

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 440
Celje: Kocnova ul. 3 Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Briandova spomenica o vseevropski ligi

V Ženevi bo Briand ponovno spravil v razpravo vseevropsko federacijo — Konkretni predlogi bodo imeli obliko spomenice prizadetim državam

Pariz, 11. januarja. d. V tukajšnjih političnih krogih se trdovratno vzdržuje vest, da bo Briand na zasedanju sveta Društva narodov porabil priliko, ko bo zbrana množica zunanjih ministrov raznih evropskih držav v Ženevi, in predložil tem čimteljem mednarodne politike obširno spomenico, v kateri bo podrobno obrazložil temeljne principe vseevropske federacije. Že v Haagu je vzbudilo začudenje, da se je Briand držal pri debati ob strani in prepustil vodstvo v tako važni zadevi, ki vrh tega še spada v njegov delokrog, ministrskemu predsedniku Tardieuju. Domneva se, da se je hotel Briand v Haagu namenoma ogniti vsakemu spopadu da si obdrži pribori sloves politika ki smatra evropsko vrašanje za daleko važnejše in potrebnejše nego malenkostne spore med posameznimi državami.

Znameniti francoski državnik name-rava v bližnjem zasedanju sveta Društva narodov nadaljevati vprašanje lige evropskih držav, ki ga je bil lani tako uspešno sprožil. Kakor znano, Briand pred forum Društva narodov ni naletel na odpor in je njegova izvajanja podprli zlasti pokojni dr. Stresemann

ter so vlade evropskih držav samo izrazile željo, da izdela začetnik gibanja konkretni načrt, da se omogoči diskusija o Briandovi globoki in dalekosežni zamisli. Kakor poročajo, so se pri tem delu pojavile težkoče, zato bo mesto konkretnega načrta sestavljena le spomenica raznih občeevropskih problemov, ki pa bo dala vendar dovolj pobude za razpravo, ki naj ugotovi, v koliko so mnenja raznih držav o tem predmetu enotna in v katerih panogah skupnih problemov se nazori posameznih držav ne skladajo.

Razprava se bo vršila v okviru Društva narodov ter misli Briand predlagati ustvaritev posebnega stalnega odbora, ki se bo popolnoma posvetil proučevanju vprašanja. Spomenica sama bo nato predana vladam evropskih držav, ako se bo izkazalo, da bodo nje konkretne predloge posamezne vlade radevolje sprejele ter tako ustvarile bazo za razpravo v širšem obsegu. Izgleda, da je Briand odločen zastaviti vse svoje sile za uresničitev svoje ideje, ker bi s svojo inicijativo zagotovil Franciji prvo mesto v bodoči federaciji.

Snowdenov ultimatum zaradi odpora Nemcev

„Saj vendar ne moremo ostati večno v Haagu“ — Nemški zaključni predlog

Pariz, 11. januarja. s. V komisiji za nemške reparacije je zaprosil belgijski ministrijski predsednik Jasper, naj bi bili oficijozni razgovori med delegacijami točnejši. Francoski finančni minister Chéron je odgovoril, da mora na svoje obžalovanje ugotoviti, da je stanje pogajanj ščacionarno, ker zahteva nemška delegacija čisto odloge bičisi za premislek, bodisi zaradi povpraševanja državne vlade. Nato je državni finančni minister dr. Moldenhauer razvil nove mišle glede vprašanja moratorija. Angleški zakladni kanceler Snowden je izjavil, da trajajo vsa ta razmotrivanja predego in da je že nezno, ker ni mogoče nikoli priti do zaključka. „Saj vendar ne moremo, je rekel Snowden, ostati vse življenje v Haagu.“ Naglašal je tudi, da bi nemškimi zastopnikom, ki imajo vsa pooblastila, ne bi bilo treba neprestano spraševati vlade ali vodilnih osebnosti, kakor to delajo do sedaj. Zato je predlagal, naj bi države upnice sestavile svojo rešitev v posebnem osnutku, ki naj bi ga proučila nemška delegacija in nato izjavila, ali ga sprejme ali odklanja. Snowden je končno izjavil: „Ako Vam je nadaljevanje Dawesovega načrta ljubše od Youngovega, smo Vam na razpolago.“ Nemški državni zunanji minister dr. Curtius je odgovoril, da je nemška delegacija pripravljena oddati tekem dveh ur pisni odgovor glede vseh točk, ki še niso razčiščene. Obenem je predlagal kompromisno rešitev, po kateri naj bi bil določen 15. dan vsakega meseca kot termin za privatna plačila in dajanje železnic, 30. dan vsakega meseca pa za plačila po proračunu. Snowden je izrazil nato svoje zadovoljstvo, ker je nemška delegacija sprejela svoje stališče in pristavil, da ta predlog sprejme. Seja je bila nato odgoda.

Zastopniki držav upnice se bodo ob 15. sestali, da prouče nemški odgovor, ob 17. pa bodo vzeli na znanje izjave nemškega državnega zunanjega ministra dr. Curtiusa. Z ozirom na to okolnost je dr. Curtius odgodel svoj odhod v Ženevo.

Haag, 11. januarja. s. Predlog nemške delegacije, ki je bil glede reparacijsko-političnih vprašanj danes popoldne v pisni obliki izročen zaveznikom, zahteva, da naj bi se vsa še odprta vprašanja poravnava po intencijah nemške delegacije kot zaključena enota. Nemški odgovor odklanja vzdrževanje kontrole nad zastavljenimi dohodki, dočim zavzema glede vprašanja moratorija stališče, da bi imela brez predhodne preiskave o gospodarskem položaju, ki naj bi se izvedli organi Youngovega načrta, pravico Nemčija sama zase prijaviti moratorij.

Poročilih iz francoskih virov, ki jih zaenkrat ni mogoče overoviti, bi bili zavezniki pripravljeni popustiti Nemcem v vprašanju negativnih zastavljenih ter se odpovedati kontroli nad zastavljenimi davki in dohodki, vključno nad omini pri železnica, ako bi Nemčija s svoje strani dala koncesije v vprašanju plačilnih terminov.

Parie, 11. januarja. g. Pertinax vprašuje v „Echo de Parisu“, zakaj Tardieu ni rekel Nemcem, da se je odločil za tretjo haško konferenco, ki naj bi se sestala v aprilu tega leta. Slična izjava prinašajo tudi drugi pariški listi. Njihov namen je seveda, priporočiti francoski delegaciji, naj po mož-

nosti zavleče izpraznitev Porenja, ki je določena za julij t. l. ter s tem izvajala močan pritisk na Nemce.

Optimist Tardieu zanika krizo

Haag, 11. januarja. g. Glede raznih sporilnih vprašanj o nemških reparacijah tudi danes ni prišlo do bistvenega razčiščenja. Enourni razgovor med dr. Curtiusom in Tardieujem glede vprašanja sankcij ni imel nobenega uspeha. Ob danih okolišnih je nemški zunanji minister spremenil svoj sklep in bo ostal še dalje v Haagu. Nemčijo pa bo v Ženevi zastopal državni tajnik Schubert. Tudi s francoske strani se zagotavlja, da bo ministrski predsednik Tardieu ostal še v Haagu.

Na koncu dopoldanske seje ministrov šestih držav vabitelj je bilo sklenjeno, da se bo o pisni formulaciji predloge nemške delegacije razpravljalo popoldne brez navzočnosti Nemcev. Tej seji bo sledil skupen razgovor šestih držav upnic o nemških reparacijah. Kljub temu kritičnemu položaju, je izjavil ministrski predsednik Tardieu zastopnikom francoskega tiska v svojem običajnem optimizmu, da ne more ugotoviti nikake krize. Sprožil je dalje, da je prišlo med Nemčijo in državami-upnicami do sporazuma v vprašanju plačilnih terminov v tem smislu, da naj bi veljala za davke državnih železnic v znesku 660 milijonov mark, kakor je določeno v zakonskem osnutku o železnica, plačila zadnjega, za ostale obveznosti pa plačila sredi meseca.

Bethlen o siromaštvu Madžarske

Haag, 11. januarja. s. Madžarski ministrski predsednik grof Bethlen je sprejel snovi zastopnike mednarodnega tiska in jim podal izprizno izjavo glede madžarskega stališča v vprašanju reparacijskih zahtev napram Madžarski. Pri tej priliki je posebno poudarjal težavni gospodarski položaj njegove države, ki se mora med drugim boriti za akutno agrarno krizo ter čije trgovinska bilanca in proračunsko stanje sta zelo neugodna. Pod temi okolištnosti je plačilna zmožnost Madžarske samo ob sebi umljivo zelo omejena. Kljub temu vzdržuje Madžarska svojo ponudbo, da je pripravljena plačevati povprečno anuiteto po 10 milijonov, vendar pa nikakor ne more iti preko tega zneska.

Nemški plini na kitajski fronti

Šanghai, 11. januarja. r. V državljanski vojni, ki pustoši Kitajsko, se bori na strani Čangkaškega mnogo nemških oficirjev, ki tvorijo glavni del njegovega generalštaba in vodijo tudi polke in divizije. Nemčija je dobavila njegovi armadi veliko množino orožja in municije, zlasti pa ogromne količine strupenih plinov. Zlasti v bojih pri Kantonu je poginilo mnogo vojakov od teh plinov. Glavni vojaški sodružnik generala Čangkaškega je polkovnik Kriebel Levičar, ki kitajski listi osto napadajo Nemčijo, češ, da se nemška vlada na nedopusten način in proti obvezam iz versailleske pogodbe vmešava v kitajske zadeve.

(Nemška vlada odločno demantira, da bi se vse te stvari vršile z njenim sodelovanjem. Op. ur.)

SOKOLSKA UPRAVA IMENOVANA

Včeraj je bila imenovana prva uprava novega Sokola

Za prvega podstarešino Sokola kraljevine Jugoslavije je imenovan Engelbert Gangl, za načelnika dr. Viktor Murnik, za načelnico Elza Skalarjeva

Beograd, 11. januarja. AA. Na podstavi §§ 6 in 9 zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta sta minister prosvete Boža Maksimović in minister vojske in mornarice general Hadžić imenovala naslednjo upravo Sokola kraljevine Jugoslavije:

Podstarešine:

Gangl Engelbert, oblastni šolski nadzornik v p. v Ljubljani.

Paunković Gjuro, generalni ravnatelj »Rossi Fonciere« v Beogradu;

Križ Lacko, upravitelj mestnih stanovanjskih hiš v Zagrebu;

dr. Mergentaler Pavel, odvetnik v Osijeku.

Načelnik:

Dr. Murnik Viktor, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani;

namestnika: Vojnović Miroslav, referent ministrstva prosvete v Beogradu in Mrzljak Dragan, zastopnik ravnatelja Prve hrv. štedionice v Subotici.

Načelnica:

Ga. Skalar Elza, privatna uradnica v Ljubljani;

namestnici: Ga. Ilić Dana, gimnazijska nastavnica v Beogradu in Šulc Milica, učiteljica v Osijeku.

Predsednik prosvetnega odbora:

Dr. Belajčić Vladimir, predsednik prvostopnega sodišča v Novem Sadu.

Člani uprave:

Dr. Benković Viktor, občinski senator v Zagrebu; Brzaković Gjuro (za inspekcijske posle), inspektor min. notr. zadev v Beogradu; Brozović Ante, tajnik min. notranjih zadev v Beogradu; dr. Buić Mirko, tajnik Trgovske in industrijske zbornice v Splitu; Vandecković Tomo, predsednik občine v Kočanih; dr. Werk Hugon, odvetnik v Zagrebu;

grebu; dr. Gradojević Mihajlo, docent vseučilišča v Beogradu; dr. Dragić Milorad, zdravnik v Beogradu; Knežević Stevan (za inspekcijske posle), pešadijski polkovnik v Beogradu; Korunović Momir, arhitekt min. javnih del v Beogradu; Lukić Mihajlo, profesor vojne akademije v Beogradu; dr. Matulić Silvi, odvetnik v Splitu; dr. Mazura Lav, odvetnik v Zagrebu; Milić Čedo, trgovec v Mostaru; Nogler Hinko, nadšumar v p. v Zagrebu; Nešić Stevan, državni svetnik v Beogradu; dr. Pavlas Ignat, odvetnik v Novem Sadu; Polić Ivo, ravnatelj Jadranske plovidbe na Sušaku; Todorović Vojislav, brodolastnik v Beogradu; dr. Fux Riko, magistratni svetnik v Ljubljani; dr. Hanžok Lavoslav, odvetnik v Križevcih; dr. Hadži-Omerović Ibrahim, sodnik upravnega sodišča v Sarajevu.

Namestniki članov uprave:

Dr. Besarović Vojislav, tajnik Trgovske in industrijske zbornice v Sarajevu; Branovački Momčilo, višji uradnik Hipotekarne banke v Beogradu; Živanović Dragotin, pešadijski polkovnik v Beogradu; Živković Branko, gimnazijski ravnatelj v Zemunu; Kovač Ivo, poročnik vojne ladje prvega razreda v Dubrovniku; dr. Ražem Ivo, tajnik Jugoslovenske udružene banke v Zagrebu; Stevanović Milan, industrijec v Nišu; Olujević Franjo, trgovec in predsednik Hrvatskega Radiša v Zagrebu.

Revizorji:

Veselić Vlado, ravnatelj osrednjega urada Hrvatskih seljaških združenj v Zagrebu; Vranić Vlado, carinski uradnik v Zagrebu; Nišavić Radiša, šef knjižkovodstva Mednarodne letalske družbe v Beogradu; Radković Pavel, ravnatelj »Dunava« v Zagrebu; Sterlekar Milan, uradnik Mestne hranilnice v Ljubljani.

Državne podpore za higijeno na deželi

Važen zakon ministrstva za narodno zdravje — Brezobrestna posojila kmečkim občinam za pospeševanje zdravstva

Beograd, 11. januarja. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje in po zaslišanju predsednika min. sveta predpisal in proglasil zakon o podporah za asanacijo sela. Zakon se glasi:

§ 1.

Pooblašča se minister za socialno politiko in narodno zdravje, da sme iz kreditov, ki so vsako leto predvideni v proračunu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje kot dotacija sanitetnemu fondu za asanacijo sela, dovoljevati brezobrestna posojila.

§ 2.

Posojila se lahko dovolijo za gradnjo malih vaških vodovodov, cistern, vodnjakov, kanalizacije, ljudskih kopališč, vzornih kmečkih hiš in za izvajanje drugih del, ki pospešujejo higijeno na deželi.

§ 3.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje odmerja iz kreditov, predvidenih v § 1 tega zakona, po izkazani potrebi in v razmerju s številom prebivalstva kr. ban-

skim upravam dotacije, iz katerih banske uprave podeljujejo brezobrestna posojila podeljalskim občinskim upravam za asanacijo dela. Ta brezobrestna posojila lahko znašajo največ do 50 odstotkov proračunske vsote. Za izvedbo posameznih asanacijskih del so dolžne občine, ki so jim bila posojila odobrena, prispevati z delovno močjo ali pa v denarju, ako izdajo pristojni higijenski zavodi s higijenskega stališča ugodno izjavo o potrebi izvedbe teh del in odobre potrebne kredite za njih izvedbo.

§ 4.

Dovoljena posojila se morajo vrniti v 10. letih. Odplačila se vlagajo v sanitetni fond pri Državni hipotekarni banki in se uporabijo za nadaljanja posojila v isto svrhu.

§ 5.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje bo predpisal v soglasju z ministrom javnih del pravilnik in vse potrebne določbe o izvajanju del za asanacijo sela.

§ 6.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga podpiše kralj, in dobi obvezno moč, ko se razglaši v »Službenih novinah«.

Veleprodaja soli

Beograd, 11. januarja. AA. Samostalna uprava državnih monopolov je objavila pozvaje za oddajo v zakup uprav veleprodaje soli za vso kraljevino. Pravica te veleprodaje traja pet let, in sicer od 1. aprila 1930 do 1. aprila 1935. V smislu sklepa uprave monopolov, ki ga je potrdil minister financ, bo 10 prodajnih rajonov (področij), in sicer devet banovin ter Beograd, Zemun in Pančevo. Ta področja stopijo namestu do sedanjih 33 oblastnih veleprodajnih rajonov, ki so obstojali pred uveljavitvijo zakona o banovinah.

Neobičajna prometna nezgoda

Zagreb, 11. januarja. n. Danes se je pripetila na Kaplolu neobičajna nesreča. Odtrgala se je telefonska žica ter padla preko tramvajске žice na tla. V tem času je vozil po cesti neki fijaker s konjema in se je žica zapela enemu konju med noge. Ker se je odtrgana telefonska žica dotikala nad cesto tramvajске žice, je električni tok tako močno udaril konja, da mu je zgorelo vse meso do kosti. Poškodovanega konja so morali na mestu ubiti.

Grozna smrt dvehletnega otroka

Zagreb, 11. januarja. n. V Zaprešiću je padel dvehletni sinček seljaka Jurija Turko- vića v lonec vrele vode in se je tako strahovito opeknel, da je takoj umrl. Varnostna oblast zaslišuje prizadele starše.

Zahvala Nj. Vel. kraljice

Beograd, 11. januarja. AA. Nj. Vel. kraljica je prejela ob priliki svojega rojstnega dne 9. t. m. številne čestitke iz notranjosti države in iz inozemstva s toplimi željami za srečo in dolgo življenje Nj. Vel. kraljice, Nj. Vel. kralja in vsega kraljevskega doma. Po najvišjem nalogu se pisarna Nj. Vel. kralja zahvaljuje vsem, ki so pri tej priliki predložili svoje čestitke. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Otvoritev železnice Krapina-Rogatec

Krapina, 11. januarja. č. Danes je prišel semkaj prvič po novozgrajeni železniški progi Krapina-Rogatec poseben vlak s komisijo, ki je pregledala progo. Komisija se je z istim vlakom ob 4 popoldne vrnila v Rogatec. Kakor se čuje, bo otvorjen redni osebni in tovorni promet že prihodnje dni.

Ocenjevalna komisija v finančnem ministrtvu

Beograd, 11. januarja. AA. Na podlagi sklepa ministra financ je bila imenovana v splošnem oddelku ministrstva financ osrednja komisija za oceno vseh uslužbencev osrednjih uradov ministrstva financ, članov oblastnih komisij in onih uslužbencev, ki so starejši od članov oblastnih komisij. Člani te komisije so: Stanoje Nedeljković, načelnik oddelka za kataster in državna posestva, dr. Mihajlo Jovanović, načelnik oddelka za državno računovodstvo in proračun, Rudolf Polić, načelnik oddelka za davke, Slobodan Djaković, načelnik oddelka za carine, in Božidar Mijušković, svetnik ministrstva. Za njihova namestnika sta postavljena Vitoimir Konstantinović, načelnik oddelka za državne dolžove, in Dobri-voje Nikolić, vršilec dolžnosti načelnika upravnega oddelka uprave državnih monopolov, a za tajnika Borivoje Popović, ministerialni pristav.

Strokovni svet finančnega ministrtva

Beograd, 11. januarja. AA. S sklepom ministra financ so bili imenovani za člane strokovnega sveta v ministrtvu financ: Stanoje Nedeljković, načelnik oddelka za kataster in državna posestva, dr. Mihajlo Jovanović, načelnik oddelka za državno računovodstvo in proračun, Vitoimir Konstantinović, načelnik oddelka za državne dolžove in za državni kredit, Rudolf Polić, načelnik oddelka za davke, in Slobodan Djaković, načelnik oddelka za carine, za namestnike so bili imenovani Nikola Pavlović, državni pravobranilec in Božidar Mijušković, ministerialni svetnik.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova ulica 4. — Telefon št. 2492.

Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 455.

Podružnica Celje: Kocnova ulica št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78.180; Wien št. 105.241.

NAŠA DEPUTACIJA V BEOGRADU

Prisrčen sprejem zastopnikov slovenskih občin v prestolnici - Župani naših mest pri predsedniku vlade in pri beograjskem županu

Beograd, 11. jan. T. V udobnih, prav dobro zakurjenih Pullmanovih vagonih I. in II. razreda so člani velike deputacije iz Dravske banovine prav dobro prestali nočno vožnjo do Beograda. Ker so ob odhodu vlaka iz Ljubljane zasedli komaj dobro tretjino vlaka, se je zdelo, da bo vsej deputaciji omogočen celonočni počitek. Toda kupeji so se na postajah tja do Dobove napolnili. Vsak vagon posebej je bil določen za posamezne srece, toda red se ni strožje izvajal in že na potu proti Zagrebu je postal ves vlak ena sama prijateljska družina.

Posebno številni člani deputacije so vstopili v Zidancem mostu. Stajerci so bili dobro založeni s provijantom in so prinesli v vse vagone veselo razpoloženje. Bilo je mnogo prisrčnega pozdravljanja pri medsebojnih obiskih po kupejih. Obnavljala so se stara znanstva in navezavala nova. Razgovori so se razvijali o najrazličnejših problemih, ponekod so zaradi kratkega časa zaigrali karte in oglašila se je tudi domača pesem.

Na nočni vožnji

Posebni vlak je vozil v noč vedno 20 minut za rednim nočnim brzovlakom. Naložbo potnega maršala je vršil ljubljanski nagratni svetnik dr. R. Fux, ki si je uredil svojo pisarno v enem izmed prvih vagonov. Posebni vlak je imel tudi svoj jedilni vagon, ki je dobro poslužil vsem onim, ki jim ni bilo do spanca. Vendar je pretežna večina pospala v kupejih nekako po 2. ponoči in se kolikor toliko odpočila. Iz postaje Zagreb-Sava je posebni vlak ubral direktno smer proti Sisku, ne da bi pasiral zagrebški glavni kolodvor. Postanki so bili tudi na večjih postajah vse krajiš.

Se predno se je pričelo dani, so bili vsi potniki na nogah in so se vrstili k zajtrku v jedilnem vagonu. Med potje so bile razdeljene trobojne karte kot znak članov deputacije iz Dravske banovine in kot vidna legitimacija za pristop na dvor. V Vinkovcih smo dobili prvi službeni obisk. Prihajali so se naproti iz Beograda štirje člani beograjske pripravljalnega odbora za sprejem deputacij pod vodstvom Petra Filipovića. S pomočjo našega potnega maršala so razdelili kuverte z vsemi potrebnimi navodili, z izkaznicami za sprejem na dvoru, z nakaznicami za prireditve in za jutrišnji slavnostni obed, ki ga priredi beograjska občina v treh odličnih hotelih. Ze v vlaku so bile razdeljene tudi nakaznice za stanovanja. Lepa ustrežljivost, posebno pa še razdelitev po glavnih beograjskih hotelih je med vsemi člani deputacije vzbudila zadovoljstvo. Dasi je vožnja potekala naglo, je bilo opaziti med vsemi potniki, da si žele skorajšnjega prihoda v Beograd. Večina jih je bila že tu po prevratu, vendar pa zbuja prestolnica s svojim naglim razvojem vedno novo radovednost in vedno nove simpatije.

Jutro je bilo megleno. Skozi okno se ni dalo ničesar opazovati. Polja so pusta, snega pa je še povsod zelo malo.

Prihod v Beograd

V Zemunu, kjer je vlak imel nekoliko daljši postanek, je deputacijo pričakoval ljubljanski župan dr. Puc ter se ji pridružil. Ko je vlak vozil na beograjsko postajo, so se megle nad Beogradom razgrnile in je prijazno posijalo sonce. Posebni vlak je prispel v Beograd točno ob 9. dopoldne.

Čim so pričeli člani deputacije izstopati, so jim v pozdrav zadoneli mogočni akordi državne himne, ki jo je svirala vojaška godba, postavljena na peronu. V dvorcu so se gostje podali skozi okrašeno čakalnico I. razreda, kjer so jih z radostnim Dobrodošli pozdravili trije zastopniki beograjske občine. Pred kolodvorom se je nato naša deputacija ob sviranju vojaške godbe razmestila v polkrogu. Navzoče številno občinstvo je toplo in živahno pozdravljalo Slovence, zlasti pa številni beograjski ožji rojaki. V kratkem, zelo prisrčnem govoru je podpredsednik beograjske občine inž. Zadinec se je navedel na dobrodošlico. Vojislav Zadinec želel dobrodošlico ob bratom s severa. Vojaška godba je vnovič intonirala himno, nakar se je vse občinstvo pridruživlo vzklikom deputacije na čast kralju. Čeprav dopoldanski sprejem Slovencev ni bil oficijelen, vendar pa je bil zelo prisrčen.

Po odsviranju državne himne je predsednik pripravljalnega odbora za sprejem deputacij Milan Radosavičev v kratkem govoru dal članom deputacije podrobna navodila glede razporeditve in jih povabil, naj se dopoldne ob 16. zopet zberejo na glavnem kolodvoru, kjer se je ob prihodu ostalih dveh deputacij iz Dunavske in Drinske banovine vršil oficijelen sprejem.

Člani Dravske deputacije so se prav dobro razpoloženi v spremstvu rediteljev podali najprej v svoje hotele, kamor jim je bila dostavljena tudi prtljaga. Tekom dopoldneva so si naši »deputiranci« ogledovali prestolnico. Beograd je praznično okrašen z zastavami in raznobarnimi električnimi žarnicami. Na Terazijah je postavljen velik slavolok z napisom: Živel kralj! Živela Jugoslavija!

Vreme je krasno, skoro pomladno.

Župani slovenskih mest pri nredsedniku vlade

Beograd, 11. januarja. AA. Danes ob 11. dopoldne je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Petar Živković sprejel predstavnike občin — župane dr. Dinka Puc iz Ljubljane, dr. Al. Juvana iz Maribora, Mihaela Brnčiča iz Ptuj, dr. Aloj-

zija Goričana iz Celja, dr. Josipa Režeka iz Novega mesta in Cirila Pirca iz Kranja, ki so ga prišli pozdravit v imenu prebivalstva svojih mest G. dr. Puc je izjavil v imenu vseh da je sedanje delo vlade našlo popolno razumevanje in odobravanje prebivalstva ter prosil g. predsednika vlade, naj v tem pravcu vztraja. Pri tej priliki je bila oredsedniku vlade izročena spomenica mesta Ljubljane.

Poset pri beograjskem županu

Beograd, 11. januarja M. Danes popoldne je ljubljanski župan dr. Dinko Puc z županom iz Celja, Maribora, Novega mesta, Kranja in Ptuja posetil predsednika beograjske občine Miloša Savčiča in mu izročil kot darilo ljubljanske občine mestu Beogradu veliko sliko Ivana Vavpotiča, ki predstavlja Ljubljano v jeseni. Ob tej priliki je župan dr. Dinko Puc pozdravil predsednika občine Miloša Savčiča z nekoliko prigodnimi besedami ter se mu zahvalil za slovesen in prisrčen sprejem, ki je bil v Beogradu prirejen poklonitveni deputaciji iz Dravske banovine. V svojem govoru je tudi povdarjal, naj poklonitvena slika trajno spominja na bivanje zastopnikov Dravske banovine v Beogradu. Župan dr. Puc je s tovariši izročil predsedniku in podpredsedniku beograjske občine tudi umetniško vezane albume, v katerih so zbrane najlepše slike Dravske banovine.

Prisrčen oficijelni sprejem popoldne

Danes ob 16.20 popoldne je dospel v Beograd vlak z deputacijami iz Dunavske in Drinske banovine. Bil jim je prirejen enak sprejem kakor dopoldne deputaciji Dravske banovine. Pred kolodvorom in dvorsko čakalnico so se pred prihodom zbrali delegati iz Dravske banovine, na peronu pa so se zbrali župani občin Dravske banovine z zastopniki beograjske občine. Prihod posebnega vlaka je pozdravila vojaška godba s sviranjem državne himne. Po medsebojnem predstavljanju delegatov so odšli v dvorano čakalnice, kjer se je vršilo pozdravljanje. Ko so se zbrali vsi člani deputacij pred kolodvorom, je godba ponovno zasvirala državno himno, nakar je goste pozdravil podpredsednik beograjske občine inž. Vojislav Zadinec.

Ki je povdarjal, da sprejema Beograd danes goste z isto lubeznijo, kakor je sprejel deputacije iz drugih banovin. Pozdravil je v iskrenih besedah delegate, ki prihajajo da se poklonijo našemu vzvišenemu kralju in se mu zahvalijo za očetovsko skrb v dobro vsega našega naroda z željo, da bi videl v najkrajšem času uresničene svoje ideale, in da se mu zahvalijo za njegova dejanja od 6. januarja in 3. oktobra lanskega leta. Dnevi izkušni so minuli in prihajajo srečnejši dnevi. Bodoče generacije bodo občudovala požrtvovalnost naše, ki je znala pod zmagovalno zastavo našega junakega kralja na bojiščih polih, kakor tudi pod njegovim kulturnim vodstvom v miru sedaj izvajati si dostojno mesto v zgodovini našega naroda. V imenu mesta Beogra da želi delegatom Dravske, Drinske in Dunavske banovine prisrčno dobrodošlico.

Ob koncu govora podpredsednika občine inž. Zadinec se je navedel skozi množico mlad dijak.

Ki je neprijavljen povsem svobodno improviziral lep pozdravni govor, v katerem je pozdravil delegate poklonitvenih deputacij v imenu jugoslovenske omladine in povdarjal pripravljenost mlade generacije, da položi na oltar vse, kar so jo z lepimi vzledi naučile stare generacije za dobro kralja in domovine.

Po njegovem govoru se je zahvalil za pozdrav zastopnikom beograjske občine v imenu slovenskih delegatov.

Ljubljanski župan dr. Dinko Puc ki je v svojem govoru povdarjal, da prinaša o Slovenci polna srca iskrenih čustev v Beograd, predvsem, da se poklonijo našemu vzvišenemu vladarju in se mu zahvalijo za vse, kar je storil, nadalje, da se poklonijo divnemu Beogradu, ki ga vsi ljubijo in obožujejo. Slovenci se klanja o Beogradu, njegovi zgodovinski vlogi, klanja se srbski zemlji, ki je prežeta s krvjo, rodila najboljših sinove, klanja o se prestolnici celokupne Jugoslavije ter se zahvaljuje o iskreno za prisrčen sprejem, ki jim je bil prirejen. Nadalje je povdarjal, da bodo Slovenci s svojo lubeznijo vedno ob strani prestolnice Beograda in Srbije. Svoj govor je zaključil z vzkliki kralju in Jugoslaviji.

Za n' m sta govorila zastopnika Dunavske banovine župan dr. Stevan Matijević iz Subotice in zastopnik Drinske banovine sarajevski župan dr. Davidović.

Slovesni spreved po beograjskih ulicah

Po končanih govorih se je formiral sprevod, ki je odšel z dvema godbama po ulicah Nemanjine, Miloša Velikega, Kralja Milana mimo novega kraljevega dvora, po Terazijah do spomenika Kneza Mihajla. Na čelu sprevoda so korakali zastopstvo beograjske občine, predsednik ljubljanske občine dr. Puc, predsedniki ostalih občin in nato ostali delegati. Številno občinstvo jih je povsod simpatično pozdravljalo. Pred

spomenikom Kneza Mihajla so se gostje razšli v določene jim hotele.

Nocoj ob pol 9. zvečer so se delegati udeležili slavnostne predstave v Narodnem gledališču, ki je odlično uspela. V Beograd je došlo skupno iz dravske, dunavske in drinske banovine nad 600 delegatov.

Jutri v nedelo dopoldne bo ob 10. predaval v dvorani nove univerze književnik Veljko Petrović o Srbiji in Voivodini o kulturi, drugo predavanje na univerzi pa bo imel prof. Vasilij Popović o zgodovinski vlogi našega naroda v zvezi z vzhodnim vprašanjem.

Ob 1. popoldne bo beograjska občina priredila na čast delegatom slavnostni obed v »Bristolu«, pri »Srpskem kralju« in »Ruskem cariu«.

Ob 4.30 se bodo deputacije zbrale pred Kazino na Terazijah, odkoder bodo odšle na dvor, kjer bodo sprejete od kralja v avdienci.

V ponedeljek 13. t. m. se bodo določili delegati vseh treh banovin sestali ob 7.30 jutraj pred Kazino na Terazijah, odkoder se bodo odpeljali v avtomobilih h grobu Neznanege vojaka na Avali in k grobu kralja Petra na Oplencu, kjer bodo položili vence.

Seja vlade

Beograd, 11. januarja. AA. Danes ob 11.30 do 13.30 pa od 17. do 20. je trajala seja ministrskega sveta pod predsedstvom generala Petra Živkovića, predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev. Minister prosvete Boža Maksimović je seznanil ministrski svet z osnutkom pravilnika zakona o osnovnih in srednjih šolah. Ministrski svet je predloge prosvetnega ministra sprejel. Razen tega je seja razpravljala tudi o drugih tekočih vprašanjih.

Jugoslavija in Albanija

Beograd, 11. januarja. M. Zanimiv dopis iz Albanije je objavil »Berliner Tageblatt« znanj novinar Teodor Berkeš, ki je bil v svojem časopisu v Beogradu in ki je bil izgnan iz naše države. V tem svojem dopisu omenja Berkeš tudi Jugoslavijo. Predvsem ugotavlja razne težkoče ki obstoje danes v Albaniji ter zlasti borbo proti albanskemu kralju Zogu in napetost, ki obstaja med Italijo in Albanijo. Interesantno je da Berkeš povdarja »razumno diplomatsko zadržanje Beograda proti »Turaku« in pravi, da je to zadržanje »rodilo« plod, da se je ugled Jugoslavije v Albaniji mnogo poravnal. Ako povdarja kaj takega eden naših nasprotnikov, je to desno pač najboljši spričevalo za nas.

Češko črkovanje našega generalštabnega šefa

Praga, 11. jan. AA. ČTK javlja: Predsednik republike Masaryk je odklikoval načelnika jugoslovenskega generalnega štaba generala Milovanovića z velikim križcem belega leva, njegovega pomočnika generala Marića pa z drugo stopnjo istega reda.

Avstrijske pritožbe proti denarnemu prometu z Jugoslavijo

Dunaj, 11. januarja s. Dunajski listi se pritožujejo, da je denarni promet z Jugoslavijo zelo otežkočen. Avstrijci zaradi strogih jugoslovenskih deviznih predpisov ne morejo brez ovir razpolagati s svojimi dinarskimi dobroimetji v Jugoslaviji, zlasti z dobroimetji pri jugoslovenski Poštni hranilnici. Da se denarni promet olajša, je dunajska poštna hranilnica nekaj časa imela svoj konto pri podružnici jugoslovenske Poštne hranilnice v Zagrebu, a je sedaj ta konto opustila. Na pobudo Avstrije se bodo v kratkem vršila poznanja med obema poštnima upravama, da se postoječe težave odpravijo.

Ureditev prometa pešcev v Zagrebu

Zagreb, 11. januarja. n. Zagrebška policija je danes nalepila po mestnih ulicah razglas, s katerim se urejajo predpisi za hojo po mestnih ulicah. Policija povdarja, da so vedno pogostejše prometne nesreče na mestnih ulicah, zaradi česar se morajo izdati predpisi, po katerih mora vsak pešec hoditi izključno po trotoarju in ne po cesti. Na cesti se sme etopiti le pri križanju ulic. Prav tako je predpisano, da morajo hoditi pešci dosledno desno, kakor je to za vozila že dalje časa predpisano.

Opretna razsodba pred Državnim sodiščem

Beograd, 11. januarja. AA. Danes je bila od 8. do 11. in pol pred sodiščem za zaščito države razprava proti Iliji Tajitu, kožarskemu pomočniku iz Ade, ki je bil obtožen po čl. 1 točka 4 in čl. 3 zakona o javni varnosti in reda v državi ter po paragrafu 85 a) srbskega kazenskega zakonika. Po izidu vršnih delani je državno sodišče ob 11.30 izreklo sodbo. Državno sodišče je smatralo, da obtoženi Ilija Tajita ni zakrivil nobenega kaznivega dejanja in ga je zato izpustilo na svobodo. Ilija Tajita je pozdravil sodbo sodišča z navdušenim vzklikom: »Živel kralj! Živelo državno sodišče!«

Ravnatelj dunajskega Burtheatra odstopil

Dunaj, 11. januarja. r. Ravnatelj dunajskega Burtheatra Herterich je odstopil, ker so najpomembnejši igralci zagrozili, da sicer zapustijo gledališče.

Uredba o odslužitvi glob

Minister pravde je izdal uredbo, po kateri se globe lahko odslužijo z delom ali pa nadomeste z zaporem

Beograd, 11. januarja. Minister pravde dr. Milan Srškić izdal uredbo o odslužitvi glob z delom in izpreminjevanju teh kazni v zaporno kazenski zakoniku, razen glob za kazniva dejanja, izvršena iz koristoljublja, izrečenih poleg ječe ali strogega zapora, lahko odslužijo obsojenci po dovoljenju sodišča deloma ali v celoti s svobodnim delom v korist fondu za gradnjo in popraviljanje kazenskih zavodov, zavodov za vzgojanje in poboljševanje ter zavodov za izvrševanje ošvalnih sredstev, in sicer samo pri delih, ki izvajajo v svoj režiji ta fond država ali kakšna samoupravna korporacija in samo, ako je v času prošnje za to odsluženje dana prilika za tako delo.

§ 2. Sodišče bo v vsakem posebnem primeru, preden dovolj odsluženje z delom, zagotovilo obsojencu delo, ki je primerno njegovim strokovnim izobrazbi in njegovim sposobnostim. Glede na to m na ostale prilike posebnih slučajev bo odredilo nagrado za obsojencevo delo v sporazumu z upravo fonda oziroma s krajevnimi organi fonda oziroma z oblastvom, pri katerem bo obsojenec delal. Ta nagrada ne more biti večja od 100 Din in ne manjša od 25 Din na dan.

§ 3. V sklepu, s katerim se dovoljuje obsojencu odsluženje denarne kazni z delom, se bo navedlo delo, ki ga mora izvršiti, kraj in nagrada za to delo, ki je odredena po predpisu prejšnjega paragrafa. Ta sklep preime obsojenec, upravičeni fonda oziroma ono oblastvo, pri katerem bo delal obsojenec.

§ 4. Uprava fonda oziroma krajevni organ fonda oziroma oblastvo bo obvestilo sodišče, koliko dni je obsojenec delal, in se bo izročilo tako potrdilo tudi obsojencu, čim bo odslužil svojo denarno kaznen z delom ali izgotovil dodeljeni mu posel, zapusti delo ali je od posla odpuščen.

§ 5. Ko prejme sodišče to obvestilo, bo — ako obsojenec ni delal pri delih fonda — sporočilo

upravi fonda oziroma krajevnomu organu fonda, koliko dni in pri katerem oblastvu je vršil posel ter koliko znaša to delo, uprava fonda pa bo ta znesek na svoj način iztirjala od dotične oblasti.

§ 6. Obsojencu, ki izjavi, da ne sprejme dela, ki mu ga je odredilo sodišče, ki ne izvrši dela ali ga zapusti ali pa je po svoji krivdi odpuščen od dela, se ne more več dovoliti odsluženje iste globe z delom.

§ 7. Ako se globa ne more niti plačati niti odslužiti z delom, bodisi zato, ker je obsojenec neče odslužiti z delom, bodisi ker je izgubil pravico na odsluženje z delom, bodisi ker sodišče samo ne smatra za primerno, da dovolj obsojencu delo namesto globe, — se mu izpremeni ta globa v prostotno kaznen, in sicer tako, da se vzame namesto 60 D kaznen enodnevnega zapora. Ta zapor ne more biti daljši od leta dni pri zločinah in šestih mesecev pri prestopkih ter 14 dni pri globah po zakonu o sodnem kazenskem postopanju.

§ 8. Če se globa za kazniva dejanja iz koristoljublja, izrečena poleg ječe ali strogega zapora, ne more plačati, se izjemno od predpisov prejšnjih paragrafov izpremeni tako, da se določi namesto 100 Din en dan ječe oziroma strogega zapora, kakor je pač izrečena kaznen ječe ali strogega zapora, vendar pa ječa ne more biti daljša od leta dni in zapor ne daljši od šestih mesecev.

§ 9. Pri uporabljanju prejšnjih predpisov — če gre za manj kot 60 ali 100 Din ali če so toliko ostanki večjih denarnih kazni — se smatra, da znaša denarna kaznen oziroma ostanek denarne kazni 60 oziroma 100 Din.

§ 10. Predpisi te uredbe se imajo uporabljati v vseh slučajih odsluženja glob z delom oziroma nadomestitve denarne kazni v prostotno. Uredba stopi v veljavo z dnem proglašanja v »Službenih novinah«.

Slabi izgledi za pomorsko razorožitev

Francija odklanja pariteto z Italijo — Delovni program konference

London, 11. januarja s. Kakor poroča »Daily Telegraph«, smatrajo angleški uradni in politični krogi, v katerih vlada glede pomorske razorožitvene konference precejšen optimizem, da se bo ta konferenca uspešno razvila približno v naslednjih smereh:

1. Morda se bo dalo spraviti v sklad resno si nasprotujoče francosko in italijansko stališče z zaključitvijo pogodbe med državami ob Sredozemskem morju. 2. Računa se, da bo sklenjena med Anglijo, Ameriko in Japonsko pogodba glede bodočnosti vojnih ladij. 3. Pričakuje se, da bo dosežen sporazum v vprašanju podmornic na ta način, da bo strogo omejena njihova velikost in njihovo število. 4. Japonska zahteva za

razmerje 7:10 v 10.000 tonskih križarkah z osemkolmskimi topovi napram Ameriki po naziranju angleških krogov se bo dala rešiti z neposrednim dogovorom med Washingtonom in Tokijem.

London, 11. januarja s. »Daily News« poročalo iz Rima, da je končnoveljavna francoska odklonitev italijanskega predloga za pariteto na morju zelo osunpila italijanske uradne kroge: nič manj ni iznenadilo delstvo, da se je Francija še na predvečer konference ponovno pokazala nepoučljivo. Splošno prevladuje mnenje, da pomeni to stališče Francije konec prizadevanja Italije, da bi prišlo do italijansko-francoske pogodbe.

Otvoritev egiptskega parlamenta

Kairo, 11. januarja. AA. Davi je otvoril kralj Fuad v prisotnosti angleškega visokega komisarja za Egipt zasedanje novoizvoljenega egiptovskega parlamenta. Prestolni govor je prečital Nahas paša, ki naglašala prisrčne angleško-egiptovske odnose. Ta odstavek prestolnega govora je zbornica narodu pozdravljala. Prestolni govor, ki je bil zelo dolg, izreka upanje, da se bodo angleško-egiptovska pogajanja srečno končala, in zaključuje, da bo angleško-egiptovska pogodba predložena v ratifikacijo parlamentu in izvedena v prijateljskem duhu.

Desettisoči žrtev mraza na Kitajskem

London, 11. januarja. s. »Daily Express« poroča iz Taipinga: Pol Kitajce od doline reke Jangtse proti severu trpi nad skoraj arktično zimo, ki je zahtevala že tudi tisoče človeških žrtev. Kakor se poroča, je po ulicah Taipinga od 1. januarja dalje zmrznilo 208 beravcev. Na severu pokrajine Šansija je pomrlo 15.000 ljudi deloma zaradi mraza, deloma zaradi pomanjkanja. Na sotine prebivalcev dolin je potonilo, ker je led razdrobil okoli 500 čolnov, v katerih so bivali ljudje. Kakor se ceni, je pol milijona revežev v okolici Taipinga potrebnih podpore, da prežive zimo.

Mrzli val nad Kitajsko je vedno hujši.

„Poljska kri“ v ljubljanski operi

Poslušal sem včeraj en akt »Poljske krvi«. Spominjam se, da je lansko sezono ta ljubezna opereta privabljala predstavo za predstavo množico poslušalstva. Danes pa je bilo gledališče malodane prazno. Saj je muzika invencijozna, burna, ognjevita, ista, ko lani, zasedba skoro ista in vse ostalo tako, kot je bilo. Nikakor ni mogoče reči, da je naš železni operetni ansambel (Polčeva, Balatkova, Rakarjeva, Drenovec, Peček, Povhe itd.) zbor, balet, orkester v slabši formi kot je bil, tudi Polič je imel vso stvar v sigurni roki, sobota je bila, nikjer druge zabave itd. in vendar sem na levi strani parterja z menoi vred našel komaj pet ljudi, na desni skoro nič več, sredina silno redka, lože prazne, le mladina je bila, kot vedno polnoštevilna. Bolim se, da je stala kurjava gledališča več, kakor pa je prinesla blagazina. Navzlic vsemu pa se je maloštevilna publika dobro zabavala in je ploskala, kar se je dalo. Tako je, četudi le v skromni meri. »Poljska kri« dosega svoj razveseljivi namen.

Novi svetovni rekord v hitrostnem drsanju v Davosu

Davos, 11. januarja. g. Danes se je vršilo na akademskih zimskih igrah hitrostno drsanje na 1000 m in 5000 m. Značilno je, da sta na teh konkurencah postavila Finca Thumberg in Ballangrund nove svetovne rekorde. Podrobni rezultati so bili: 1000 m: 1. Thumberg (Finska) 1:28.4 (svetovni rekord); 2. Ballangrund (Finska) 1:30.8; 3. Van de Scheer (Nizozemska) 1:33.8, 5000 m: 1. Ballangrund (Finska) 8:21.6 (svetovni rekord).

Banjai vodi!

Gramofone

in plošče

pod najugodnejšimi pogoji v največji izbiri dobite edino le pri

„Tehnik“
JOSIP BANJAI
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20.
(Nasproti sodišča)

Vsi se divijo krasni in umetniški igri strastne

OLGE ČEHOVE

v čudovitem vefilmu grozote, človeškega trpljenja in ljubavne strasti

ŽENA V PLAMENU

Se nikdar ni dosegla filmska umetnost v prikazovanju ženske ljubavne simfonije tolikšnega uspeha in tolike popolnosti, kakor v vefilmu »Žena v plamenu« s krasnimi in pretresljivimi slikami človeškega trpljenja in groze.

Ne zamudite!

Telefon 2730

Pojačen orkester!

Kino

Danes ob 11. 3., 1/2. 5., 6., 1/2. 8. in 9. uri Ljubljanski Dvor

a— Dobrovoljci! Redni občni zbor sreske organizacije Zveze vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije se bo vršil v nedeljo 26. t. m. ob 10. dopoldne v restavraciji Narodnega doma v Mariboru. Udeležite se ga polnoštevilno!

a— Delovanje mariborske rešilne postaje v preteklem mesecu. Meseca decembra je zahtevalo 148 oseb pomoč rešilne postaje. 59krat je rešila postaja intervenirala v primerih nezgod pri delu, na cesti in v prometu. 36krat je posredovala pri internih in drugih boleznih, ženskih boleznih in porodov pa je bilo 19, pri katerih je morala intervenirati. Kakor je torej videti, je bila rešilna postaja v decembru zelo zaposlena, kljub temu pa je bilo zaznamovanih samo en samomor.

a— Himen. Danes se v stolni cerkvi poročijo znani mariborski pismonoša Andrej Baucon z gđ. Slavico Kizmovo iz Prekmurja. Bilo srečno.

a— Gradnja letalskega hangarja na Teznu je v glavnem že končana. Potrebna so le še razna notranja dela, kakor ureditev pisarne, kabin in instalacija telefona. Hangar bo imel tudi vsa potrebna orijentacijska znamenja. V njem so dosedaj tri letalke: eno je last tvrdke Raab-Katzenstein, drugo g. inž. Knopfa, tretji pa je last podjetnega mariborskega slovenskega trgovca g. Moravca. Slovensna otvoritev hangarja se bo vršila najbrž v nedeljo teden ob enem z otvoritvijo pilotske šole ter krstom Moravčevega letala.

a— Iz delovanja gasilnega društva v Studencih. Gasilno društvo v Studencih, ki je eno najbolj agilnih v vsej mariborski okolici, namerava zgraditi nov večji Gasilni dom v Studencih in nabaviti drugo motorno brizgalno, tako da bo društvo razpolagalo z dvema. Studenški gasilci vsestransko napredujejo in zato smo prepričani, da bo znala vsa javnost ceniti njih humanitarno delo. Lani so gasilci uspešno intervenirali pri treh večjih in sedmih manjših požarih. Na občnem zboru, ki se je vršil te dni, je bil v znak priznanja zopet izvoljen ves dosedanji odbor z načelnikom in studenškim županom Alojzjem Kalohom na čelu.

a— Frekvencia v mariborski bolnici. Zadnjih dni silno narašča. V prvih 10 dneh letošnjega leta je bilo sprejetih nad 200 bolnikov, torej povprečno 20 na dan.

a— Od ozeblin umrl. Dne 9. t. m. okrog pol 12. ponoči je prišel k hlapeu Fr. Drevensku v gostilni Beranič na Tržaški cesti moški, star 35 — 40 let, ki je že večkrat tam v konjskem hlevu prenočil, in prošil zopet za prenočišče v hlevu. Ker je bil videti popolnoma pijan, in je drgetal od mraza po celotnem telesu, se ga je hlapec usmili in mu dovolil. Možakar je zlezal pod jasljo, še krepko potegnili žganje iz steklenice, nato pa trdno zaspal, ker je tudi še dne 10. t. m. ob 2. pop. tam ležal, je hlapec šel končno pogledat in je videl, da je mož v nezvesti in da ima na nogah, na katerih je imel samo stare razdrapane galoše, močno ozeblino. Javil je stvar rešilnemu oddelku, ki je neznanca takoj spravil v bolnico. Tudi tam se mož ni več zavedel, kljub injekcijam, in je že istega večera ob pol 9. umrl. V njegovih žepih niso našli ničesar razen objave mariborske borze dela, ki glasi na ime Ferd. Mežič iz Podčetrka in ki mu daje pravico vožnje iz Maribora v Rogaško Slatino.

a— Poskus samomora. Včeraj popoldne je pri drugem steboru dravskega mostu skočila v Dravo 27letna mladenka M. S. K. sreči so bili reševalci takoj pri roki in so mladenko potegnili iz hladne kopeli. Dekle so prepeljali v domačo oskrbo. Vzrok poskušene samomora ni znan.

a— Karolina Majhen se je res utopila. Anton Majhen, upokojeni železničar iz Krčevine, je šel 8. t. m. v mrtvašnico pri Sv. Marku nize Ptuj, kjer je ležalo truplo utoplenke, ki so jo tam potegnili iz Drave in v kateri so domnevali Karolino Majhen, 22letno skladišničnico iz Maribora. Majhen je v utopljenici res spoznal svojo hčerko Karolino.

a— Nepoklicani ljubitelji jajc. Dne 9. t. m. je trgovec M. Kocbek iz Sv. Ane v Slov. Gor. pripeljal za neko trgovko na Koroski cesti dva zaboja jajc v vrednosti 2500 Din in — kakor običajno — hranil zaboja v gostilni Vlahovič, da bi jih dal pozneje odpeljati k trgovki. Ko pa je prišel mož s Kocbekovim listkom po jajca, jih ni več bilo, in v gostilni so mu izjavili, da sta jih že dva možka odpeljala. Ker se je Kocbek med tem že odpeljal domov, je šel danes na svoje presenečenje izvedel, kaj se je zgodilo, in je zadevo takoj prijavil policiji, ki je uvela preiskavo.

Iz Celja

a— Gibanje tržnih cen v Celju v letu 1929. Iz statistike celjskega mestnega tržnega nadzorstva posamezno naslednje zanimive podatke o gibanju cen raznih najpotrebnejših živinskih potrebščin v preteklem letu: Goveje meso od januarja do junija kg 16 do 18 Din, od junija do decembra 18 do 20 Din, telatna prve štiri mesece 18 do 20 nato do konca leta 20 do 22 Din, svinjina stalno 25 do 28 Din, slanina 27 do 28,50, prekajeno meso 27,50 do 30 in 28 Din, mast 32 do 33 in 28 Din,

kokoši komad stalno 30 do 35 Din, mleko liter 2,50 do 3 Din, surovo maslo kg 40 do 56 do 60 do 56 Din, jajca komad 2 do 1,50 do 1 do 1,75 do 2 Din, beli kruh kg 5,25 — 5 — 4,50 — 4,75 — 4,50 Din, moka št. 0 kg 4,15 — 4,25 — 4,10 — 3,80 — 3,85 — 3,75 — 3,70 Din, kava 44 do 72 Din, sladkor v kockah 16 — 15,50 — 15 Din, namizno olje liter 20 Din, milo kg 16 — 15,50 Din, testenine kg 10 do 11 do 9 do 8,50 do 11,50 Din, premog 100 kg 44 do 45 do 48 Din, drva m³ 120 Din, kisle zelje kg 4 do 5 do 6 do 5 Din, salata komad 0,50 do 1,50 Din, italijanska kg 10 do 24 Din, ohrovt kg 6 do 7 do 10 do 3 do 4 do 2,50 Din, krompir 1,50 do 2 do 2,50 do 1,25 Din, čebula kg 4 do 5 do 6 do 5 Din, jabolka kg 5 do 6 do 8 do 3 do 4 do 2,50 do 6 Din, riž kg stalno po kvaliteti od 5 do 12,50 dinarjev.

Damsko in posteljno perilo, fino in elegantno izvršuje proti naročilu in po meri M. ŠRIBAR, Aleksandrova ulica št. 2 (Poleg D. Zamparuti). Bogata izbira vseh vrst čipk in krasnih filetov.

a— »Radikalna kura« in »Orlov« v gledališču. Danes bosta v gledališču dve glasbeni predstavi: popoldne ob 16. vlezabavna Doboviškova burka s petjem »Radikalna kura«, zvečer ob 20. pa priljubljena moderna opereta »Orlov«.

a— Preprečena huda nesreča. V petek zvečer je privzela z znatno brzino iz tesne Matija Gubčeve ulice na Krevov trg z enovprežnim lahkim vozom lastnica neke tukajšnje tovarne. V tem trenutku je pripeljal po desni strani Aleksandrove ulice na Krevov trg v isti smeri veliki mestni avtobus, ki ga je šofiral mestni šofer g. Leskovšek, ki je ves čas pred križiščem dal glasne signale s hupo. Na križišču je zavozil voz z vso silo proti avtobusu in nesreča je bila skoro neizbežna. Številni pasanti, ki so se nahajali v neposredni bližini so kar obstali, preplašeni. Da se mora ob tem silnem karambolu vse zdobiti. Šofer pa je v zadnjem hipu spoznal veliko nevarnost in je v obudovanju vredni prisotnosti duha napravil oster okret na skrajno desno stran proti hotelu »Evropi« in s tem preprečil hudo nesrečo. Obe voza je kljub temu močno zadelo ob bok avtobusa. Šofer pač zasluži vso pohvalo za svoje previdno dejanje.

a— Izgubljena delavska knjižica. Delavec Franc Čremik, stanujoč v Celju Prešernova ulica 10 je pred dnevi izgubil v mestu svojo delavsko knjižico, katero naj najditelj izroči policiji.

a— Zimsko suknjo si je privožil. V Celju se je pojavil pred več tedni neki brezposeln bivši uradnik Bržidar Budin, rojen 1894. v Dornbergu pri Gorici, in izjavil pod raznim pretevezami od lahkovernih ljudi denar. hrano stanovanje itd. Profesorju Josipu M. iz Zavodne, s katerim je bil med vojno skupaj pri vojakih, pa je izjavil 800 Din vredno suknjo, češ, da jo rabi le za 8 dni, ker čaka na neko službo v Celju. Pred dnevi pa je Budin nenadoma izginil iz Celja s suknjo in neporavnanimi računi vred Mariborske policija, ki je bila naprošena za njegovo izsleditev, le sporočila, da ga ni v Mariboru, pač pa je ugotovila, da zasleduje Budina tudi zagrebško sodišče. Najbrž bo Budin poskušal svoje zmožnosti uveljaviti še v kakem drugem kraju, na kar se javnost opozarja.

a— Čedna triperesna detelja. Predstojništvo mestne policije v Celju je bilo naprošeno v posebni ovadbi, naj bi izgnalo iz Celja 3 nepoboljšljive alkoholike in sicer Alojza S., invalida Vencila S. in znanega sleparja Jakoba O., stanujoče v pritličju starega okroglega sodišča v Prešernovi ulici. Ostale številne stranke v hiši kakor tudi etniški pazniki tamkaj nameščenega sodnega zapora so se že ponovno pritožili: da počenja imenovani trije ponoči v pitjanem razpoloženju, v katerem se nahajajo permanentno, neznozne nastope. Tudi se shajajo pri njih razni sumljivi elementi Jakob O. vedno zalezuje podeželske kmete in jim izvajlja blago ter denarne predujme, češ, da jim bo napravil oblake, seveda pa vse požene po griu. Naj bi se res že enkrat napravil red v tem poslopju!

a— Redne plesne vaje Trgovskega društva bodo danes popoldne ob pol 4. v hotelu »Union«.

a— V prid dijaške kuhinje bo 18. t. m. zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma v Celju domača zabava s prav prijetnim in veselim sporedom.

Iz Škofje Loke

a— Mladinska prireditel. Sestanek za določitev podrobnosti v svrhu organizacije mladinskega popoldneva, ki ga priredi škofjeloski Sokol svoji deci in naraščajo, se bo vršil v torek ob pol 21. v Sokolskem domu. Sklicateljci, načelnica s. Wrischerjeva in vadiateljca s. Černičeva naprošata p. n. gospe in gospodične, da se sigurno udeležijo sestanka.

a— »Naš rod«, mladinska publikacija UJU, se je na deski šoli v Škofji Loki že s prvo številko močno razširila in šteje okoli 120 naročnikov.

a— Dražbeni oklic. V ponedeljek 13. t. m. ob 8. dopoldne bo v Škofji Loki. Kapucinski predmetje 6. držaba 85 najrazličnejših gospodarskih in stanovanjskih predmetov. K draženju se bo pričelo pozivati

pol ure pozneje, da si pred tem časom interesentje lahko ogledajo predmete. Med drugim se bo prodalo 5000 kg ovate, 2000 kg sena, 500 kg strnišnice, 6000 kg korenja, repe in pese, 1400 kg slame, 113 vreč, avto s 6 pnevmatikami, preko 100 m³ drv, vozne sani in gnojni koši, razno poljsko orodje, slamoreznila, železna blagajna, raznovrstne mize, stoli, klopi, kredence, poselske ruhe, stružniki, stenska ura, stenske slike in drugo.

Iz Kranja

a— Dograditev smuške skakalnice. Smuški odsek kranjskega Sokola je te dni dokončal svoje največje delo smuško skakalnico. S tem je utrl pot tudi tej sportni panogi v kranjski okolici. Nova skakalnica se nahaja na severnem pobočju Šmarjetne gore tik nad okrajno cesto Kranj-Besnica in nad železniško progo med postajama St. Jošt in Kranj. Zemljišče je dal v najem posestnik z Gorenje Save g. Franc Krt, po domače Arnes. Načrt za skakalnico, ki omogoča skoke do 25 m, je napravil inž. Janša iz Mojstrane, gradbena dela pa je izvršilo domače podjetje Ivan Bidovec. Zaleda od starta do mostiča je na skakalnici 37 m. Teren je bil že naravno primeren in oblikovit za skakalnico, vendar so bile pri padcu skale v zemlji, katere je bilo treba razstreliti, zaradi tega so gradbeni stroški nove skakalnice znašali okrog 5000 dinarjev. Slovensna otvoritev skakalnice bo v nedeljo 19. t. m. ob priliki smuških in skakalnih tekem Gorenjske sokolske župe, ako bodo dopuščale snežne razmere.

a— Med Primorci, ki so se naselili v Kranju in njegovi okolici in ki jih je okrog 110, se je vzbudilo v poslednjem času večje zanimanje za lastno Organizacijo jugoslovenskih emigrantov. V Kranju so nedavno ustanovili krajevno organizacijo z odborom, ki mu predseduje g. Avgust Kraigher. Na četrtkovnem sestanku je bilo sklenjeno, da bo odbor pripravljal po potrebi družabne sestanke v Kranju bivaajočih Primorcev, na katerih naj bi se povezali in poglabili med njimi družabni stiki. Za sestanek naj bi se pripravil poseben zabaven program s petjem, predavanjem in šaljivimi nastopi. Prvi sestanek bo že v kratkem.

a— Okrajni cestni odbor za sodni okraj Kranj je določil za leto 1930. pobiranje 32% doklad na državne direktne davke. Tozadevni proračun je razglašal pri mestnem županstvu, kjer naj se vložijo tudi morebitni ugovori.

a— Nova kotlarna. Tukajšnja tovarna gumijastih izdelkov »Vulkan« eradi poleg svojih objektov za Narodnim domom provizorijeno leseno stavbo, kjer bo montiran lokomobilni parni kotel.

Iz Kamnika

a— »Peterčkove poslednje sanje«. V soboto, nedeljo in ponedeljek so v Čitalnici igrali Golijevno otroško igrice. Poset je v soboto nekoliko slabši, kakor je bilo pričakovati. Obe popoldnjski predstavi pa sta bili polno zasedeni. Režijo je imel g. Vedlin. Za uprizoritev je bilo potrebno mnogo dela, vztrajnosti in dobre volje. Uprizoritev je bila posrečena, za mladino pa naravnost potrebna. Peterčka, ubogega dečka, ki poslednjič zasajaja, je igrala gđ. Čizmekova. Podala je vse, kar je zmogla. Tekst je obvladala brezhibno, izgovarjaje je bila lepa in primerna. Čarodejka Grča, oče Hrast, Mesec, kralj Matjaž in Bog Oče so bili dobro podani, slabša sta bila v maskah kralj Matjaž in Mesec. Igralsko je g. Klemenčič zelo zadovoljil. Čarovnik pretih. Mamico je igrala gđ. Angelica Finžgarjeva dobro. Naštudirala je dobro svojo vlogo, zato je bil uspeh lep. Čarodejka Grča me ni zadovoljila niti v maski niti v igri. Organsko ni kos takim vlogam. Pri reprizah je bila boljša. Scene so bile lepe, nove kulise so prav znatno povečale uspeh. Najboljša je bila prva slika, druga slika premalo bajna, tretja, sveta noč v gozdu, je bila tudi dobra, četrta slabša. Četrta slika je že v rokopisu prav pomanjkljiva, zato ni toliko krivde na igralcih. Omeniti moram še kraljico Alenko in babico, ki je prav lepo zapela. Palčki, Sveta družina, vojskaki itd., vsi so storihi, kar je bilo v njih moči. Mladinske igre naj se stalno uvrste v naš repertoar, da tudi mladina pride na svoj račun.

a— Iz delovanja Tujsko-prometnega društva. 4. t. m. je imelo društvo sejo, na »eri se je v glavnem razpravljalo o gradbi kopališča Sveta je okroglo 2100 kvadratnih metrov. Lega za zgradbo ni baš najboljša, primerna in bi bilo potrebno še nekaj sveta. Za bazen je predvidena velikost 5 x 50 m. Napravila se bosta jez in zatvornica. Načrti bodo napravljivi po domačinih. Dalje namerava Tujsko-prometno društvo napraviti široko reklamo po vseh kolodvorih, javnih lokalih itd. Društvo bo v kratkem obiskalo po svojih odbornikih hišne posetnike in najemnike, ki oddajajo v sezoni sobe za tuje. Ako ne bi bilo dovolj stanovanj na razpolago, je odveč vsaka akcija društva. Pričakuje se, da bodo meščani znali povšečevati namen društva in da ga bodo vsestransko podpirali.

a— Občni zbor Sokola v Kamniku se bo vršil 14. t. m. ob 1/2. zvečer v dvorani Narodne čitalnice.

a— Kamnik je zastopen v poklonitveni delegaciji Dravske banovine po svojem županu g. Kratnariu. Prvotni sklep, da se odpošljejo trije delegati, se je spremenil in se je število zreduciralo na enega.

Iz Tržiča

a— Radio in tržiški obrtniki. Med prvimi obrtniki, ki so si v svojih delavnicah napravili radijske aparate, je gotovo tržiški brivski mojster g. Miha Godnov, ki skuša svoji klienteli olajšati trenutke predolge čakanja s prijetno godbo ali predavanjem. Sprejem je po večini prav dober. Za njim je prišel sedaj hotel Lončar, ki ima zvočnik tako dobro prikrit, da ga skoro ne opaziš.

a— Nova trdnjava. Kartonažno in knjigoveško podjetje »Embal« je otvorilo v Tržiču svojo podružnico. Svoje prostore ima nad brivnico g. Godnova.

Iz Novega mesta

a— Premestitev živalskega sejmšča z Loke ob Krki povzroča občinskemu svetu mnogo preglavic. Izhod bi bil mogoč na ta način, da bi se sejmšče z Loke premestilo na staro kandijsko sejmšče, ki je v to svrhu že urejeno in je še nedavno služilo svojemu namenu Sreško glavarstvo je že parkrat forsalorilo pri mestni občini premestitev sejmšča z Loke, ki se naj uporabi zgolj v sportne namene; na Loku bi se lahko z malimi stroški dalo napraviti

umetno drsališče. Če je čas za izvedbo mestnega regulacijskega načrta še daleč, ni nobenega zadržka za navedeno premostitev.

a— Občni zbor Gasilskega društva se bo vršil 18. t. m. v Sokolskem domu. Dne 1. februarja priredi društvo v Sokolskem domu družabni večer, na katerem bo sviral Negodetov jazzband iz Ljubljane.

a— Epidemija škrlatnine v Dolu je zahtevala dosedaj 6 smrtnih primerov. Tri otroke je oddalo sanitetno oblastvo v tukajšnjo žensko bolnico, kjer se sedaj zdravijo. Da je bilo toliko smrtnih primerov, je kriva samo nepoučenost kmečkega ljudstva, ki je skrivalo bolne otroke iz strahu pred sanitetnim oblastvom, češ da bi jim to delalo neprimliko in nepotrebne stroške.

Z Jesenic

a— Akademski krožek na Jesenicah bo priredil v soboto 18. t. m. svoj prvi elitni ples v vseh prostorih Prosvetnega doma na Jesenicah. Ples bo pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja.

Iz Litije

a— Aretacija iz Gradiške pobeglega mladeniča. Orožniki so aretirali 22-letnega mladeniča Križnika zaradi tatvine neke ure. Ob tej priliki je prišlo na dan, da je fant precej podvržen zanimanju za tujo lastnino. Tega tudi sam nič ne taji. »Jaz odnesem tako-le stvar, kakor je ura, kar nimogrede. Zadržni na primer sem sunil zapestno uro neki gospe kar med vožnjo na vlaku. Na hodniku je bila precej velika gneča,« je razlagal fant svoj žalosten poklic. Ko so pričeli Križniku preiskovati žepa in obisti, je prišla na dan še druga zanimivost. Fant je bil svoj čas obsojen na zapor v Gradiški. Od tam pa se mu posrečilo pobegniti na italijansko ozemlje. Vendar tudi tam ni opustil svojega nagnenja do tuje lastnine. Zato je preživel skoro leto dni po italijanskih ječah. Potem pa se mu je zahotelo po domačiji in je ušel na našo stran. Preden pa je prišel v Ljubljano, ga je doletela roka pravice že med potjo in moral je za teden dni na ričet. Fant je popolnoma izgubljen. Starši so mu pomrli, sam pa se potika zdaj po krivih potih. Naiboli priporočljivo bi bilo, da pride mladi pokvarjenec v poboljševalnico, ki ga bo morda privedla na pravo pot.

a— Nesrečni alkohol! Zalosten dogodek se je odigral te dni v Podrožah v šmarčinski okolici. Kmetijski fant France se ga je pošteno nacukal, potem pa začel razgrajati po vasi in razbijati šipe po oknih. Ko pa so mu prišle v roke vile, je skušal priti do ljudi in je bil seveda nevaren za vasčane. Zaradi tega so vasčani navalili nanj, mu iztrgali iz rok vile in ga zvezali. Takoga so izročili varnostnim oblastvom, ki so uvela proti njemu sodno postopanje. S pijanci bo treba postopati res na prav rigorozen način, da jih vsaj strah pred kaznijo preplasi pred slimi dejanji.

a— Vlom v Jenkovo zidnico v Jazbinah. Ga. Marija Jenkova iz Litije ima v Jazbinah vinograd z zidnico. Tamkaj hrani v zaklenjenem hramu še ves letošnji vinski pridelek. Ko je prišla lastnica te dni v zidnico, je ugotovila da so obiskali zidnico dolgoprstni gostje. Kakor se sodi po vseh okoliščinah, so morale biti vlomilcem domače razmere znane. Na mestu kjer hranijo Jenkovi ključ od kleti, so odprli lino ter se polastili ključa in potrebnega orodja. Vrata v klet, ki so zaklenjena s posebno ključavnico, pa so z vilami vrgli s podbojev. Zejni gostje so se gotovo do dobra nalokali dobre kapljice, ki so je tudi nekaj vzeli s seboj. Po domnevi gospe Jenkove so obiskali njeno zidnico vlomilci na dan svetih Treh kraljev. Praznični tatovi so se poslužili še drugih dobrot, ki jih hrani Jenkova shramba. Prianesli tudi niso skatli cigaret, ki so bile namenjene za bolj poštene goste, kakor pa so bili vlomilci. Upati je, da pridejo nepridipravi kmalu do zasluženega ričeta.

Iz Trbovelj

a— Poštni lokali na pošti Trbovlje I. O teh lokalih smo že večkrat pisali, a dosedaj vedno brez uspeha. Poštni lokali so v nekem prizidku rudniškega konzuma in so služili včasih za skladišče. Ne samo, da so ti lokali nezdruživi, so tudi popolnoma nezadostni za tako velik promet, kakršen je na naši pošti. Kalnalnica, ki zavzema morda 2 m² je prenapolnjena in stranke morajo čakati ob vsakem vremenu pred lokalom, da pridejo na vrsto. Pošto upravo bi prosili, da preskrbi za pošto I. prometu primerne in zdrave lokale.

a— Beraška nadloga. Posebno ob plačilnih dneh prihajajo v našo dolino razni berači iz vseh krajev. Med njimi mnogo takih, ki niso prav nič potrebni in se jim že od daleč pozna, da denar, ki ga priberajo, tudi takoj zapijejo. Te dni je beračil po Trbovljah kakih 50 let star mož, ki je trdil, da rabi denar, da gre v bolnico. Kjer ni bil točno poštezen, je napravil celo kraval in ozmerjal gospodinje. Takega človeka naj se odpravi v pristojno občino, ki ga je dolžna oddati v bolnico, ako je res bolan. Redno prihaja v Trbovlje še drug berač, ki je pa še mlad, trdi, da je invalid in baje samo markira neko živčno bolezen. Doma je od nekd blizu Radeč in prihaja v Trbovlje kar z vlakom. Trboveljska občina po možnosti skrbí za svoje siromake, ki jih ni malo, ravno tako pa so dolžne skrbeti tudi druge občine za svoje.

Iz Hrastnika

a— Tatvina. G. Jakob Drakslar iz Dola je bil ukraden na žagi gonilni jermen, ki je bil vreden 1500 Din. Tatu je orožništvo že na sledu.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 11. januarja 1930.

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Smer vetra in brzina v m in sek.	Padavine	
					vrsta	v mm do 7 ure
Ljubljana	761,4	1	90	mirno	10	.
Maribor	762,1	1	90	N 1	10	.
Zagreb	762,2	—1	100	E 4	10	.
Beograd	762,4	—4	100	mirno	10	.
Sarajevo						.
Dubrovnik						.
Skopje	765,3		90	mirno	10	Dež
Sofi	75,4	1	10	SE 14	10	Dež

Najvišja temperatura v Ljubljani 22 C, najnižja 0,6, v Mariboru —1,0, Zagrebu 2,0, Beogradu —5,0. Skopju 9.—, Splitu 9,0. Solnce vzhaja ob 7,36, zahaja ob 16,40, luna vzhaja ob 14,23, zahaja ob 6,45. Dunajska vremenska napoved na nedeljo: Oblačno, padavina.

a— Poledica na cesti. Vse ceste in pota so močno poledenela in so pasanti ogroženi. Učenec V. razreda Vastič je padel tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil nogo. Potrebno bi bilo, da se ceste vsaj ob straneh posujejo s peskom.

a— Koncert Glasbene Matice. V nedeljo 19. t. m. bo koncertiral v Narodnem domu zbor Glasbene Matice iz Ljubljane. Gostje bodo pod vodstvom ravnatelja ljubljanske opere g. Mirka Polića odpeli vse pesmi, ki so jih peči na turneji v Franciji. Uvodoma bo predaval g. ravnatelj Mahkota in orisal pomen in potek francoske turnee s posebnim ozirom na slovenske rudarje, ki živijo tam. Mnogi so baš iz naše doline. Hraščani in okoličani, pokažimo, da znamo ta redek dogodek primerno ceniti in napolnimo dvorano do zadnjega kotčka. Predprijava vstopnic je v Narodnem domu in si jih nabavite že sedaj, ker bo 19. na val zelo velik. Obširne bomo o koncertu še poročali.

a— Privatna vremenska opazovalnica pod Jurjem poroča zanimivo vremensko statistiko: Vseh padavin v l. 1929 je bilo 1208,6 mm. Najbolj suh mesec je bil marec, — bilo je samo 17,8 mm padavin. Največ dežja pa je padlo v mesecu oktobru in sicer — 202,4 mm. Najbolj moker dan je bil 8. oktobra — 90,7 mm. Deževnih dni je bilo v celotnem letu 132 (vseviš sneg). Toča je padala 1. aprila, 25. junija, 1. avgusta in 18. avgusta.

Iz Šoštanj

a— Pogreša se ob 6. t. m. dalje lesni trgovec Siguln Josip Imenovanega so zadnjič videli na kraljevo ponoči v gostilni Hauke. Od tedaj dalje manjka vsaka sled za njim. Pogrešanec ni imel pri sebi denarja. Ker se domneva, da se je morda ponesrečil, so preiskali med drugim strugo potoka Pake do Cenka, a ga niso našli.

Iz Ptuja

a— »Orlove« na ptujskem odru. V sredo 15. t. m. bo gostovanje mariborskega gledališča z moderno melodiozno opereto »Orlov«, ki je danes na repertoarju vseh gledališč. Cene navadne operetne.

Iz Ljutomera

a— Obiskovalce Ljutomerskih sejmov opozarjamo, da so Ljutomerski sejmi skoro v vseh kolodarnih in prat-kah napačno vpisani. V letu 1930 se bodo vršili v Ljutomeru naslednji sejmi: 14. januarja živalski sejem, 11. februarja živalski sejem, 11. marca kramarski in živalski sejem, 8. aprila kramarski in živalski sejem, 13. maja konjski in živalski sejem, 10. junija kramarski in živalski sejem, 8. julija živalski sejem, 12. avgusta živalski sejem, 16. septembra kramarski in živalski sejem, 14. oktobra konjski in živalski sejem, 11. novembra živalski sejem ter 16. decembra kramarski in živalski sejem.

a— Kolo jugoslovenskih sester je v nedeljo 5. t. m. priredilo čajanko v prid ubožni deci. Številno občinstvo je napolnilo dvorano hotela Zavratnik ter z zanimanjem poslušalo narodne in umetne pesmi, ki jih je odpel otroški zbor Glasbenega društva pod spretnim vodstvom gospodične Minke Zacherlove lepo in učinkovito. Osobito Schwabova »Dobro jutro« je zelo ugajala. Vmes je nastopil orkester Glasbenega društva pod taktirko g. Zacherla. Potem so še nastopile g. Kukovčeva in Drvenkova ter gđ. Elvira Zemljčeva z učinkovitimi solospeli, ki jih je spremljal na klavirju g. Ivo Seršen. Programu je sledila prosta zabava s plesom. Upamo, da je čajanka uspela tudi v gmotnem

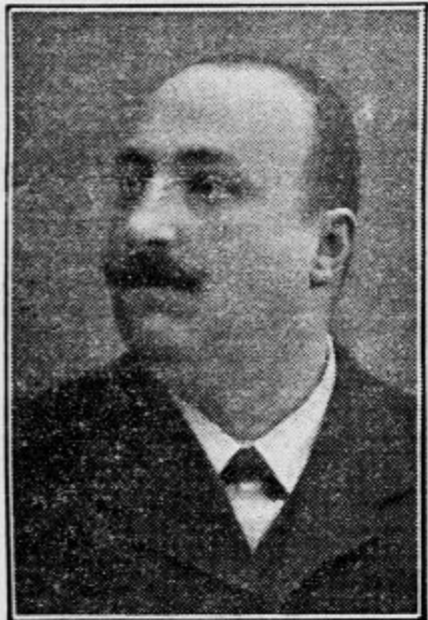
Naši kraji in ljudje

PRESTOLONASLEDNIK PETER
Starešina Sokola kraljevine Jugoslavije

Brat Fran Bergant †

Neizprosna smrt je zopet ugrabila moža-pojenja iz naše sredine. V petek ob pol 12. je za večno zatisnil svoje blage oči naš nepozabni brat **Fran Bergant**, trgovec in posestnik v Ljubljani. Bolehal je že dalj časa na opasni notranji bolezni, a nihče ni pričakoval, da bo katastrofa nastopila tako hitro, ko je bil pokojnik še tako poln življenja.

Ante Pintar – 70 letnik

Pokojni brat Fran Bergant je bil rojen leta 1871. v Ljubljani iz napredne rodbine Bergantove na St. Jakobskem trgu. Po dovršeni osnovni šoli se je posvetil pri svojem očetu trgovskemu stanu. Ko je odločil vojaško suknjo, je leta 1895 prevzel po svojem očetu trgovino in gostilno ter se istega leta poročil z Leopoldino roj. Korčec, ki mu je podarila dva sina Franceta in Joska ter dve hčerki Anico, por. Markelj in Stano. Otroke je vzgajal v strogo nacionalnem in naprednem duhu.

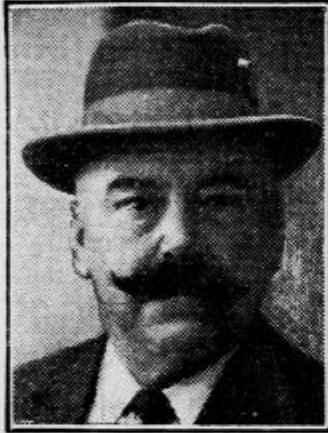
Blagi pokojnik je bil sam od mladih nog vedno odločno naprednega mišljenja in kot takega so ga v letih 1908. do 1910. zvolili napredni šentjakobčani v ljubljanski občinski svet. Kot občinski svetovalec je uspešno zastopal težnje svojih volilcev. Udeleževal se je tudi pri ostalih naprednih društvih, tako pri Ciril-Metodovi družbi in pri Naprednem gospodarskem društvu za šentjakobski okraj, kjer je bil tudi nekaj časa njegov vestni predsednik. Najbolj pri srcu pa mu je bilo Sokolstvo. V najtežji dobi ponižanja slovenskega naroda leta 1908. je z zavednimi šentjakobčani, Krakovčani in Trnovčani s pok. Petrinom, Anderwaldom, ing. Endlicherjem in drugimi ustanovil v jugozapadnem delu Ljubljane Sokola II., čigar zvest član je bil do svoje prerane smrti. Pri Sokolu II. je bil dolgo vrsto let odbornik in podpornik. Vse seje in sestanki v prvih letih njegovega obstoja so se vršili v njegovi gostoljubni hiši. Bil je Sokolu II. res pravi oče in dobrotnik. Ni bilo prireditve, da ne bi pokojni br. Bergant sodeloval z vsem mladeniškim navdušenjem in veseljem. Kljub temu, da je že bolehal, je še vedno

rad oblekel sokolski krog in tako manifestiral svoje sokolsko prepričanje. In danes leži ta mož, vzor Sokola, na mrtvaškem odru, ob katerem žaluje ne samo njegova rodbina, ampak tudi Sokol II., ki ga bo težko pogrešal v svoji sredi.

Brat Fran Bergant, naj Ti bo lahka domača zemlja, Sokoli pa Ti kličemo poslednji bratski sokolski: Zdravo!

Ljubljana, 12. januarja.

»Oh, fej . . . fantek je!« so vzkliknili ob gotovi uri danes pred 70. leti pri Pajsterjevih, stari knetski in filozofski rodbini v Gornjem Gradu. Ko je zavekal, so se začudili, da ima nekam nizek glas in so se s glasno strinjali v tem, da bo pel kot velik imeniten bas. Oče, strine in zlahtu, vsi so se pogovarjali o današnjem jubilarju g. Ante-tu Pintarju, velezaslužnem tajniku Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani. Kdo ga ne pozna? Takrat, ko je bil majhen, so ga poznali le gorenjegrajski ljudje, pozneje po končani šoli so ga spoznali v Mozirju, kjer se je izučil za trgovca, nato so ga spoznali kot trgovskega potnika v raznih krajih, dokler se ni ustavil pred nekako 40 leti v Kamniku, kjer je osnoval lastno trgovino in si omislil lep prijeten dom. Tu se je ustanovil za dolgo dobo, trgova in pel – kakor so mu prorokovali – imeniten bas pri glasoviti »Liri«, katere soustanovitelj je bil. V Kamniku je jubilar preživel mnogo lepih dni, pa tudi trpkih uric. Udeleževal se je v vseh naprednih društvih in politični nasprotniki ga seveda včasih mso »šparali«. Leta 1906. je dal trgovino in hišo v najem ter se preselil v Ljubljano, kjer je prevzel mesto tajnika Zveze gostilničarskih zadrug. Od tedaj živi in dela z omejenimi organizacijami, ki jo je spravi s svojimi talenti na ugledno višino. Bil je vedno neumorno na delu, udeleževal se sej, zborovanj in kongresov. Naši gostilničarji dobro vedo, kaj mu dolgujejo. Zraven je Ante ve-

dno našel časa, da je nudil svoje bliz na razpolago tudi v raznih naprednih društvih. Bil je vedno naprednjak in mož – značaj. Veselja in zabave je našel v pesmih, ki jih je pel pri Slavcu, Lj. Zvonu, Glasbeni Matici in v družbi prijateljev v prijetnih gostilnicah, kjer se je moral in se še vedno rad pokaže.

Takole je živel naš g. Ante Pintar in doživel svojih 70 let. Zrastle je v velikega moža s košatimi brkami, ki ga delajo bojevitega, kar je po svoje, a je tudi mož zlatega humorja, ki mu ohranja navzlic letom mladeniško prožnost in živahnost.

Vrlemu jubilarju naj bo dobra volja ohranjena še dolgo, dolgo vrsto mirnih, lepih let!

Ko se začno krvne cevi poapnjavati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznenje črevesa in zmanjša visok krvni tlak. Moja zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefove« vode, ker odpravi zastajanje v žilnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živec. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Engelbert Gangl
prvi in poslevodeči podstarešina Sokola kraljevine Jugoslavije

Med ruševinami dela in življenja

Zagorje, v januarju

Kadar grem mimo steklarne, vselej me že iz daljave objame zatohel hlad iz te mračne stavbe, ki leze vedno bolj na kup. Visoka, obokana okna v sajastem debelem zidovju, v njih vegaste oknice, v oknicah razbita in prašna stekla, ob zidovju na tleh omet vsepovsod zarjavelo in skrivljeno železje, mračne, mokre širluknje v podnožju – to je steklarina na zunan. Mrtva in negibna za tuja stoji tam kakor ladja, ki je nekoč naseljena in čaka samo še svojega konca. Za tuja tako, domačinom pa govori vsaka njena guba, govori in pripoveduje o preteklosti, je kakor ljuba, vsa stara, betežna in onemogla starka. Govori o času anno 1812, ko so zagorele njene peči in se je zasakalo okoli njih sto miščastih teles, skozi dolge »fajfe« so neprenehoma – skozi eno celo stoletje – pihala usta vročo stekleno gmoto v lesene kalupe, odkoder so v tisoč oblikah in mavričnih sijajih vstajale na dan cele generacije plemenitih in proletarskih zastopnikov steklenega rodu. Bobnelo je v podzemlju, kjer so v vroče »širluknje« razni Kračmani nakladali premog, da se je v peči pretvoril v plin, ki je sikal v gornje nadstropje v topilih, peči, se vnel in talil gramade pešene gmote v tekoči kristal. O, in kje so vsi, ki so nekdaj hoteli po njeni notranjosti, odnašali, prinašali, si brisali potna čela, pekli v tambricah purane, praznovale, se veselili, živeli in umirali skozi stoletje! Kje so »fošingsballi, einasern« in sto drugih drobni veselji, ki so dajala svoj ritem vsej okolici!

Stopim v podrtijo: po trhljih lesenih stopnicah lezem previdno v gornje nadstropje. Tam pa je vse razdejano: peč udrtja in sedita, železje zarjavelo, vse pa pokriva debela plast prahu. Skozi okna pih in poje ob črepinjah veter polnočno pesem. Hodim po stavbi, osemdeset korakov sem, osemdeset tja, dvajset počez – vse tiho – velika arena spi. V sredi ždi nalik ogromni sivi jajčni lupini vsa preluknjana peč. Okoli nje se sameva petnajst korit na visokih prekrizanih nogah, v njih črepinje, povsod sama črepinje – v kotih, na oknih, v tambricah, v vegasti omari pod križem so nabasane celo v par starih ženskih čevljev. Ob stenah so naloženi zaboji steklenic, povsod so razpostavljene nosilnice, leseni kalupi in črepinje, črepinje, same črepinje. Nad omaro visi v zaokvirjeni škattli Kristus. Ves je okrašen s preperelim sivim papirjem in suhim smrekovimi vejicami. Trije rdeči kozarci za večno luč so se že davno napražili, ni je več steklarine roke, da bi nalila olja in prižgala nemirni plamenček v tej grobnici. Že od slovesa sem je zapuščeno to znamenje, a vem, da plahuta marsikatera tiha molitev iz daljine v tej mračni. Paračin, hrastnik . . . in vedi bog kaka so vsa ta imena, tja jih je gnala sila – kos kruha.

Drugače pa je tu gori mir kakor v začaranem gradu. Iz doline udarjajo v to tiho življenje in nepretrgani udarci življenja, ki prvi od mimo . . . Goste sence se love pod zakajenim lesenim ostrešjem . . . Glej, glej, tam v kotu vendar znak življenja? Grmade vrbovih šib, lepo bele in zdrave so, ni jih še pokrila plast sivine. Stopim skozi lesen hodnik in odredim nizka vrata. Začuden obstojim. Kakor bi zaživel pred menoj košček skritega bajnega življenja. Prijetna toplota dahne vame in

Bivšim „Slovenijanom“, Taborjanom in Adrijanom!

Tovariši in prijatelji!

V soboto in nedeljo bo proslavilo Jugoslovensko napredno akademsko društvo »Jadran« v Ljubljani desetletnico svojega obstoja.

»Jadran« je organizacijsko in idejno naslednik naših dragih predvojnih akademskih organizacij na tujih tleh: dunajske »Slovenije«, graškega »Tabora« in praške »Adrije«. Ustanovili so ga po prevratu v osvobodjeni in ujedineni domovini zadnji člani teh društev skupaj z novo akademsko generacijo in to z izrecnim določilom, da ga ustanavljajo kot naslednika dunajske »Slovenije« in njenih posestir »Adrije« in »Tabora«.

Usoda je nanesla, da je mladi jubilej »Jadrana« združen tudi z važnimi obletnicami njegovih prednikov. Ravno 80 let je poteklo od prve ustanovitve dunajske »Slovenije«, 60 let od njene definitivne obnovitve. Pred 25 leti je bil ustanovljen graški »Tabor«, pred 20 leti pa praška »Adrija«. 25 let je tudi, odkar je začela izhajati »Omladina«, in skoraj ravno toliko je od zgodovinskega tržaškega shoda.

Vse to daje jubileju »Jadrana« še prav poseben pomen, vzbujajo nam lepe in ljube spomine na naša akademska leta, na njihove sladkosti in bridkosti. Življenje nas je razkropilo križem sveta, nas vrglo v najrazličnejše poklice. Ni pa moglo z vsemi svojimi križi in nadlogami raztrgati vezi prijateljstva in tovarštva, navezane v prelepih akademskih letih.

Da obnovimo stara znanstva in prijateljstva, da si oživimo spomine na akademske čase, smo se zato odločili, porabiti proslavo »Jadrana« desetletnice in »Slovenije« šestdesetletnice za zopetni sestanek nekdanjih tovaršev iz akademskih društev.

Mnogo nas je, ki se po odhodu z univerze nismo več videli in smo se že skoro docela zgrešili; porabiti hočemo

to priliko, da se zopet enkrat sestanemo in si prisrčno stisnemo roke.

Med vojno se je, žal, velik del arhivov naših akademskih društev izgubil in je zaradi tega nemogoče ugotoviti, kdo vse so bili njihovi člani in kje so danes. Zato vas podpisani, v Ljubljani stanujoči bivši Slovenijani, Taborjani, Adrijani in Jadranasi, kolikor se nas je moglo na hitro roko najti in dogovoriti, tem potom vabimo in prosimo: **Pridite v soboto in nedeljo v Ljubljano na našo spominsko proslavo.**

Pridite vsi bivši člani imenovanih društev, pridite pa tudi drugi, ki ste z nami vred študirali in imate z nami skupne lepe spomine.

Sporod jubilejne proslave, ki se bo vršila pod najvišjim pokroviteljstvom našega jugoslovanskega vladarja, Nj. Vel. kralja Aleksandra, je naslednji:

V soboto, 18. t. m. ob 8 zvečer v Sokolskem domu na Taboru tradicionalni »Slovanski večer« s koncertom in plesom.

V nedeljo, 19. t. m. ob 11. dopoldne jubilejni občni zbor v veliki dvorani na univerzi.

V nedeljo, 19. t. m. ob 1. popoldne skupno kosilo v dvorani Kazine.

Vse, ki se udeležijo proslave, prosimo, da se do 15. t. m. javijo na naslov **JAND Jadran, Ljubljana, Tomanova 3.** Zlasti naj sporoče, ali se udeležijo skupnega kosila in ali morda žele, da se jim rezervira stanovanje v hotelu in v katerem. Kdor pride z rodbiniski člani, ki so tudi vabljeni in dobrodošli, naj seveda zaradi rezerviranja prenočišča in naročila skupnega obeda sporoči tudi to.

Nadejamo se, da se nas bo v soboto in nedeljo sestalo v Ljubljani čim več. Na gotovo in veselo svidenje!

V Ljubljani, 11. januarja 1930.

Dr. Stojan Baljč, sodni pripravnik (Jadran). — **Dr. Joža Bohinjec**, ravnatelj Okrožnega urada za zavarovanje delavcev (Adrija). — **Dr. Jakob Borko**, direktor drž. železnice (Slovenija). — **Josip Breznik**, profesor (Slovenija). — **Martin Colarič**, major v pok. (Slovenija). — **Oton Fetič**, odvetnik (Slovenija). — **Dr. Riko Fox**, magistratni svetnik (Adrija). — **Branko Goslar**, sodni pripravnik (Jadran). — **Fran Govekar**, magistratni nadsvetnik (Slovenija). — **Dr. Pavle Grošelj**, univ. docent (Slovenija). — **Kuno Hočevar**, direktor III. drž. gimnazije (Slovenija). — **Matej Hubad**, direktor drž. konservatorija (Slovenija). — **Aleksander Hudoveršek**, predsednik notarske zbornice (Slovenija). — **Dr. Tone Jamar**, zdravnik (Slovenija). — **Fran Jeran**, profesor in ravnatelj Akademskega kolegija (Tabor). — **Anton Jug**, direktor ženske realne gimnazije (Tabor, Slovenija). — **Pavle Kalan**, profesor (Jadran). — **Dr. Josip Klepec**, odvetnik (Adrija). — **Dr. Oton Krajec**, zdravnik (Slovenija). — **Dr. Albert Kramer**, direktor »Jutra« (Tabor, Adrija). — **Dr. Rudolf Krivic**, odvetnik (Adrija). — **Dr. Andrej Kuhar**, notar (Slovenija). — **Dr. Ivan Lah**, profesor, (Adrija). — **Inž. Drago Leskovšek**, referent direktorije drž. železnice (Adrija). — **Dr. Hinko Lučovnik**, namestnik drž. tožila (Jadran). — **Inž. Janko Mačkovšek**, mestni stavbeni nadsvetnik (Adrija). — **Dr. Danilo Majaron**, predsednik odvetniške zbornice (Slovenija). — **Josip Mazi**, načelnik prosvetnega oddelka kr. banske uprave (Slovenija). — **Ivan Mohorič**, tajnik Zbornice za TOI (Adrija). — **Dr. Avgust Munda**, namestnik viš. drž. tožila (Tabor). — **Dr. Fran Novak**, odvetnik (Slovenija). — **Ivan Pestotnik**, ravnatelj mestne klavnice (Slovenija). — **Dr. Josip Plemelj**, univ. profesor (Slovenija). — **Inž. Matko Prelovšek**, direktor mestnega gradbenega urada (Slovenija). — **Dr. Janko Pretnar**, profesor (Tabor, Adrija). — **Dr. Dinko Puc**, župan mesta Ljubljane (Slovenija). — **Albina Ramovš-Zalar**, profesorica (Tabor). — **Dr. Stane Rape**, tajnik Zveze kulturnih društev (Jadran). — **Josip Reisner**, direktor Srednje tehniške šole (Slovenija). — **Adolf Ribnikar**, predsednik konzorcija »Jutra« (Slovenija). — **Dr. Jože Rus**, bibliotekar na drž. licejski knjižnici (Slovenija). — **Dr. Mavricij Rus**, mestni fizik in predsednik zdravniške zbornice (Slovenija). — **Dr. Rudolf Sajovic**, sodnik okrožnega sodišča (Adrija). — **Dr. Fran Spiller Muys**, vladni svetnik v pok. (Slovenija). — **Dr. Janko Šleibinger**, direktor licejske knjižnice (Slovenija). — **Dr. Anton Švigelj**, odvetnik (Slovenija). — **Stanko Virant**, glavni urednik »Jutra« (Slovenija). — **Vida Vrtovčeva**, profesorica (Jadran). — **Dr. Fran Windischer**, generalni tajnik Zbornice za TOI (Slovenija). — **Marija Wirtler**, profesorica (Tabor). — **Inž. Slavko Zajec**, inženjer mestne elektrarne (Jadran). — **Dr. Alojz Zalokar**, profesor in ravnatelj ženske bolnice (Slovenija). — **Inž. Fran Zelenko**, šef oddelka direktorije drž. železnice (Adrija). — **Inž. Zmago Zirnfeld**, šumski direktor (Slovenija). — **Dr. Niko Zupanič**, direktor etnografskega muzeja (Slovenija). — **Oton Zupancič**, upravnik Nar. gledališča (Slovenija).

pet parov tihih, začudenih oči se zazre v nepoklicanega obiskovalca.

»Glejte no, dejal bi, da sanjam. Pozdravljeni!«

Izkazalo se je, da so to edini, ki so ostali od trope, ki je odletela v daljino. Opletajo velike steklene buče z vrbovino. Tiho snujejo, pred njimi pa leže na tleh z vlažnimi koci pogrnjeni snopi vrbovih šib, da se ne posuše; človek bi mislil: otroci so pospali, sedaj jih pa čuvajo v tiho delo zamaknjene mamice. Prsti brzo in ročno švigajo od vitre do vitre. V enem dnevu deset malih ali pa pet velikih pletenk. To je vse, kar je živga ostalo od nekdanje industrije.

Pritičje je pokrito z debelo preprogo gnijoče slame, oboki zakajeni, železne samokolnice, peči za plin, dolge železne »širštange«. Vsa zagonetna stavba je kakor kraljestvo iz 1001 noči za mladino, ki se skriva in lovi po temnih hodnikih in luknjah, ki jih ne presteješ. V srednjem delu stanuje stara mamka. Na dvorišče, vse pre-

preženo s tiri, gleda iz nasprotne strani staro prazno skladišče. To je vse, prav vse — prav za prav nič, brez življenja, nikomur v tolažbo . . .

Ko se poslavljamo, mi uide pogled vzdolj pročelja. Dva dimnika so že podiri. Na njunem mestu zijajo rdeče odprtine kakor krvava rana na živem telesu. Na živem? Morda bo pa vendar oživela še kdaj! Saj je trdna in zategla, le njena zunanost je zdelana. Pomislite — sto dolgih ročvitihih let!

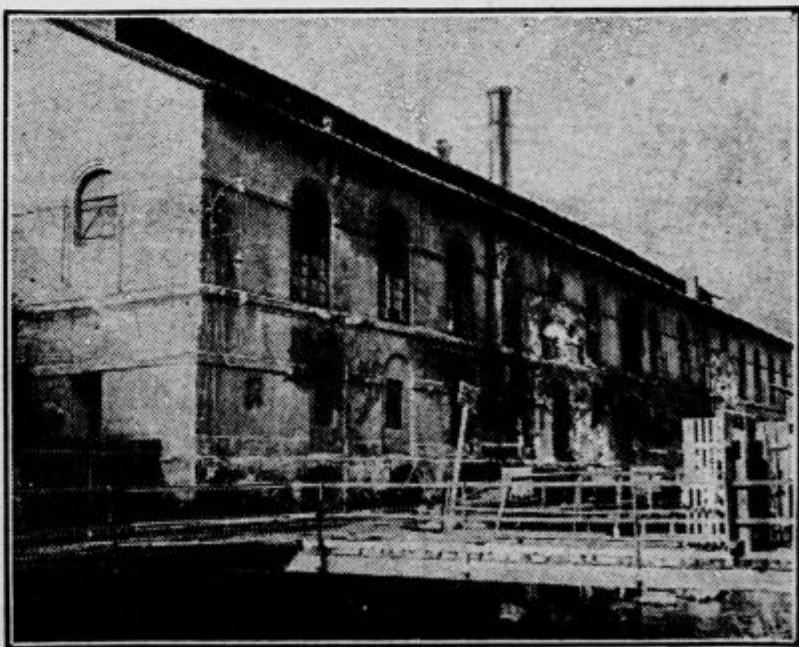
Ami.

Latinska četrt

(Premijera v Elitnem kinu Matica).

Povest o nežno-romantični ljubezni med kakim idealnim umetnikom in mlado lepotico Pariza je bila obdelana že dakrat in sicer tako dramatično kakor tudi v raznih operah in komedijah tudi v filmu. Snov je izredno mična ter je imela pri publiki vselej uspeh. Pogledimo le Verdijevo opero »Traviato« ali Puccinijevo »Bohème!« Se danes sta obe operi v modi, na vseh svetovnih odri uživata pri poslušalcih izredno popularnost. Tudi sloviti M. Dekobra se ni mogel ustavljati mikavnemu sijaju snovi, seveda jo je temeljito predelal, nekoliko moderniziral in postavil dejanje v današnje dobo.

Junakinja tega filma, mlada Musette, studentka medicine, igra ob popoldnevih v kinu. Njen bogati oboževalec ji seveda to dopušča iz strahu, ker je nekoč izjavila, da bogataša ne bo nikdar poročila; v sled tega mora tudi molčati o svojih premoženjskih razmerah in živeti navidezno zelo skromno življenje ubogega umetnika slikarja. **Carmen Boni** in **Ivan Petrovič** sta v teh vlogah izvrstna, njih igra je tako živa in naravna, da ju gledamo s pravim užitek. Tudi sicer je film bogat na razkošni inscenaciji in na divno-lepih v sreci segajočih prizorih.

Oboževani! Danes!
Svetislav Petrovič
v vefilmu lepih žen, ljubezni in bohemskega čara

Latinska četrt
Quartier Latin — Pariz mesto ljubezni

Mladini neprimerno!
Ob 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

16. JANUARJA

se bo prvič zavrtelo kolo sreče onim, ki bodo v posesti naših srečk drž. razredne loterije. Možnost zadeti dobiček se stopnjuje z vsakim razredom, ki jih je pet. Zadnji pa je milijonski razred, ki razdeli srečnim igralcem sto in sto dobitkov, ki osrečijo družine za vse življenje.

Srečke bodo že v teh dneh razprodane. Kdor hoče v 19. kolu igrati, mora čimprej po srečko

Naše srečke se dobijo, v kolikor jih je še na razpolago v Ljubljani:

V oglašnem oddelku: »Jutra« v Prešernovi ulici, v Ekspozituri »Jutra« v Šiški na Celovski cesti. — V Mariboru in v Celju pa pri podružnicah »Jutra« ter pri podpisnem zavodu.

Zadružna hranilnica r. z. o. o., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

Beograd božičuje...

Beograd, 9. januarja.

»Prazniki, prazniki!... Ampak izdati so ti pravoslavni božični prazniki v Beogradu, vse drugače kakor naš božič na Kranjskem. Od ponedeljka pa tja do petka — čisto zadosti!«

Sredi Terazij me je zaustavil prijatelj Janez, pravi, nepoboljšljivi kranjski Janez, potrepal me je po rami, pomežiknil skrivnostno in nadaljeval:

»Ampak meni se zdi, kakor da letos na pravoslavni božič v Beogradu nekaj ni v redu... Ne snega ni, ne mraza... Ali imaš pipec, prijatelj?«

»Kaj bi ž njim?«

Siroko se zakrohoče naš grešnik Janez. »Kaj bi ž njim, vrašas, kaj bi s pipecem?« Ho-ho-ho! Malo megle bi odrezal ž njim in jo poslal v Ljubljano, da tam ne bi mislili da je megle samo njihova specialiteta! Ho-ho-ho... Vidiš, kako je Beograd začel napredovati v vsakem oziru: tu je megle redkost, pojavi se enkrat ali dvakrat v letu — sedaj se je na pojavila kar za božič in že par dni se drži stanovitno. — kakor da smo v Ljubljani... Komaj pet korakov pred seboj vidim...«

In se mi izgubi prijatelj Janez tajinstveno v megli kakor se je bil tajinstveno prikazal iz nje.

A jaz grem v pristno srbsko gostilnico. Kako ne bi? Saj so vendar prazniki — ves Beograd božičuje, veselo, radostno, prepevaje, z muziko — z goslimi, tamburami, harmonikami...

Gostilna polna ljudi, polna pesmi in radosti. Po tleh nastana slama — znamenje, da so tu blaženi božični prazniki. Cigani svirajo a narod pleše kolo, vriska iz dna duše, tolče s petami ob tla in spet odskakuje — hop! hop! hop! — vijoč se v dolgih vrstah med cigani in stoli, in prepeva, prepeva... Ciganček - kodrolašček je naglji glavo globoko do gosli, stopil tik do plešnega naroda in po strunah, med katerimi štrči na kraju ponosno zataknjena stotinarica obistnega Sumadince, šviga lok še urneje in melodija hrepenenja in neukročenih strastnih sanj se meša z glasovi prepevajajočih in vriskajočih...

Tam zunaj, v megli, pa streljajo otroci s pištolami, skačejo po ulicah in se pri tem navdušujejo za Pata in Patašona, ki so ju gledali v »Narkipu« v vlogi bagdadskih lopovov...

Pečeno prase, vino, kolo, ciganska muzika! Kakor vsako drugo leto na pravoslavne božične praznike! Evo, tako božičuje i letos v megli pravoslavni Beograd! — K.

Zobni atelje Zins

Voditelj Serianz,
Zopet redno sprejema
od 9—11 in 1/2 16—19.
LJUBLJANA VII.
Celovška c. 34, Šiška

Belokranjsko pismo

Metlika, 10. januarja.

Novo leto smo tudi letos pričakali v prostorih Narodne čitalnice v prav prijetnem razpoloženju, posebno mladine, ki je uživala v rajanju in plesu. Igral je orkester godbenega kluba, ki je priredil tudi Silvestrov večer.

Pri nas je mladina priredila letos plesne vaje, ki jih pridno obiskuje ter se kaže vpliv teh plesnih vaj. Sedaj se nam obetajo še druge plesne vaje, da bi imela mladina svoje, a poročeni svoje. To bo potem se rajanja. Pa saj je predost dolg ter se bo dosti lahko veselila i mladina i poročeni.

Prireditve gostilničarjev ob nedeljah in praznikih s plesi in »krofi« so se pričele že na Štefanje. Prireditvena taksa je znižana, kar jih še bolj omogoča.

Torkov sejem — po sv. Treh kraljih — je padel letos ravno na žumberka božič, kar je bilo opaziti na seimu. Kljub temu je bila udeležba velika, osobito na seimšču. Ponovno se je izkazalo, da so živinski sejmi v Metliki največji daleč naokrog v okolici in najbolj obiskani. Na tako široko oklo, kakor je ravno Žumberak, bi se morali tudi ozirati ter temu primerno sejem pravočasno preložiti, ker je vsakemu človeku božič največji praznik.

ko in mesto deloma požgal. Sosednjemu samostanu pa je istočasno podelil veliko posest v grofiji Vrbas v Bosni.

Pri raznih napadih je bilo mesto sedemkrat docela porušeno in požgano. V raznih cesarskih dekretih se pohvalno omenja hrabrost mestnih brambovcev, žen in deklet. V poznejših časih, ko se je ustanovila obrambna granica napram turški invaziji, je moralo oddajati tudi mesto Kostanjevica praporce svojih brambovcev na položaje na Osredku in Stojdragi. Junaštvo brambovcev je moralo biti vsekar dobro znano daleč naokrog, kajti celo mesto Zagreb je ponovno prosilo Kostanjevico za vojaško pomoč.

Kot mestne kastelane omenja Valvazor zelo vrsto plemičev, od kojih omenjam samo Dijonizija Frankopana, viteze Šerfenberga in celjske grofe. Kostanjeviški grad so nato posedali tudi Janez Valvazor, vitez Moškan, Barbo, Peter Zrinjski in poslednja posestnika Katarina Zrinjska, ki je prodala vse skupaj opatu kostanjeviškega samostana.

Leta 1808. so posetili Kostanjevico tudi Francozi, ki so si napravili na kašah bližnjega samostana svojo bolnico za bolne na koleri in drugih kužnih boleznih. V tej zasilni bolnici je umrlo po ustnem izročilu na stotine Francozov, ki so jih nato pokopali na »žagah«, nedaleč od samostana. Tamkaj je stal dolgo časa velik železen križ, kojega je razdejala nekako pred 50 leti strela. Med ljudstvom je še mnogo lepih pripovedk, ki se nanašajo na čas, ko so živeli med nami ustanovitelji velike Ilirije.

Ko pregledamo površno zgodovino naših dolajskih Benetk, se nehotе vprašamo, kaj je ostalo znamenitega od tega velikega časovnega razdobja in slave mesta Kostanjevice. Kdor pozna dodobra Kostanjevico, bo lahko izjavil, da malo, ali skoro nič. Staro rimsko cesto pokriva krakovsko blato, rimska grobišča so razkopana in samo temelji nekdanjih gradov in utrdb spijo večno spanje pod zeleno rušo, katero odkriva le sem ter tja lemež pluga ali kramp. In še nekaj! Nad 600 let stara organizacija meščanskih brambovcev čuva še danes pod imenom »Uniformirane meščanske garde« tradicijo mesta nje zgodovino, ki so jo pisali stari meščani z njih lastno krvjo za mestnimi utrdbami, na obmejnih postojankah, pa tudi daleč tam na jugu in vzhodu v ljutih borbah.

Glasilno našega tiska

Lani je začel izhajati v založbi »Zveze faktorjev za Slovenijo« časopis »Slovenski Tisk«, ki so ga takoj ob prvi številki navdušeno pozdravili vsi, ki se bavijo z našim tiskom. Sem-le se štejejo stavci, ilustratorji, pisatelji, izdajatelji; če pa vemo, da tisk razodeva narodno kulturo, je njegov uspeh in napredek zadeva vsega naroda.

»Slovenski Tisk« je izdal doslej že šest lepih števk; šesta je prišla prav te dni. Kaj naj rečemo o tem prikupnem časopisu na splošno? Češko strokovno glasilo »Tipografske listy« je v številki z dne 31. decembra 1929 napisalo o »Slovenskem Tisku« sodbu, ki pove dovolj tudi za nas: »Dospela nam je do rok že peta številka tega krasnega glasila naših slovenskih tovarišev. To, kar smo napisali o prejšnjih, velja še v večji meri o tej številki. Pri nas, kjer organizatorični lenuhi tako izdatno prevladujejo nad delavci, moramo bratom Slovcem njih navdušenje ter veselje z delom in njega uspehi samo zavidiati.«

Če pregledamo najnovejšo številko, se bomo najprej ustavili pri dveh njenih umetniških prilozah: prva je avtopitija v treh barvah »Jaslice« (M. Gaspari), druga pa nam kaže vzorec štirbarvne avtopitije »Srbske narodne noše«. Razen tega imas v tej številki več vzorcev sodobnih lepakov ter slike oziroma risbe nekaterih novosti v tiskarski stroki. Oprema, tisk (Deliška tiskarna, d. d. v Ljubljani) je kakor vedno taka, da dostojno zastopa lepo višino slovenskega tiska.

Vsebinsko (urednik Miroslav Ambrožič) je tudi ta številka prav pestra. Kakšna bo di sodobna grafična oprema? Kaj moraš upoštevati, če naročaš reklamne lepake, ki naj bodo tako učinkoviti, da boš imel uspeh? O tem in sploh o umetnosti v reklamni razpravi v uvodnem članku mladi strokovnjak ing. arh. Janko Omanen. Prof. A. Sovre nadaljuje svojo razpravo »Šest resnic o tujkah«. Z bridko sabljo udriha po tužkarenju v slovensčini in utemeljuje potrebo čistega, domačega pisanja. Čtivo, ki ga vsakomur priporočamo! R. Kos piše o različnih tehnikah tiska in njihovih posebnostih. M. D. pripoveduje o močnem mednarodni razstavi »Pressa« v Kölnu. Slovenska bibliografija dr. Šlehnertja te seznania s knjižno žetvijo I. 1929. Tehnične novosti poročajo o novih stavkih in tiskalnih strojih, med Drobizem imas par zanimivosti. Rubrika »Fotografija« je prinesla to pot članek o negativu in »Kako preiskusiš rdečo luč v temnici«, obeta pa odgovore na vprašanja o vseh fotografskih zadevah. Ali hočeš dati svoji pismeni jezik pod rešeto jezikoslovca dr. R. Kolarčiča? V tem delu lista je obilo slovniških zanimivosti, med tem ko ti utegne »Terminologija« kajkrat pomagati iz zadrege.

Nalašč smo nekoliko obširneje opozorili na časopis, ki je razveselil znak našega napredka v tiskarstvu in ki po svoji široki vsebini nima v Jugoslaviji enakega. Priporočamo ga! Stane na leto 70 Din, posamezna številka pa 7 Din. Naroča se v Ljubljani (Deliška tiskarna).

Ena iz barak

Ljubljana, 11. januarja.

Barake...! Že beseda zveni nekako po svoje in nehotе se zmisliš na revščino, mraz, umazanost, fizično propalost in zamenjanost in duševne defekte.

Barak imamo v Ljubljani oziroma na obrobni koncih mesta več kot preveč, pa vendar še premalo, da bi spravili v nje še drugo revščino s ceste.

Kakšne razmere vladaio po nekaterih barakah, je že znano iz številnih člankov v časopisu, v katerih je življenje v barakah opisano v posameznih sličicah in na splošno. Iz še tako lahkih morda prijetno se čitajočih vrst pa je udrijala vsa gnolba in v prvost posameznih barakarjev in načina njihovega življenja, v kar jih je večina prisilila neznanost beda. Tam v barakah se malokdo smeja od smeh: smeh v barakah ima nekak posoben zvok, ki izzveneva v posamez navadam, ki jih imajo oni zunaj lesenih sten. Smeh obupa in grenkobe, ta smeh občutijo najbolj oni, ki so tudi med njimi in ki se trudijo, da žive kakor drugi tam v mestu. Le-ti s težavo

Smeh! Smeh!
Popolnoma novo!
Buster Keaton
kot zaljubljen fotograf in reporter v filmu
Pot skozi okno
Ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9. uri.
Kino Ideal

odole grehom in navadam, ki rodijo v propast.

Ona živi v eni barak ob Ljubljani. Je v dva. Tekom dne teka po mestu in se naslanja v tej ali oni gostilni. Ko se mesto ogreje v plašč noči, še vedno sedi v zakotni gostilnici, navadno že nekoliko vinjena. Okrog nje se sučejo razni: moški. Ančka se ga napije sledenčji do mere zganosti in postaja nemočna. Tedaj zavpije, zagrega nekaj besed, moški jo primejo pod pazduho in jo popeljejo v njeno stanovanje v baraki. Tam pijo žganje pozno v noč in je čuti iz barake hrupavo petje.

Pjanske orgije se nadaljujejo, časih, zlasti ob sobotah do jutranjih ur. Iz soseščinih barak se čuje kaj otrok in robate besede.

Snoči se je Ančka zaradi pijanosti zgrudila na cesti. Njeni kavalirji se pozabili nanjo. Žensko so pobrali usmiljeni ljudje in jo izročili stražniku. Prišel je rešilni voz in žensko odpeljal v splošno bolnico. Od tam so jo odpustili že čez dobro uro, kajti, ovideli so, da je le pijana. Ančka se je podala na pot proti domu že skoro trezna. Pa je zopet zavila v gostilno in našla nekaj moških, ki so jo nalivali z žganjem. Z. traj so jo našli ljudje iz bližnjih barak zunaj na travniku pol premrzlo in pol blazno...

Neznanec odpeljal 11 letnega dečka

Pri kmetu »Korajžku« v Tenetišah imajo že nekaj dni hude skrbi. Od doma je izginil 11letni sinko Franci. Za dečkom poizvedujejo na vse strani, pa niso dosedaj še ničesar ugotovili. O Francelovem zagonezmetu izginotju pa so se pojavile v Tenetišah in na Bregu naslednje govorice:

Pred dnevi na večer se je pojavil v okolici Tenetiš star možak. Srečal je skupino otrok. Otroke je nazovarjal:

»Kdo bi šel rad služit? Jaz bi enega vzel, dobro bi se mu godilo.«

Vabljivemu povabilu se je odzval Korajžkov Francelj ter odšel s tujcem.

Med potjo je nekdo srečal Korajžkovega Francelja, ko je korakal z neznancom.

»Zdaj bo pa pri meni služil,« je hitel dopovedovat tujec. »Mu ne bo hudega, saj imam dober grunt v Hotiču.«

Ko ni bilo zvečer fantička domov, so začeli starši za njim poizvedovati. Zvedeli so, da ga je vzel oni tujec s seboj... Za tujcem poizvedujejo zdaj vsi, ali brez uspeha.

SOKOL

Občni zbor Ljubljanskega Sokola

5. t. m. se je vršil 67. občni zbor matice jugoslovenskega Sokolstva, Ljubljanskega Sokola. Iz njegovih vrst so izšli voditelji našega Sokolstva, ki so ga z neumornim in požrtvovalnim delom dvignili do današnje višine. Nebroj zmag na mednarodnih tekmah, na sokolskih zletih itd. nam priča pravilno sokolsko vzgojo, s katero je Ljubljanski Sokol dvignil ugled našega naroda. Občni zbor, ki je bil dobro obiskan, je otvoril ob 11. starosta br. Kajželj, ki je pozdravil vse navzoče, zlasti pa zastopnika Sokola I. br. Podgornika in Sokola II. br. Krapeža. Spominjal se je vseh dobrotnikov društva, zlasti med letom umrlih bratov in sester. V svojih nadaljnjih izjavah je ugotovil, da je tudi v minulem letu Ljubljanski Sokol vsestransko napredoval in izrekel vsem toplo zahvalo za njihov nesebični trud.

Prvi je podal obširno sestavljeno tajniško poročilo br. P. atik. Odbor je zboroval v 12 rednih sejah, na katerih je reševal društvene zadeve. Tekom leta se je telovadišče pod Tivolijem na novo preuredilo, otvorilo otroško igrišče, za katerega je mestna občina poklonila znesek 2000 Din, najeminska pogodba za letno telovadišče se je podaljšala do 15. maja 1930. Prošnji SK Ilirije za odstop sveta ob železniškem tiru za zgraditev zimskega kopališča se je ugodilo s tozadevno pogodbo. Zahvalil se je dalje naprednemu časopisu za njegovo podporo. Članstva šteje danes društvo 902, med temi 698 članov in 204 članice. Z željo, da bi bil Ljubljanski Sokol tudi v bodoči organizaciji prvi med prvimi, je zaključil br. tajnik svoje poročilo, ki je bilo z odobravanjem sprejeto.

O tehničnem delu v društvu sta poročala načelnik br. inž. Kavčič in načelnica sestra Možina. Skupni vaditeljski zbor je štel koncem leta 29 članov. Telovadba se je vršila pri vseh oddelkih redno skozi vse leto. V tem času se je vršil društveni prednjački čas ter je v mesecu aprilu položilo društveni prednjački izpit 9 članov in 1 članica, vsi s prav dobrim uspehom. Telovadna statistika izkazuje, da je telovadilo v 542 urah 15.118 oseb. Vse društvene prireditve so prav lepo uspele, zlasti društveni nastop 26. maja in teden dni kasneje izlet na Vransko, ki je zapustil lepe sadove med tamšnjimi Sokoli. Sokolskih zletov v Poznanju in Plznu se je udeležilo lepo število članstva. Pri tekmah v Poznanju je postavil Ljubljanski Sokol vrsto članov, ki si je priborila 4. mesto, med posamezniki pa br. Grerorka 3. mesto. Članice so skupno s telovadkami celjskega Sokola kot vrsta dosegle 2. mesto, med posameznicami pa si je sestra Cihova priborila drugo mesto. Na župnem zletu na Viču dne 15. sept. se je društvo udeležilo vseh prireditve, se udeležilo tekmovalne telovadbe z 1 vrsto članov v višjem oddelku, 1 posameznikom v srednjem oddelku, 1 vrsto v nižjem oddelku, 1 vrsto članic in 1 vrsto moškega naraščaja. Slavnostna akademija 30. novembra in Silvestrov večer sta znova utrdila sloves starega Ljubljanskega Sokola. Smučarski odsek je štel nad 30 članov ter je priredil nekaj izletov v Logatec in na Orle.

Namesto odsotnega prosvetarja br. Šukljeta je podal poročilo br. tajnik Pro-

svetni odsek je v polni meri vršil svojo dolžnost ter je zlasti podpiral delo vaditeljskega zbora v telovadnici, kar je dokazovalo, da vlada med telovadečimi pravo sokolsko razumevanje za prosvetno delo. Predavanja so se vršila štiri, na katerih so predavali bratje dr. Murnik, dr. Fellacher, Vrhovac in Bučar. Društvena stokovna knjižnica šteje nad 400 izvodov.

Blagajniško poročilo br. Čebularja in gospodarsko poročilo br. Slave Simončiča izkazuje lep napredek v minulem letu.

Za jezdni odsek je poročal podnačelnik br. Sterlekar.

Na predlog revizorja br. Pehanija je bil nato soglasno izrečen absolutni br. blagajniku in odboru. Starosta br. Kajželj je izrekel zahvalo bratu Strausu, ki je izven odbora »krozi vse leto vestno opravljaj posle statističarja.

Pri slučajnostih se je ozlasil br. Pret-nar, ki se je v lepih in jedratih besedah zahvalil vsem izvršujočemu članstvu in odbornikom za njihovo požrtvovalno delovanje, pozivajoč, da tudi v novi organizaciji ostanemo zvesti ljubljanskemu Sokolu za dobrobit naroda in države.

Nalveča sokolska društva v Jugoslaviji so do sedaj bila v Sloveniji. Poleg ljubljanskih društev Ljubljanskega Sokola in Sokola I. pa imamo v Sloveniji tudi še društva Kranj, Celje, Novo mesto, Maribor, ki štejejo prilično veliko članstva. Potem pa sledi po slovenskih mestih in trgih cela vrsta društev, ki izkazujejo članstva med 200 do 300. Kako pa je v ostalih predelih naše domovine? — Ako se ozremo naokrog, potem moramo ugotoviti, da so seveda društva, ustanovljena pred več desetletji, močnejša po članstvu, maljša na šele v razvoju. Zlasti se to vidi v Beogradu. Tamkaj je sedaj glasom sokolskega koledarja samo troje društev, pripravljajo pa že ustanovitve četrtega in petega Sokola, vsakega za drugi mestni del. Sila posameznih društev ni enaka, največ članov imata Sokol matica in Sokol I. Naravno pa je, da je n. pr. Sokol I. v Zagrebu zelo krenko društvo. Še bolj pa velja to o sokolskem društvu v Splitu, ki je matica in vodilno društvo v Dalmaciji. Omeniti pa bi bilo tudi društva Sarajevo, Mostar, Subotica, Novi Sad itd. — V zadnjih letih je zaznamovati velik razvoj v Južni Srbiji, kjer ima društvo v Skoplju že nad 200 članov, četudi je pred pokrajinskim zletom imelo mnogo manj. Zanimanje za sokolsko delo narašča polagoma in to je vedno zanesljivejši temelj.

Vprašanje prednjaštva v jugoslovenskem Sokolstvu so v zadnjih letih vzele poleg saveza v roke tudi posamezne župe, ki so v svojem delokrogu pridile že precej prednjačkih tečajev in tudi izpitov, da izpopolnijo vrste sokolskih vadiateljev in voditeljev. Po zadnjih podatkih šteje JSS skupno 1992 prednjačkov in prednjačic, izmed teh pa ima predpisane župne in savezne izpite skupno 391 vadiateljev in 109 vadiateljic, od teh v Sloveniji 72 moških in 30 ženskih prednjačkov. Vidi se, da so župe v dravski banovini razmeroma še najbolj preskrbljene z vadiatelstvom, druge pa jim lepo slede in so se zadnja leta potrudile, da dosežejo čim večje število.

Sokolski domi v Sloveniji so dosegli v Sloveniji v letu 1929, lepo število 42. Pri tem so seveda mišljene stavbe, ki si jih je Sokolstvo postavilo iz lastnih fondov ob podporah naklonjene javnosti. Mnogo pa je raznih društev in narodnih domov, kjer so sokolska društva gradila v družbi z drugimi narodnimi društvi. Omembe vredne stavbe izmed sokolskih domov so: Tabor v Ljubljani, ki ima največjo telovadno dvorano in stranske prostore s skupno površino okoli 1400 štirih metrov, dalje terpi dom v Celju, Dolenjem in Gorenjem Logatcu, v Cerknici, Zagorju, Narodni dom v Kranju, Prosvetni dom na Jesenicah itd.

Članstva v kroju v JSS je bilo zadnje leto skupno 5379, kar pomeni nazadovanje napram točnejšim statistikam iz prejšnjih let. Nabava krojev je zadnja leta v resnici pesala radi visokih cen. Upamo, da bo v prihodnje boljše.

Izjava

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik dolgov, ki jih dala v kateremkoli oziru na moje ime moj sin Mirko.

Rajhenburg, 6. januarja 1930.

JOŽEF KOSAR.

IX. dražba »Divje kože«

se vrši dne 27. in 28. januarja 1930 v prostorih velesejma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in tuji interesi. Kože vseh vrst divjačine sprejema »Divja koža«, Ljubljana, Velesejem do 25. januarja 1930.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20

Nedelja, 12. ob 15.: Bifka Ljudska predstava po znanih cenah Izven. — Ob 20.: Naš gosnod župnik Ljudska predstava po znanih cenah Izven.
Ponedeljek, 13.: Don Carlos. E.
Torek, 14.: Cvrtček za pečko. A.
Sreda, 15.: Zaprt.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob nol 20

Nedelja, 12. ob 15.: Goreniski slavček. Ljudska predstava po znanih cenah Izven. — Ob pol 20.: Beneška noč. Opereta. Ljudska predstava po znanih cenah Izven.
Ponedeljek, 13.: Zaprt.
Torek, 14.: Jonny svira. B.
Sreda, 15.: Gostovanje španske grupe Escudero. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20

Nedelja, 12. ob 15.: Gostovanje ljubljanskega baleta z otroškimi programom. Izven. — Ob 20.: Gostovanje ljubljanskega baleta z elitnim programom.
Ponedeljek, 13.: Zaprt.
Torek, 14.: Lena pustolovščina. A. Prvič.
Sreda, 15.: Zaprt.

CELJSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20

Nedelja, 12. ob 16.: Radikalna kura. — Ob 20.: Orlov. Gostovanje Mariborčanov.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20

Sreda, 15.: Orlov. Gostovanje Mariborčanov.

SENTJAKOBSKI GLEDALSKI ODER.

Začetek ob 20.15.

Nedelja, 12.: Pred poroko.

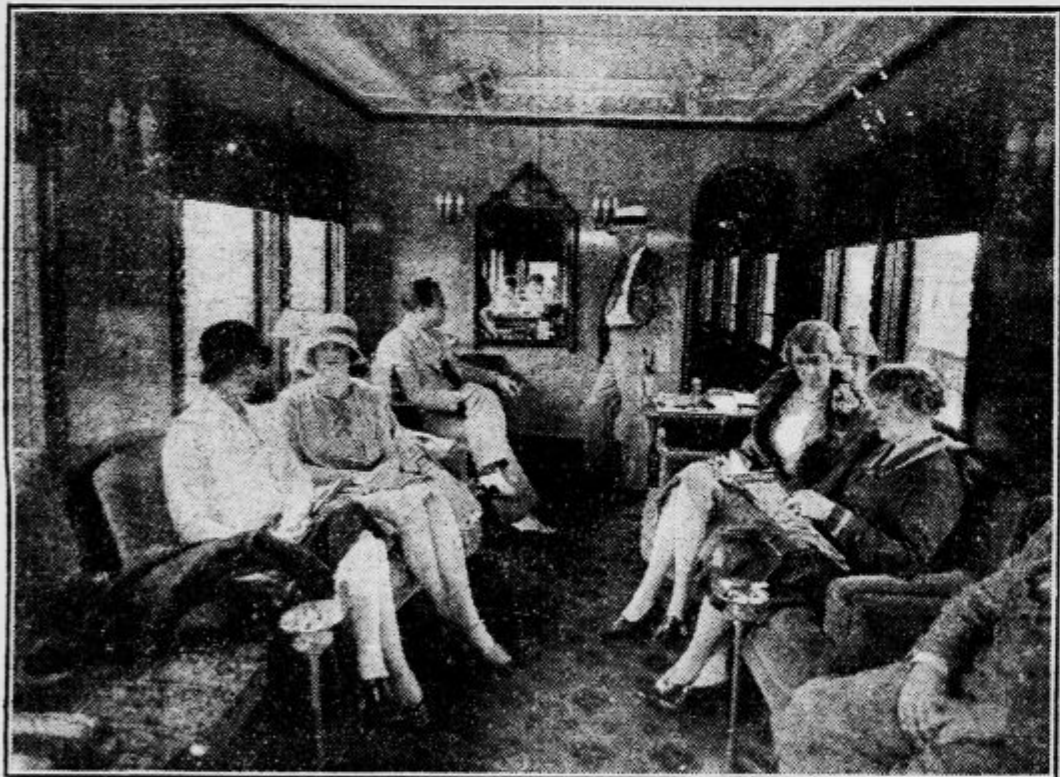
Na Pacifični železnici

Od konjske železnice mimo Johna Bulla do Pullmanove družbe — štirje milijoni ponesrečencev — Zamorski sluga s filozofsko izobrazbo — „Medij“ — Cowboyi, Indijanci in druga družba z Divjega zapada — Zgledni ameriški vlaki

Da tudi že pred sto leti Američani v tehniški niso zaostajali za Evropo, vidimo že iz tega, da so zgradili prvo železniško progo samo eno leto pozneje, kot Angleži. Bila je to l. 1830, zgrajena proga iz Baltimora v Ellicott's Mills, ki je merila 24 km. Danes je to začetna proga železnice Baltimore and Ohio Railroad. Prvi dve leti je bila ta železnica konjska železnica, nje postaje so imenovale izprege, vlake pa vozne brigade. Druga železniška proga, ki pa je bila že parna železnica, je bila sezidana l. 1831. iz Albanija v Schenectady, mesto, ki je danes znano po svoji radio postaji, katera oddaja na kratke valove. Prvi stroj za to progo so pripeljali iz Anglije in je imel ime John Bull.

popolnoma izgine in se zdi, da ga sploh ni. Stroji ne živijo več, temveč imajo globoko donečo sireno, kot ladje. Sprejaj je na lokomotivi zvonec, s katerim strojevodja zvoni, če vlak vozi skozi kakšen kraj. V Ameriki namreč ni nikjer zatvornic na železniških prelazih. Vsakdo mora sam gledati, ali se približuje vlak. Kljub temu v primeri z veliko dolžino prog in številom vlakov razmeroma ni dosti železniških nesreč. Od leta 1883. do leta 1922. se je na železnicih ponesrečilo štiri milijone ljudi, od teh smrtno 300.000.

Vozil sem se po raznih progah Pacifične železnice, na jugu po Southern Pacificu, potem po Northern Pacificu, North-Western in Great Northern Pa-

Salon razglednega voza v razkošno opremljenem vlaku „The Empire Builder“ železniške družbe „Great Northern Railway“

Z napredkom tehnike so se tudi železnice izboljševale in udobnost na njih je postajala vedno večja. Znani Pullmanovi vozovi so začeli obratovati l. 1864. Imenovani so po svojem iznajditelju. Danes obstoja velika Pullmanova družba, koje vozovi tečejo po vseh progah. Dve leti pozneje so uvedli vlake, na katerih je mogoče potnikom iti od prvega do zadnjega voza skozi hodnik. To je takozvani sistem harmonike, ki ga pa v Ameriki imenujejo »vestibule trains« (vlaki s hodniki). Prve družbene železnice so jih po ameriškem vzorcu uvedle šele l. 1892. pod imenom D-vlakovi kar znači Durchgangs-Züge ali prehodne vlake.

Zedinjene države so približno tako velike kot vse evropske države skupaj, zato vožnja dveh ali treh dni in noči pri tamoznjih razdaljah ni nič posebnega. Od New Yorka do San Franciscia, to se pravi preko vse Unije od vzhoda do zahoda, traja nepretrgoma pet dni in pet noči. Seveda so ameriški vlaki glede udobnosti tudi nalašč opremljeni za te ogromne razdalje. Železnice so v tej deželi sploh že od prvega početka sem izbrale mnogo večjo vlogo, kot v katerikoli evropskih držav. Samo njim se ima Unija zahvaliti, da so se velikanse prazne pokrajine obljubile in kultivirale. To velja predvsem za Pacifično železnico ali Pacific Railway. To ime nosijo vse one proge, ki vodijo od vzhoda na obalo Tihga ali Pacifičnega oceana, ali kakor ga kratko imenujejo, Pacifika. Z neznanskimi težkočami so gradili te železnice. Ni bila malenkost položati progo na tisoče kilometrov preko neobljubljenih pokrajin, ponekod v neprestanem boju z Indijanci. Toda zmagala je ameriška podjetnost in volja.

Naraščanje ameriških železnic razvidno iz sledečih števil:

leta 1842	6.400 km
» 1872	84.800 »
» 1910	394.000 »
» 1921	424.410 »

Razen tega je bilo to leto v prometu 76.773 km električnih železnic.

Vse ameriške železnice so zasebna last. Med vojno jih je država rekvirirala in prevzela v svoj obrat. Vrnili jih je družbam šele po končani vojni, a v tako žalostnem stanju, da so morale družbe izdati ogromne vsote, da so jih spravile na prejšnjo višino.

Bil sem zelo radoveden, kakšne so ameriške železnice in priznati moram, da sem bil od njih udobnosti in snaznosti prijetno presenečen, samo eno prednost imajo naši evropski brzovlaki, da namreč vozijo hitreje. Sicer tu in tam kakšen ameriški brzovlak tudi preokrača hitrost osemdesetih km, a to le izjemoma. Največja hitrost, s katero smo se vozili, je bila šestdeset km in ne dosti več, in še to bolj poredkoma. Imel sem vtis, da smo se vozili po navadi tako hitro, kot pešice naši osebni vlaki. Posebno ponoči smo se vozili, vsaj kadar sem gledal iz svoje spalne kabine ven, naravnost neverjetno počasi, čeprav smo bili v ravnini.

Prvo, na kar postane potrnik iz Evrope pozoren, je velikost vagonov in lokomotiv. Slednje so pravi orjaki. Pri nekaterih je trup tako visok, da dimnik

cificu, a reči moram, da je bila najzanimivejša proga pač ona ki preseka Skalne gore (Rocky Mountains) od vzhoda proti zahodu.

Dva dni in dve noči smo bili v vlaku in v tem času smo se, vsaj na videz, spoznali z vsemi potniki. Življenje v takšnem vlaku je podobno onemu na ladji: usoda vas vrže za nekaj dni v stalno družbo, ki se je ne morete ogniti. Tu je mogoče študirati razne tipe ameriškega državljanja, od navadnega delavca do velikega trgovca, od nedostopne dame do otrok, ki prvi začnejo pogovor s tujci, ker se dolgočasijo na enoličnem potovanju.

Vsak voz ima svojega zamorskega slugo, ki je vedno potnikom na razpolago. Med njimi so včasih zelo izobraženi ljudje. Govore seveda vsi angleško in je redko znajo kakšen drug jezik. Materinščino svoje afriške pradedkovine so že zdavnaj pozabili in niti ne vedo, iz katerih delov Afrike so prišli. Enkrat sem se enemu teh naših Pullmanovih črnih strežarjev čutil, ker je vedno, kadar ni imel dela, čital. Slednjič ga vprašam, kakšno zanimivo štivo ima. Pomoli mi knjigo — in v svoje največje začudenje vidim francosko filozofsko knjigo, koje pisec je slavni modroslovec Henri Bergson. Na moje francosko vprašanje, ali ga ta knjiga zelo zanima, mi odgovori, da je študiral na univerzi filozofijo in da se vedno bavi s filozofskimi problemi, čeprav je moral prevzeti službo, ki mu ni posebno po godu.

— Eden tistih, ki je izgrešil svoj pravi poklic, sem si mislil.

Zvečer nam je črnc vedno spreminil voz v spalni kupé. Ameriški spalni vozovi so popolnoma drugačni kot evropski, a niso tako udobni. Družba evropskih publicistov je imela vedno vagon zase in tako smo jo zvečer malo dalje potegnili kot po drugih vagonih, kjer se po deseti zvečer ne sme več govoriti. Sem manj pa kaditi. Bili smo neženirani med seboj in si pripovedovali zanimivosti iz domačih krajev in s potovanjem. Do desetih smo bili navadno v salonskem ali v klubovnem vozu, čitali, kadili ali pa se pogovarjali z onimi Američani, ki so bili dostopni za razgovor. Pogovori so bili silno resni, včasih dolgočasni, kar je posebno jezilo ognjevitiga Spanca, ki je bil z nami in ki se nikakor ni skladal s to ameriško hladnostjo. Enkrat je prišel zvečer na hudo budo idejo. Delal mi je:

— Dajva malo potegniti Američane, pa tudi najine tovariše. Pojdite v naš vagon in čitajte, dokler vas kdo ne pride klicat. Jaz bom med tem v družbi povedal, da ste imeniten medij, ki zna čitati misli, in da sem z vami napravil že več posrečenih poskusov. Seveda bodo hoteli to takoj poskusiti. Poklical vas homo in vi boste uganjevali stvari. Rekli boste vedno »ne«, toda pri oni stvari, ki sledi predmetu ali živali s štirimi nogami, boste rekli »da«. To bo šlo petkrat, od tedaj naprej poročete »da« pri onem predmetu, ki sledi stvari iz lesa.

Rečeno, storjeno. Nisem čital pet minut svojega časopisa v našem vagonu, ko me pride klicat rumunski tovariš, stara, dobra duša, češ da me zahteva

vsa družba. Delal sem se začudenega, se nekoliko obotavljal, a slednjič sem le šel.

— To je naš medij, je dejal Spanec in bom napravil z njim par poskusov. Zmenili so se bili že v naprej in vse je šlo v redu. Zopredem sem uganil predmet ali osebo, ki so jo bili določili, in začudenja ni bilo konca me kraja. Vsi so verjeli, razen enega naših tovarišev, ki mi dva dni ni dal mfru in me je toliko časa obdelaval, dokler mu nisem razložil skrivnosti »čitanja misli«. Delal mi je, da skoraj vso noč ni nič spal, ker ga je tako jezilo, da ni mogel najti našega trika. Američani so se seveda naravnost divili in smo imeli s tem res veliko zabavo. Ko smo imeli dovolj večernega pogovarjanja, smo šli spat. Kadar je bilo dovolj svetlo, sem s svoje postelje tik okna opazoval pokrajino ali mesta, skozi katera smo se vozili. Enkrat smo obstali sredi prerije nad eno uro ob neki reki v mesečnem svitu. Nihče si ni mogel razložiti, zakaj se ne peljemo naprej.

Enkrat smo se ob enajstih zvečer vstavili za dve uri na neki majhni postaji na Divjem zapadu ter smo porabili to priliko, da smo si ogledali mesto kakšnih pettisoč prebivalcev, kjer je bil ravno velik sejem. Poleg kolodvora so stale v dolgi vrsti kot v Ljubljani pod Tivolijem razne barake in komedije, vrtiljaki, streljšča in vsakojaka zabavišča. Vse je bilo bajno razsvetljeno, godbe so z vseh koncev delale oglušujoč hrup. Zabava je bila na višku. Nas so najbolj zanimali človeški tipi: cowboyi, Indijanci, a v »civilu«, delavci, čudno oblečeni moški, ki so bili prav podobni banditom, farmerji in njih družine, dekleta v nemodernih, delavskih oblekah, brez klobukov... pisana množica neugnanega Divjega zapada, ki se je tu na svoj način navdušeno zabavala. Za nas se ni nihče zmenil, čeprav so morali takoj spoznati, da nismo Američani. Neženirano smo se kretali med to množico, ki je veselo valovala od ene komedije do druge.

Na vsaki postaji, kjer se je vlak vsaj za nekaj minut vstavil, smo odhiteli v restavracijo, da si kupimo časopisov in razglednic iz dotičnega kraja. Marsikaj poučnega smo povzeli iz njih. Predvsem značilno za ameriško pokrajinsko časopisje je to, da obstaja večinoma iz oglasov. Američani vedo bolje kot Evropejci da je najmočnejša reklama časopisno oglaševanje. Za to izdajo v Ameriki naravnost bajne vsote, a se jim stvar izplača. Vsak ameriški trgovec brez izjeme ima v svojem letnem proračunu določenih toliko in toliko odstotkov obratnega kapitala za oglaševanje po časopisih. Poleg reklam je v takih provincijalnih listih nekaj strani novic iz Amerike, nekaj vrstic ali pa tudi nič novic iz drugih delov sveta in dve ali tri strani sportnih novic. To je vse. Kot primer vzamem mesto, ki ima deset tisoč prebivalcev. V njem izhaja dnevnik v 7000 izvodih, kajti nekaj se ga prodaja v okolici. Vsak dan ima najmanj deset, navadno pa nad petnajst, v nedeljo do trideset strani. Tri četrtine lista so trgovski oglasi. In trgovci izobno služijo, list se veča in ima dohodke... in tako je vse zadovoljno. To je ameriška velepotenzija: kdor nekaj tvega, tudi nekaj pridobi.

Na vseh postajah so buffeti, zelo praktično in snažno urejeni, tako da ima človek naravnost užitek, če sede na visoki stolček za servirno mizo in naroči katerokoli mrzlo ali toplo jed, ki mu jo mahoma prinesejo.

Skratka, kar se tice železnic, se imamo od Američanov še mnogo naučiti, kar bi nam bilo le v korist.

Dr. Pavel Brežnik.

Zdravniška sodba o zdravilnosti medu

Iz predavanja med. dr. Zaisa na razstavi v Gradcu

Če bi hotel tolačiti zdravljenost medu po stanju zdravniške vede ob času, ko sem se strokovno izobrazil, bi moral molčati. A danes objavljajo že strokovni zdravniški listi spoznanja, ki so vsega uvaževanja vredna.

Brez skrbi lahko rečem: V vsako umazano ali sumljivo rano naj se dene ali vije pristni čebelni med, ne da bi se prej rana izpirala. Po 24 urah bo rana čista brez vnetja. Nobeno sredstvo ne zasluži po mojih izkušnjah toliko zaupanja pri lečenju ran. To sredstvo pomaga več nego vsak aseptični ovoj. Ne strajajo me več rane, v katerih je cestni prah, samo, da jih zamorem pravočasno zdraviti v medom.

Tovariš zdravnik-higijeničar je hotel preizkusiti mojo trditve. Vzel je kulture bakterij, ki zagotovo umorijo male živali, če se jih položi v kožne rane. Polovico tako okuženih živalic je pustil brez lečenja (zdravljenja) in so vse poginile; drugo polovico okuženih živalic je zdravil z medom. Od teh ni nobena poginila.

Zdravnik kirurg je poskusil zdravljenost medu pri ranah, uspeh je bil popoln: priznal je rad, da doslej še ni imel nobenega

Zavarovanje

„Jutrovih“ naročnikov

Podrobnosti o zavarovanju za primer smrtnih nezgode — Kdaj mora zavarovalnica izplačati zavarovano vsoto 10.000 Din — Važna opozorila naročnikom

Ta teden smo priložili za vse »Jutrove« naročnike zavarovalnice »Triglav«. Vsak naj polico točno in čitljivo izpolni z imenom in z naslovom, pod katerima dobiva »Jutro«. Polico dobro hranite. Ne pošiljajte je nazaj »Jutru« ali zavarovalnici. Na zadnji strani si lahko sproti beležite, kdaj in za koliko časa ste plačali naročnino. To je važno, ker velja zavarovanje le za onega, ki je naročnino v redu plačal. Zavarovalnica »Triglav« je namreč dolžna izplačati vsoto 10.000 Din le takrat, ako naročnik ob času nezgode ni bil z naročnino v zastanku več kakor za štirinajst dni. Komur n. pr. poteče naročnina s koncem meseca, jo mora obnoviti najkasneje do 14. prihodnjega meseca, drugače zavarovanje ugasne.

Na obeh notranjih straneh police so natisnjeni točni pogoji, ki jasno določajo, v katerem primeru bo zavarovalnica izplačala zavarovano vsoto 10.000 Din in v katerih primerih smatra, da v to ni obvezana. Te pogoje skrbno prečitajte!

Pogodba velja n. pr. za vse smrtnih nezgode, ki zadenejo koga pri izvrševanju njegovega poklica, ali tudi drugače, n. pr. pri strojih, na potovanju po Evropi, pri kmečkih opravilih itd. Izključeno je samo poklicno delo v tovarnah z eksplozivnimi snovmi (smodnišnicah) in v rudnikih pod zemljo. Ako pa se ponesreči rudar izven rudnika ali pri dnevnem kopu, se zavarovana vsota izplača. Zavarovane so tudi

nesreče pri gašenju požarov, kar je zelo važno za člane gasilskih društev, dalje nesreče zaradi električnega toka, radi strele, nesreče železničarjev, delavcev v tovarnah itd. Skratka: od zavarovanja so izključeni samo oni primeri, ki so izrecno navedeni v zavarovalnih pogojih.

Posebej opozarjamo vse naročnike na tretje poglavje zavarovalnih pogojev in navodil (§§ 7, 8 in 9). Te točke določajo, kako je ravnati svojem ponesrečenca, ako se naročnik »Jutra« smrtno ali pa smrtnonevarno ponesreči. Upoštevanje teh navodil je nujno potrebno, da se prepreči nesporazumi med zavarovalnico in zavarovancem.

Naročnike ki nam še niso vrnili dopisnice, priložene zavarovalni polici, nujno prosimo, da to nemudoma storo.

Zavarovanje velja, kakor omenjeno, v l. 1930 za vse naročnike »Jutra«, za one, ki so na naš list že naročeni, in za one, ki se na novo naroče. Nikomur se ni treba za to zavarovanje posebej prijavljati nam ali zavarovalnici »Triglav«. S tem, da plačate naročnino, se že tudi zavarujete.

Prepričani smo, da bodo naši naročniki znali ceniti to naše socialno novoletno darilo. Prosimo jih samo:

Ostanite nam zvesti tudi v bodoče!

Pridobivajte nam vedno in povsod novih prijateljev in novih naročnikov!

»JUTRO«.

zanesljivejšega zdravila za rane.

Med se rabi za rane tak kot je. Ne smemo mu primešavati nobene moke, masti ali voska. Vlije se v rano, nato se rana zaveže z aseptičnim ovomcem. Med pa mora biti pristen (najbolji naravnost od čebelarja). Za aseptičen ovoj se vzame aseptična vata iz lekarn, ki se jo omoči v med in priveže na rano.

Ni verjetno, da med zamori bakterije, kakor n. pr. surovo mleko glivice kolere; pač pa med povzroči, da nastane večji obtok krvi in drugih telesnih sokov v rano, ki deloma izperejo bakterije, deloma jih pa uničijo. Preiskava iz ran vzete soka je pokazala, da vsebujejo bela krvna telesa neverjetno množino fagocitiranih (od belih krvnih telc uničenih) bakterij. Verjetno je, da igrajo tudi v pristnem čebelnem medu nahajajoči se fermenti močno vlogo, da izgleda površje rane neverjetno čisto. Gotovo je, da napravi med rane sveže-čiste in odstrani iz njih tuje snovi. Polje ran ostane nepoškodeno pri zdravljenju z medom, med tem ko ne moremo tega trditi o ranah, ki se zdravijo z jodovo tinkturo.

Na podlagi tega danes že jasnega tolačenja zdravilnosti medu pri vnanjem zdravljenju (ranah), smemo soditi, da učinkuje med podobno tudi pri zdravljenju notranjih obolenj.

V zadnjem času so začeli zdraviti čre-

»Emil, prosim izvoli cigaro!«
»Hvala, prav rad imam dobre cigare.«
»Dobro? Potem te pa prosim malo potrpljenja; takoj ti prinesem eno.«

vesno bolezen malih otrok, ki poteka kakor zastrupljenje, z injekcijami groznega sladkorja. Žal je to zdravljenje združeno z začetnim poslabšanjem, ki se čisto konča s smrtno boleznijo bolnika. Isti uspeh kot z injekcijami se doseže z dovanjem medu v organizem otroka. Med zahteva manj prebave kot voda; že sluznice koj za ustno votlino ga deloma vsrkajo in mali bolniki ozdravijo po zavzivanju medu in se njih bolezen takoj boljša brez nevarnega predhodnega poslabšanja.

Se en izgled najnovejšega načina zdravljenja z medom: Stara gospa je trpela na sru in je imela otekle noge, dasi je rabila običajna zdravila. Dolgo je odklanjala zdravljenje z medom, dasi sem ji to takoj svetoval. Ko se je vendar odločila za to metodo, se je njeno stanje normaliziralo. Lahko prebavlja med ojači srčne mišice, ker jim dovaja potrebni kalcij. Mogoče je še važnejši kalcij, ki se nahaja v medu in je edni radioaktivni element, ki se nahaja v rastlinah in živalskem životu. Sre, ki se je ustavilo, oživi pod vplivom Automatina, ki izžareva iz gorečega kalija.

Med vsebuje fosfor, ki je naravnost hranilo živcev. Kdor trpi na živcih, na pobotosti, slabi volji, bo oživel s svojimi izčrpanimi živci vred, ako jim dovaja fosforja potom medu.

Zagotovo vemo, da pospešuje železo v medu tvorbo krvi, dočim kremenčeva kislina krepi mišice, fermenti v medu pospešujejo prebavo, kisline imajo blagodejen vpliv pri mrzličnih obolenjih.

Sicer pa ni treba čakati, da postane bolezen že popolnoma očitna. Marsikaj je v človeku že dolgo prej bolno, nego se sam tega zaveda. In baš v takšnem začetnem obolenju je vživanje medu kot varstveno sredstvo proti obolenju neprecenljive vrednosti. Tudi homeopatična zdravila, ki se jemljejo v malih količinah in zelo razredčeno, imajo bolj namen preprečiti obolenja nego jih ozdraviti; tako naj jemlje dozdnevno zdrav človek med v malih količinah (1 — 3 kavine žlice dnevno) razredčen v gorki (ne vreli) vodi ali čaju ter le po malem v presledkih in požirkih.

S tem cenanim sredstvom si vsak ohrani zdravje, nadomesti posameznim organom manjkajoče snovi, odstrani tuje soke iz života in si prihrani trpljenje, ki je neizbežno združeno z resnim obolenjem.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Neprijeten duh ust

je zobni. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe tibi odstraniti pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi nah njih stranicah. Gnili ostanki jedi med zobmi ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Mala tuba Din. 8.— velika tuba Din. 13.— zobne ščetke Din. 20.— Leo Werke A.-G. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Ivornice Zlatogor, Maribor 9

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Deset turnirjev, urejenih po moči igralcev, je bilo končanih 4. januarja v Hastingsu. Zupan tega svetovno znane kopalnice je zvečer tega dne razdelil nagrade, med njimi velik srebrni pokal za prvakino sveta, gospodično Menčikovo.

V mojskem turnirju je Capablanca s 6 in pol točke dobil prvi, dr. Vidmar s 5 in pol drugo, Yates s 3 tretjo nagrado. V rezervnem mojskem turnirju sta bila prva Kolmanovski in Tylor. Oba sta postala mojstra.

Capablanca je imel izrazito srečo, da je svojo partijo proti Miss Menčikovi še dobil. Napako je naredila šele v zadnji potezi, ko je že zmislila, da je igra neodločena. Kako zelo je v zadnjih mesecih gospodična Menčikova napredovala, kaže najbolje ta partija, ki jo danes prinašam.

Mojstrski turnir je imel nagel tempo, 17 potez na uro. Pri tako hitri igri se nihče ne upa igrati komplicirano. Več kot 55 % vseh partij je ostalo remis.

Beli: Capablanca. **Črni:** Miss V. Menčikova

1. e4—f3 g8—f6
2. c3—c4 c7—c5
Začetek je pač čez vse mere moderen.
3. Sb1—c3 d7—d5
4. c4—d5 Sf6—d5
5. g2—g3 Sb8—c6
6. Sf1—g2 e7—e6
7. 0—0 Lf8—e7
8. d2—d4 0—0

Navedeno nevarno, ker lovec g2 škili na d5.

9. Sc3—d5 Dd8—d5!
Izvrstna poteza. Beli dobi sicer kmeta, toda Menčikova se polasti napada s krasno igro.

10. Lc1—e3
Na to potezo se je Capablanca zanašal. Beli grozi Sf3—e5.

11. d4—c5 Dd5—e5!
Seveda ne Lef—c5, ker bi g3—g4 dobilo figuro.

12. Sf3—d2 f7—f5
Miss Menčikova se prav nič ne ženira. Že grozi f5—f4.

13. f2—f4 e5—e4
14. Dd1—b3+ Kg8—h8
15. Tf1—e1

Kmet e2 je bil napaden. Sc6—d8!

16. Db3—c2
Dama mora itak z dijagonale b3—g8, razen tega hoče beli igrati b2—b4.

17. b2—b4 Lc8—e6
18. a2—a3 Sd8—c6
19. Ta1—d1 Df5—f7

Črni drži polje c4. b7—b5!!

Krasno igrano. Črni ne da polja c4. Takih potez smo vajeni samo pri največjih mojstrih.

21. c5—b6
Če beli ne vzame »en passant«, ga napad a7—a5 uniči.

21. Le3—d4 Lf6—d4+
23. e2—e3 Ld4—b6
24. Sd2—c4 Lc6—c4
25. Dc2—c4 Df7—c4
26. Te1—c4

Capablanca je s skrbno igro odvrnil najhujše in obdržal kmeta. Njegova pozicija še vedno ni dobra. Kmet e3 je zelo slab.

26. Ta8—c8
27. Lg2—f1 g7—g6
28. Kg1—f2 Tc8—c4
29. Lf1—c4 Tf8—c8
30. Te1—c1

Izsiljeno. a7—a5!
31. Kf2—e2 a5—b4
32. a3—b4 Tc8—a8!
33. Lc4—b3 Ta8—a3
34. Te1—c3

Capablanca pleše kakor mu Menčikova piska. Partija je že sedaj remis.

34. h2—h3 Kh8—g7
S to potezo pričena prva samostojna akcija belega v partiji.

35. h7—h5 h5—g4
36. g3—g4 h5—g4
37. h3—g4 f5—g4

Če črni ne odpre na kraljevem krilu igre, je remis siguran.

38. Kc2—f3 Kg7—h6
39. Kf2—g3 Lb6—d8
40. Kc3—g4 Ld8—f6
41. Tc3—c6 Ta3—b3
42. Tc6—b6 Kh6—g7

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

Ni dobro.

Grozilo je f4—f5. Capablanca se je srečno opravičil, znebil se je neenakih lovcev in obdržal kmeta. Vse to je bilo nepotrebno črnu. Partija pa še vedno ni izgubljena.

43. Kg4—g5 Tb3—e3
44. Tf6—g6+ Kg7—f7
45. Tg6—f6+ Kf7—g7
46. Tf6—b6 Te3—c1
47. Tb6—b7+ Kg7—g8
48. Kg5—h6 e4—e3
49. Tb7—h8+ Kg8—h7
50. Tb8—e8 Te1—b1

51. Te8—e3 Tb1—b4
52. f4—f5

Capablanca je dosegel v končnici vse, kar je mogel. Njegov kralj stoji pred kmetom, črni kralj je odrinjen. Pa vendar je partija remis!

52. ——— Tb4—b8!
53. Kf6—f7 Tb8—b7
Miss Menčikova bi morala s trdnjavo ostati na osmi liniji.

54. Te3—e7 Te7—b6
55. f5—f6 Tb6—a6?
Trdnjava ima držati osmo linijo!

56. Te7—d7? Capablanca tudi ne vidi fines te interesantne končnice. Igrati je imel Kf7—f8+ in f6—f7.

56. ——— Ta6—a8!
57. Td7—e7 Ta8—a6?
58. Kf7—f8+

No, sedaj vidi tudi Capablanca napako nasprotnice.

58. ——— Kh7—g6
59. f6—f7 Ta6—a8+
60. Te7—e8 Ta8—a7
61. Te8—e6+ Kg6—h7
62. Kf8—e8?

Capablanca še vedno ne zna izbrabiti napake črneza v 57. potezi. Najprej je moral igrati Te7—d6.

62. ——— Ta7—a8+
63. Ke8—e7 Ta8—a7??

Zakaj ne Kh7—g7? Vsak otrok vidi, da je partija remis. To končnico sta igrala oba, črni in beli, dosti slabo.

64. Ke7—f6 se vda.
Škoda lepe partije! Menčikova je zaslužila remis.

Kino

Kako bi pokazal v filmu Krista in Napoleona

Napisal Charlie Chaplin.

Dve veliki vloži sta, ki bi ju zelo rad igral: Krista in Napoleona. To mislim popolnoma resno. Obe vloži bi rad igral. In zdi se mi, da bi moje pojmovanje teh dveh mož dalo svetu novo sliko o njuni nadčloveški veličini.

Vzemimo samo Napoleona! Jaz ga ne bi prikazal kot vsepomnega generala, nego kot čokatega, mrkega, molččega, malone odurnega človeka, ki se neprestano bori s svojimi sorodniki. O, koliko je humorja v njegovem življenju! Njegov trud, kako bi svoje brate, sestre in pastorko srečno pomagal in poženil in vzpostavil znošne odnose s svojo materjo in ženo, med tem pa je vodil vojne — vse to daje neverjetno bogat material za produkcijo filma o njem. Da me prav razumete: ne bi hotel napraviti komedije, nego bi hotel samo še enkrat uresničiti vse te zmešnjave, v kateri ga je življenje potegnilo, in njegovo stremenje, da bi se izmotal iz njih in da bi živel v miru s svojo rodbino.

Prikazal bi ga na poti v Italijo, kamor se odpravlja, da se da kronati za kralja, prikazal bi ga kot onega Napoleona, ki stoji z Josephino ob strani neposredno pred uresničitvijo svoje največje želje, ustanovitve francoskega cesarstva. Napoleon je, kakor znano, ljubil razkošje in sijaj. Kar se tiče drame in patosa, bi bilo obsega v izobilju.

Vzemimo na primer njegov razhod z Josephino. Videli bi najprej cesarja, kako si jo da poklicati k sebi in ji pove, da ga mora ostaviti — ona, njegova Josephina, ki mu je bila pomagala, ki mu je bila ob strani, ki ji je verjel vanj in ga ni nikoli zapustila. Potem bi prišel prizor, v katerem bi pokazal Josephino v oni poslednji noči, ko šteje ure in minute. In ko napoči ura odhoda, bi videli Josephino, kako si ogrinja plašč in stopa počasi v noč. V nekem drugem prizoru bi spet srečali Josephino, kako priskoči k grmuju topov, ki napovedujejo rojstvo cesarjevega sina; strele šteje: dvajset, č, bo deklica, ena in dvajset, če bo deček. Patos? To je neprekosljivo!

Kar se drame tiče, nam daje neomejene možnosti. Vzemimo povratek Napoleona iz pregnanstva s samotnega otoka Elbe, kako zbira okoli sebe, komaj je bil stopil na francosko tla, novo armado, vzemimo njegov pohod na Pariz. Pokazal bi staro gardo, kako se zgornja okoli njega, plapolanje zastav, navdušenje in ovacije, novo prebujeenje vojne navdušenja. Pokazal bi na primer veterana: z berglami, brez roke, slepega na eno oko, kako šepa pred gardo in svari ljudi: »Napoleon prihaja! Napoleon se spet vrača! Napoleon koraka proti Parizu! Ustavite ga! Ubijte ga, da vam še enkrat ne utopi vaših sinov v njihovi krvi!« Potlej bi šla mimo naših oči čedalje bolj naraščajoča armada, s Korzom na čelu, godba igra marseljezo, cesar pride zdaj mimo starega veterana — in veterana ga pozdravi. In potlej bi v filmu pokazal, kako je v tistem trenutku tudi starega gardista premagala črna moč, ki jo je imel Napoleon na vse ljudi svoji, dobe in svoje dežele. Veterani vrže svoj klobuk v zrak in se s solzami v očeh priključijo vojakom in gre z njimi z berglami v Pariz!

Nešteto je dramatičnih momentov, ki bi

bili porabni za film. Mnogo, mnogo sem razmišljal o tem in sem si vse, kar je bi-stvenega, zabeležil. Nekega dne bi utegnil začeti s tem filmom. A danes ne vem še nič gotovega.

Tudi sveto pismo sem marljivo proučeval in prečital mnogo razprav, ki pišejo o njem. Seznanil sem se z vsemi mogočimi verzijami sveta.

Svet ima po moji sodbi krivo sodbo o najmočnejšem, najživlješem in največjem karakterju, kar jih je kdaj živel. Kristus je bil človek. V resnici je živel. Bil je moč poosebljena v mesu. A vendar ga, če gledamo že najstarejše slike in opise v zgodovini krščanstva, upodabljajo kot moža z dolgimi lasmi in v beli tuniki, ki otožno govori in napravljia videz nenavadno trudnega in potrtega moža. Zabeljuje nas v vero, da je bil še večji črnogled kakor Shakespearejev Hamlet. Če odkrito povem, tega ne verjamem. Krist je bil veliki mož močnega duha, ki je dobro jedel, nil dobro vino in se rad poveseil v družbi svojih prijateljev. Bil je osebnost, ki nima sebi enake v zgodovini.

Zakaj bi si ga predstavljali kot grozečo, potirno in spoštovanje zbujajočo bitje, ki je kakor duh plaval nad narodom in zbujal v ljudih strah? To ni Krist, kakor ga jaz vidim. Jaz ga raiši gledam kot lenega, močnega in rdečkavega moža, na katerega se instinktivno obrneš, kadar si v nesreči in od katerega pričakuješ, da bo posegel vmes in kaznoval zle ljudi, in sicer strogo in obšutno. Seveda bi ga rad videl kot človeka, ki že s samo svojo pojavo razveseli ljudstvo; kot človeka, čigar želja je bila kadar je prišel v družbo, jesti in piti in biti vesel. Z drugimi besedami, sijalen, živahen, prijazen mož, obdarjen z močjo, da obvlada vsakogar in vse — v vseh okoliščinah.

Tega ne rečem iz nedostojanja spoštovanja do njega, bodite o tem uverjeni. Hočem le pokazati, da je bil Krist po moji sodbi človek, ki je živel in je imel veselje za življenje in družbo svojih prijateljev. Ne verjamem, da bi bil imel Poncij Pilat namen Krista uničiti, ko ga je pozval k sebi. Pilat je poslušal obtožnico in je vprašal: »Kaj na! storimo s tem človekom?«

In neki prenapetost v množici je zakričal: »Križajte ga!« Drugi je ta klic ponovil in množica za njim. Psihologija množice je obvladala položaj in Krista so — iz nikakega posebnega razloga — križali.

Če bi kdaj film Krista, bi ga pokazal kot močno, iznad drugih se dvigajočo pojavo: kot velikega človeka, ki si je pridobil naklonjenost ljudstva — z osebo močjo in volivom in velikomoznostjo. Hotel bi, da bi mu z veseljem klicali dobrodošlico, možje, žene, in otroci. Da bi se ga tesneje oklenili in občutili sugestivno moč, ki veja iz njega. In on ne bi govoril z glasom, kakor bi prihajal iz groba, in tudi vobče ne bi bilo nič na njem, kar bi zbujalo v srlih njegovih privrčenov strah.

Ne verjamem, da bi kdaj vfilmil to zgodbo. Vetal bi vihar najostreje kritike. A vendar bi bilo za vero sinega pomena, če bi kdo povedal da je bil Krist človek, ki so ga vsi ljubili, da je bil, kakor sem rekel, človek, da je v resnici živel in da je imel blag značaj. Videl sem nekdo Kristusa uobdobljenega na sliki. Ne želim bi je še enkrat videti. Bila je preneresnična.

Najbrže ne bom nikoli vrtil tega filma iz nove zaveze. Toda nekega dne bom gotovo vrtil film o Napoleonu.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV:

Nedelja, 12. januarja.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkovne glasbe. — 10: Versko predavanje (dr. Gregor Rožman). — 10.20: Poljedelsko predavanje. — 11: Pevski solistični koncert g. Batistića. — 11.30: Koncert radio-orkestra. — 15: O pomenu kmetijskega stanja za Slovenijo. — 15.30: Reprodukci-rana glasba. — 16: Prenos iz lutkovnega gledališča. — 17: Koncert citraškega krožka »Vesne«. — 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Jazz.

Ponedeljek, 13. januarja

LJUBLJANA 12.30: Reprodukci-rana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reprodukci-rana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Francosčina. — 19: Zdravstveno predavanje. — 19.30: Anglesčina. — 20: Koncert radio-orkestra: skladbe Čajkovskega. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 10.30: Reprodukci-rana glasba. — 12.40: Koncert radio-kvarteta. — 17.30: Reprodukci-rana glasba. — 18: Koncert lahke godbe. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 21: Poročila. — 21.10: Koncert tamburškega zbora. — 22.10: Pravoslavni Silvestrov vočer. — ZAGREB 12.30: Reprodukci-rana glasba. — 17.30: Popol-danski koncert. — 20.35: Koncert orkestra in solistov. — 22: Lahka godba. — PRAGA 16.30: Prenos koncerta iz Bratislave. — 20: Prenos programa iz Brna. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.15: Reprodukci-rana glasba. — BRNO 16.30: Prenos koncerta madžarske glasbe iz Bratislave. — 19.05: Prenos slovaškega programa iz Bratislave. — 20: Slavnostni program. — VAR-

Sloan-ov Liniment
odpravi bolečine

Proti bolečinam v ledjih

uporabljajte Sloan-ov Liniment (mast). Zakaj trpe ti neznosne bolečine, ako jih lahko odpravimo z malo Sloan-ovega Linimenta (masti)? Sloan-ova masti ni treba utirati v kožo, ona sama prodre vanjo, greje in umiri ob-le-le dele, ukinja-je bolečine. Imejte vedno eno steklenico v rezervi. Enostavna uporaba. Ne tvori madežev na koži.

Uporabljajte Sloan-ovo mast proti revmatizmu, bolečinam v križu, ishi-as-u, bolečinam v ledjih, bolečinam distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam bolečin mišičevja.

Glavno zastopstvo:

MISKOVIC & CO. BEOGRAD SARAJEVSKA 70.

Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah

SAVA 16.45: Reprodukci-rana glasba. — 17.45: Koncert lahke godbe. — 19.25: Reprodukci-rana glasba. — 20.30: Operetni večer. — 23: Lahka godba. — DUNAJ 11: Popoldanski koncert. — 15.30: Koncert orkestra. — 17.45: Mladinski program. — 20.05: Koncert Eyslerove glasbe. — Jazz-band. — BERLIN 16.30: Popoldanski koncert orkestra. — 17.30: Mladinski program. — 19: Orkestralni koncert. — 20.15: Prenos simfoničnega koncerta iz glasbene akademije (zbor in orkester). — Godba za ples (orkester in petje). — FRANKFURT 17: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 19.30: Prenos vsega programa iz Stuttgarta. — LANGENBERG 16.45: Mladinski program. — 17.30: Balada in pesni na gramof. ploščah. — 20: Kompozicije avstrijskih skladateljev dveh stoletij. — Sluhoigra. — Prenos kole-sarskih dirk. — Godba za ples. — STUTTGART 16: Popoldanski koncert. — 20: Prenos zborovskega koncerta. — 23.15: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9.15: Reprodukci-rana glasba. — 12.05: Koncert radio-kvarteta

KRALJESTVO MODE

Večerna obleka

Ko napoti sezona plesov in velikih zabav, se pomakne v ospredje večerna obleka, ki je najpopolnejši in najdragocenejši del ženske garderobe. Vsaka žena hoče zvečer posebej lepo izgledati, v tem pa jo mora podpirati primerna večerna obleka, a zares dobri so le oni modeli, ki pravilno uveljavljajo postavbo, ki dajejo svoji nositeljici mladosten izgled in izpopolnjujejo celotni učinek s primerno barvo.

Nova moda nikakor ni malenkostna v svojih predpisih — prinesla je mnogo novega in apartnega kar se tiče linije in materiala, a pravzaprav letos nismo primorani držati se določenih smernic. Vsakdo se more oblačiti kakor mu pristoja in kakor ga je volja, mode se poslužujemo le v nekaterih splošnih oblikih.

Zmagale so dolge večerne obleke, katerih dolžina pa ni enolična, temveč neenakomerno zvončasta, prepleta in nazobčana. Po so obleke, ki se zde neresnične s svojimi vihrajočimi konci in bogatimi krili — ne-

resnične po tolikih letih puste modne enostavnosti. Letošnje večerne barve niso kričeve: priljubljeni so zopet različni modri in vijoličasti toni, nekatere rjave nijanse in nevsiljiva rdeča barva. Kot zadnjo novost je prinesla moda rumeno barvo, v finih in apartnih varijantah, ki pristojajo zlasti temnolasim ženskam.

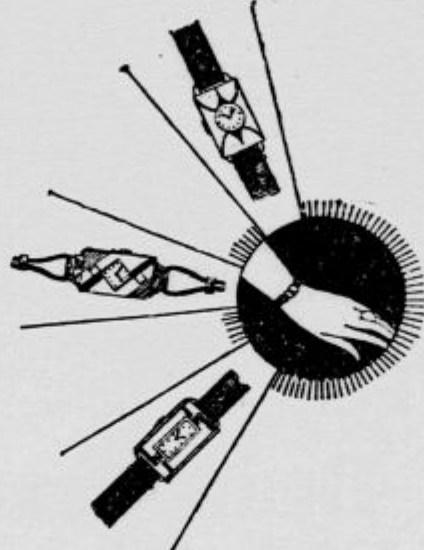
Letos vlada preobčila v izbiri večernih materialov, kajti moda ni izključila niti ene izmed poprej modernih tkanin, prinesla pa je mnogo novih. Predvsem se nosi georgette, pa tudi svileni muselin je priljubljen kakor prejšnja leta. Crepe-satin še vedno ugađa, a najbrž ga bo izpodrinil žamet. Til in taft nosijo zlasti mlade dame, čipke so brez dvoma najelegantnejši večerni material.

Nova večerna obleka ima eno samo napako: porabi namreč vedno zelo veliko blaga in tako ne more biti poceni. Edina tolažba je letos, da garniranje ni več moderno in si vsled tega prihranimo precejšnje stroške. Nekaj najnovejših večernih modelov pri-

našamo na naši sliki. Zgoraj levo vidimo obleko iz velours-chiffona, ki je preko bokov ozka in pada v široko zvončasto in neenakomerno dolgem krilu do tal. Život je bluzast, desno ramo krasi dolga, vihrajoča pentlja iz istega blaga. Zraven se nahaja obleka iz čipk, ki učinkuje v svoji enostavnosti nad vse elegantno. Model iz georgetta kaže naša predzadnja skica. Krilo je zvončasto z vleč. Kasnim zadnjim delom, život pa je apartno razdeljen v tri volane. Zadnja skica predstavlja večerno obleko iz rožastega svilene-ga muselina, z globokim hrbtnim dekolte-jem in z vlečko.

Zapestna ura

se ne smatra več zgolj za uporabni predmet — postala je dekorativen del opreme. Zato so nove ure deležne velike pozornosti in je njihova izdelava skrbna in nena-vadna. One ure, ki služijo za zvečer, so

obložene z dragimi kamni in sliči bolj nakitu, kakor pa uri. Pa tudi za po dnevi so uveljavile fantastične ure iz emajla in kovine. Par takih modelov, ki so kombinirani iz emajla, oniksa in bele kovine, pri-našamo na naši sliki.

Sportni plašč

se prinaša v dveh tipih: kot raven paletó ali pa kot princesni — plašč, ki predstavlja zadnjo modno novost. Ima zvončasto

krilo, sicer pa je popolnoma športno izdelan, s prešitimi šivi in vdelenimi žepi. Ukrojimo ga iz kakega zanimivega modnega blaga, obrobo se z lisico ali sličnim dolgolaki krznom.

»Na Metka, je priimi se trdno za mamino krilo!«

V dežju, vetru in snegu NIVEA-CREME

Veter in slabo vreme, mrzota in vlažnost odvzemajo vaši koži trajno za kožo važne hranilne sestavine in pospešujejo s tem pre-rano nabubanje obraza. Vaša koža pa potrebuje svežega zraka. Tu vas varuje NIVEA-CREME pred neugodnimi vremenskimi vplivi. Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. Ta obvaruje nežno kožno stanje osušenja in prepreči nastajanje gub in rug. — Doze po 3, 5, 10 in 22 Din. — Tube po 9 in 14 Din. NIVEA-CREME pronikne v kožo in ne ostavlja nikakega bleska.

Trgovina v Jugoslaviji:

P. BEIERSDORF & CO., d. z o. z., MARIBOR, Meljska cesta 56

Zdravniška posvetovalnica

G. F. P. v L. Znači, katero navajate, nikakor niso izključno značilni za bolezen, o kateri domneva. Na nji trpite. Gre lahko tudi za vse kaj druge a Vsekakor je v vašem primeru najbolj potrebno, da se enkrat točno dožene, na čem boleha in seveda tudi v koliki meri. Zato vam svetujemo, da se obrnete na strokovnega zdravnika za bolezen, ki je svojčas okvarila vaše zdravje, vrhu tega pa še na kakega nevrologa. Preberite tudi še odgovor v današnji posvetovalnici pod šifro XYZ. — G. I. P. B. d. Najprvo velja ugotoviti, če je bolezen, o kateri mislite, da je ishias, res ishias in ne kaj drugega. Napolite se torej k zdravniku za živčne bolezni, ali pa stopite na nevrološki oddelek splošne bolnice v Ljubljani O izpustanju, o katerem tožite, se ne moremo izjaviti, ker ne vemo, kaj je. Kožne bolezni je treba videti, sicer ni moči o njih soditi. Morda je kožna bolezen v zvezi z živčno. — Mršavost ene okončine je izraz molene prehrane zbog živčnega obolenja in je v našem primeru dokaz kroničnega procesa. — Za uporabljeni čaj velja, kar smo že ponovno povedali. — »Pomlad. Zakasneli prodor zob je brezpomemben in se pogosto dogaja. Vzroki za to anomalijo so deloma znani, deloma neznani, izvirajo iz ustroja, so izraz razvojne zaostalosti, anamali v prenosni itd. itd. Kaj je v konkretnem primeru vzrok, more ugotoviti samo zdravniška preiskava, a tudi ta ne vedno. Poskusite otroku dajati viganol v kapljicah. Navodilo je prepratu priloženo. Tudi druga anomalija je brezpomembna in je tudi izraz nedostatknega razvoja. Operacija je nepotrebna, ker zastanek organa v trebušni votlini ne okrnjuje poznejše funkcije njegove. — Da bi tisto »prehajanje«, čigar učinkovanj, se vedno prekomerno uvažuje, tudi ob »kritičnem času« imelo kake posledice v naznačenem smislu, je malo verjetno. Vsekakor morejo biti posledice samo neznatne in mimogrede. Vzrokov bo iskati drugod, kar more ugotoviti samo osebna preiskava. — G. A. J. v M. Tista, edino učinkujoča sredstva, so navadna, ni vredna prevara. Vsak proizvajalec in prodajalec takih čudežnih zdravil dobi za dober denar atestov »ozdravljenih« pacientov: na tisoče, če ima pa dovolj nesramnosti, si jih pa na kratko tudi lahko sam izmisli. Vbrizgavanje s hipermanganovo raztopino je priporočljivo in ni do gotove meje brez učinkovitosti. Da bi pa zanesljivo moglo preprečiti okuženje, je izključeno. Že zato, ker je koncentracija razkužila, ki jo prenese sluznica, preizkusa, čas vplivanja prekratke in organ po ustroju tak, da tekočina ne prodre v vsako špranjico, kotančico in gubico. X. Y. Z. Paralizirani nikakor ni identificirati z vsakim zastarelim metalužnim obolenjem, v poteku katerega se pojavi kak živčni simptom, ki je lahko tudi znak obolenja druge vrste, n. pr. alkoholizma, arterio-scleroze, zastrupljenja z nikotinom in elično. Ljudi, ki so prestali lues in se boje paralize, je mnogo. Redko pa je, da se počen paralizirani res ima za paralizirani, tako da se skoro lahko reče, da bolnik, ki misli, da je paralizirani obolen, nikoli ni paralizirani. Z malarijo in sličnimi metodami lahko poskusite, če vam priporoča to vaš zdravnik. — Čudežev pa ne pričakujte, kajti tudi ta način zdravljenja ni drugega, kakor eden izmed mnogih. Tudi v medicini vlada moda. Za te metode primerne bolnike zdravijo na ta način tudi v ljubljanski bolnici. — G. J. B. v H. Če masčobe drugače ni odpraviti, je električna masaža gotovo ne odpravi. Tako namasčene izvira iz ustroja, o. d. prenosnih anomalij, ki imajo svoj izvor v endokrinih sekrecijah. Tukaj bi bilo potrebno zastaviti z zdravljenjem. To se na more vršiti samo pod strogim zdravniškim nadzorstvom samo v kaki bolnici. Pa tudi v tem primeru je jako dvomljivo, če bo moči doseči kakih trajnih rezultatov. Pri tem tudi ni pozabiti, da bi se mogle naše bolnice, ki morajo zaradi pomanjkanja prostora dan na dan odslavljal celo vrsto težkih

PURGEN

Svetovnoslavno odvajalno sredstvo.

»Za božjo voljo, kako moreš kupiti klobuk s takšnimi okraski!«
»Čudim se ti, da se mi čudiš, ko vendar veš, da so mi češnje nad vse ljube!«
»Nu, saj imam tudi jaz rad kumare, pa si jih vendar ne obesim na klobuk!«

Za dekoriranje

dvoran in Salonor, za veselice, slavnostne prireditve itd. se priporoča

IVAN ŠIMENC, LJUBLJANA
Lepi pot 24 Telefon 3044

Parfem iz koruznih storžev

Izkoriščanje stranskih produktov, ki so jih v prejšnjih časih metali stran, zavzema dandanes v gospodarskem življenju važno panogo, zlasti v Zdravstvenih državah. Tako so spoznali, da izdado bombažna semena, ki so jih prej celo odmetavali v reke in jih z njimi onečejali, prav koristne produkte in nekaj podobnega se dogaja sedaj s koruznimi storžji. Ker igra koruza za prehrano Amerike važno ulogo, ostaja vsako leto ogromna množina neuporabljenih storžev. Tako je bilo vsaj doslej. A zdaj so ta prezirani odpadki natančneje preiskali in so dognali, da vsebuje zelo koristne snovi. Iz storžev lahko pridelajo n. pr. izvrstne parfeme. Nekateri med njimi dišijo kakor sveže sadje in jih uporabljajo za odisavanje lesa, kave, čaja itd.; drugi se dajo uporabljati kot direktni parfemi in dišijo kakor rožno ali kakšno drugo znamenito dišavno olje. Poleg tega pa so odkrili v koruznih storžih sladko snov, ki prekaša sladkor celih 300 krat in ki jo bodo uporabljali v bodoče gotovo namesto saharina. In končno vsebuje na videz tako brezpomembni storž izvrstno snov, ki se da uporabljati v kirurgiji kot sredstvo za lokalno anestezijo. Če se namaze na kakšen del telesa, postane ta namreč neobčutljiv za bolečine. Pridelovanje koruze se bo tedaj v bodočnosti še vse drugače rentiralo nego doslej, zlasti če pomislimo, da zavzema papir iz koruznih stebel že danes važno mesto v ameriški papirni industriji.

Za 10.000 Din je zavarovan vsak naročnik „Jutra“

Mark Twain:

O postrežnicah

Proti vsem postrežnicam kakršnekoli starostne dobe in narodnosti izrekam na tem mestu svojo samčevsko kletvo!

Vzroki: Vsakokrat ti položijo blazino na tisto stran postelje, ki je najbolj oddaljena od svetilke, tako da moraš držati knjigo v neudobnem položaju, ki obvaruješ zaslepljene oči pred svetlobo, kadar bereš in kadiš, predno zaspiš — kar je že prastara in zelo cenjena samčevska navada.

Ce najdejo naslednjega jutra blazino na drugi strani postelje, se za ta migljaj kar nič ne zmenijo, temveč ti posteljejo ležišče ponovno kakor prej, ne da bi se zmenile za našo nemoč. Menim, da se na skrivaj celo veselijo nad jezo in muko, ki nam jo priraja njihovo početje.

Ce opazijo, da smo blazine preložili, nam redno uničijo naše delo in nas na ta način izzivajo in nam skušajo zagreniti življenje, ki nam ga je Bog dal.

Ce ne morejo luči na noben drug način spraviti v neudoben položaj, prestavijo posteljo.

Ce postavijo svoj kovček deset palcev od stene, da lahko nasloniš pokrov nanjo, kadar ga odreš, ti ga bodo porinile vsako krat čisto do stene. To delajo namenoma.

Ce hočeš imeti pljuvalnik na določnem mestu, kjer ti bo pri roki, se s tem

ne strinjajo in ga vsakokrat odstranijo. Skornje ti postavijo vselej na nedostopne kraje. Dela jim posebno veselje, če jih založijo tako daleč pod posteljo, kolikor jim pač zid dopušča. To delajo zato, ker nas s tem silijo, da se moramo v nedostojnem položaju in v temi truditi, da jih dosežemo, pri čemer še hitro preklinjamo.

Skatlo z žveplenkami postavljajo vedno na drugo mesto. Vsak dan izvažajo kakšno mesto zanje in nastavljajo steklenice in druge podobne predmete na kraj, kjer so bile prej žveplenke. To delajo zato, da bi v temi stekleno robo prevrnili in si prizadali škodo.

Vedno in vedno ti premikajo mobilijar. Ce prideš zvečer pozno domov, si lahko gotov, da boš našel pisalno mizo tam, kjer je bila zjutraj omara z obleko. In ko zjutraj odideš in ostaviš vedro za smeti pri vratih in gugalni stol pri oknu, tedaj se boš opolnoči ali tam okrog, ko se vrneš, prav gotovo prekopnil nad gugalnikom in če se dotišeš do okna, boš sedel v vedro za smeti. To je zelo neprijetno. A njim ugađa.

Vseeno kam kakšno reč postaviš, še zmisli se ne bodo, da bi jo tam pustili. Ob prvi dobri priliki jo vzamejo proč in jo postavijo kam drugam. To jim tiči v krvi. In vrhu tega jih veseli, da so na takšen način nizkotine in da človeka jezijo. Rajši bi umrle, nego da bi opustile te nagajivosti.

Vselej ti bodo pobrale vse stare koščke potiskanih smeti, ki si jih vrzel

na fla, in jih skrbno zložile na mizo, dočim bodo z kakšnimi dragocenimi rokopi zantile oženi v peči. Ce je med temi koščki kakšna prav posebno stara papirna cunjica, ki ti je bolj zoprna nego vse druge in bi se je rad odrešil na vse mogoče načine, se boš lahko v tem oziru trudil, kolikor boš hotel, pa ti ne bo nič koristilo; kajti to staro papirno cunjico bodo spravile vedno znova na dan in redno na taisto mesto. To jih veseli. In porabijo več mazila za lase nego šest moških. Ce jih obtožiš, da so ti ga izmaknile, se ti lažejo v obraz. Kaj pa jim je mar oni svet? Čisto nič.

Ce pustiš radi udobnosti ključ v vratih, ga ponešoje k vratju. To delajo pod ničvredno pretvezo, da hočejo obvarovati našo lastnino pred tatovi; a dejanski delajo tako samo z namenom, da bi moral po ključ spet po vseh stopnicah dol, ko se vrneš truden domov.

Neprestano bi postiljale, predno si vstal, s čimer te pripravijo ob sladki jutranji spanec, ko si pa vstal, jih ne vidiš več do naslednjega dne.

Sploh počenjajo vsa prostašstva, ki si jih morejo izmisliti, in to seveda iz najbolj goše hudobije in iz nobenega drugega razloga.

Postrežnice so odmrle za vsa človeška čustva.

Ce bom mogel spraviti v zakonodajno oblast zakonski načrt, ki bi odpravil postrežnice, tedaj storim to prav gotovo.

Mnogim ni znano,

da nastajajo bolečine v želodcu in črevesih, hemoroidi, glavobol, nespečnost, nervoznost, slab tek vsled slabe prebave, katere vedno uredi in ozdravi priznani eliksir FIGOL.

Prepričajte se tudi vi, da urejuje preizkušena zdravilna specialiteta FIGOL eliksir prebavo in vam vrača zdravje. FIGOL proizvaja in pošilja po povzetju lekarna dr. Semelič, Dubrovnik 2/43.

Originalni zavojček s tremi steklenicami z omotom in poštino vred Din 105, 8 steklenice 245.— Din, a 1 steklenica 40.— Din.

Zahtevajte na ogled množgostevilne zahvale in priznanja o FIGOLU.

Javna zahvala.

P. n. lekarna dr. Semelič, Dubrovnik, 2/43. Naročene 3 steklenice vaše odlične specialitete FIGOL, so mi doprinele dobro voljo za jed in se sedaj počutim sposobnim in čilim za vsak posel ter vas prosim, da mi pošljete še 3 steklenice.

S spoštovanjem

Cveta Tomička Burička, učiteljica, Ljupca, 8. novembra 1927.

Mož, ki je hodil za svojo senco

Gad in kobila — Moč krvi — Dvajset milijonov puntarjev — V Minkini kamrici — Ajajaj — Človek, ki ga preganjajo mačke — Strahovi in drugi nočni duhovi — Minkin boksar

Huda beseda je bila to, ki jo je izrekel stari Zavrhar o svoji hčeri. Pa on je človek, ki pove vse naravnost.

— Nisem mislil, da ji hodi tako reči po glavi, je dejal, pripovedujoč mi, kako ju je dobil, njo in hlapca, tam pri skednju. Na pragu je sedela, fant pa je čepel pred njo in ji menda nekaj popravljaj na čevlju, klečeč je imel v roki. »Zdaj bo pa že držalo,« ga je stari slišal reči in nato njo: »Za lon, Janče, mi smeš poljubiti koleno!«

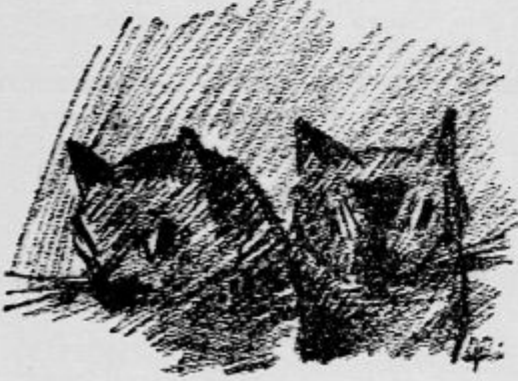
Kako je usekal ta presneti poba! Karkor gad, v tistem pa mu je že tudi sprožila obe nogi v prsi, da se je zvalil po tleh. Kakor kobila, tako ga je brenila. In zarezgetala od veselja.

Saj je njemu samemu, Zavrharju, šlo pri tem na smeh. Ampak je pobral krepcelec.

— Puncica mi je ušla. Njena sreča. Poba sem pa poklical v hišo in ga izplačal. Zbogom, Janče, pa drugje bolj pameten bodi!

— Saj mi je žal za fanta. Čeprav je bil šele malo časa pri hiši, se mi je bil že močno prikupil, ker je kazal veselje za delo in sem videl, da tudi z živino lepo ravna. Prav dobra pomoč mi je bil. Pa kaj sem hotel? Recite vi, ali sem mogel napraviti drugače?

— V vašem položaju, prijatelj Zavrhar, res niste mogli napraviti drugače, sem izjavil. — Če niste marali Jančeta za zeta, se reče.

Ta moja pripomba je spravila Zavrharja malo v zadregu, kakor sem videl; zato sem takoj zasukal pogovor, vprašavši, kje da je zdaj Minka?

— Na Selih je, pri botri. Zdaj se že vse dni kuja in ne pride domov. Botta, ta ji pa še potuho daje, saj vem.

Se dosti se je stari Zavrhar hudoval na svojo najmlajšo in imel o njej slabe mnenje kot ga je morda zaslužila. Kar se je bilo zgodilo tam pri skednju, to je bilo nekaj, kar je samonasebi žalilo njegovo naravno preprosto čud (in bi jo bilo žalilo tudi, če bi Minka ne bila njegova hči in Janče ne hlapec, ampak prince) in je bilo sploh nekaj, česar on nikakor ni mogel doumeti, že zbog svoje starosti ne. Jaz, bolj zamotan in prevečan človek, sem seveda gledal to z drugačnimi očmi. Vsekakor sem si bil takoj na jasnem, da je ta Minka interesantno dekle. In sem iz simpatije do Minke tudi občutil potrebo založiti zanj pri očetu kako dobro besedo.

— Norosti takele mlade punce treba soditi mlo, prijatelj Zavrhar, sem dejal. — Le pomislite: sami ste prej govorili o svojem rodu — nesrečnem rodu, ste rekli! — Kako težko ste vse življenje občutili podedovano kri v svojih žilah, koliko notranjih bojev vas je to stalo in muk... Bogve, če ni vaši hčerki to vse še težje? Saj v njenih žilah se pretaka povrh še vaša nemirna, vroča, žejna kri, prijatelj Zavrhar. Premislite to!

Stari Zavrhar ni rekel nič, a prijalo mu je, kar sem govoril. Jezne gube na njegovem čelu so se pogladile in oči so spet zadobile svoj mehki, vlažni blešč. Pozorno me je poslušal. A meni je bilo na tem, da ga razvedrim, zato sem dejal:

— Da, naša kri, to je presneta reč... Meni je dala zmeraj dosti opraviti. Kolikokrat sem takole ponoči, ko sem kje v šumah ždel pri ognju, sam s svojimi psi, pa tudi drugače v nemirnih nočeh, ko se mi ni dalo spati, kolikokrat sem prisluškoval šumenju svoje krvi po žilah in čutil, kako se zbuja v meni

čudni in nevarni nagoni, da me je bilo večsi kar groza pred seboj samim... Neki učenjak je izračunal, da ima vsak človek kri od najmanj 20 milijonov prednikov v svojih žilah. Naj me vrag vzame, če nisem v svojem življenju občutil te krvi dvajsetmilijonkrat! Pa je pri meni še ta nesreča, da so bili moji predniki vsi sami puntarji, uporniki, revolucionarji. Zato sem se vse svoje življenje puntal in se puntam proti vsemu in vsakemu, tudi proti samemu sebi. Pa si lahko mislite, dragi prijatelj Zavrhar, kako težko mora biti takemu dvajsetmilijonskemu puntarju v dandanašnjih časih!

Smejala sva se s starim Zavrharjem in veselo sta zažvenketala najini čaši.

Prisla je dekla Lojza in vprašala gospodarja:

— Kje pa naj posteljem za gospoda? V dohtarjevi sobi je še vse razvlečeno od zadnjic, ko so popravljali strop.

— I, pa kar tam pri Minki napravi, Lojza, kaj še vprašuješ? je vcelil gospodar.

Odšla je dekla Lojza s svojimi vdanimi očmi in ponižnim, belim obrazom, ki se nekako ni vjemal z njeno ravno postavom, močno v plečih in bokih in jedrim ko. akom njenih okroglih golih meč.

— Všeč mi je ta vaša dekla Lojza, sem dejal Zavrharju. — Ali je že dolgo pri hiši?

— Bo že nemara šestnajst let, štiri- najstletno siroto jo je rajna vzela v hišo. Zelo je pridna, moram jo pohvaliti, dobro mi gospodini. Kar to za deva, ne pogrešam nič. Pa tudi drugače je bila zmeraj pametna nuna. A kaj vam je tako všeč na njej?

— No, za kar ste jo pravkar sami pohvalili. Saj se to vse že na njej vidi. Saj jo ves večer gledam, kako se suče po hiši in dela, dela... tiho, mirno in okretno; veselje je imeti takega posla. A še nekaj sem opazil, prijatelj Zavrhar: kadar govorite z njo, vas gledajo njene oči kakor oči vašega psa Mika; tako vdano, zvesto in hvaležno. Torej le niste tako sami in zapuščeni, prijatelj Zavrhar; dva sta le vedno pri vas, ki vas ljubita in sta vam vdana: pes Mik in dekla Lojza. Tako pravim jaz.

Pes Mik je moje besede takoj potrdil s tem, da se je vzdignil, se pretegnil in položil glavo svojemu gospodarju na koleno.

Stari Zavrhar je pogladil psa in zamisljeno molčal. A ko je spet prišla dekla Lojza, se mi je zdelo, ko da ji je nekam pozorneje pogledal v obraz. Tako da je Lojza povsela oči.

Šlo je že na polnoč, ko sva s prijateljem Zavrharjem izpraznila zadnjo čašo in si voščila lahko noč.

A jaz sem ponočeval še malo sam tam v Minkini sobici. Prijatelj deklški sobici za opravo iz rožnate črešnjavine in veselo-pisanimi zavesami.

Videti je bila ta Minka simpatična mešanica kmečkega dekleta z mestno damo. O tem je pričal rožmarin na oknu in pršilnik s kolonjsko vodo na umivalniku. In še marsikaj takole. Na nočni omarici je ležal roman, na mizi je stal gramofon.

Navil sem ga in sprožil ploščo, vloženo od Minke.

Ajajaj, ajajaj... Sladko se je zlivala uspanka v tiho zvezdnato noč. Pošiljal sem jo čez dol in log tja k Minki na Sela — jaz, neznani, nepovabljeni njen gost.

Nato sem upihnil luč, Zavrharjevo težko vino je storilo svoje, in že sem se pogreznil v globoko spanje.

A v tem globokem, omotičnem spanju se mi je naenkrat zazdelo, ko da me nekdo kliče.

S težavo se prebujam k zavesti, vzdigujem glavo iz blazin — halo, kaj pa je to? Tam z okna me gledajo štiri oči... dva para oči... štiri svetle zelene pike v črni temi. V hipu se zavem, da so to mačke, kakopak, dva mački morata biti na oknu. Ampak za vraga, mačke vendar ne govorijo! Razločno slišim tam od okna šepetati glas, tožno-zateglo, votlo mi šepče kakor duh:

— Beži, beži... Smrt te čaka v tej hiši...

Križ božji! Ledena groza me je spreletela in z drhtečo roko sem tipal po nočni omarici za žepno svetiljko, a jo pri tem sunil na tla.

Ko je zaropotalo, so pa v isti hip že tudi izginile zelene oči, in nekaj je zasumelo pod oknom.

Prizgal sem svečo, z baterijo pa posvetil ven. Pod oknom je bila pločevina nista streha nekega prizidka, od tam so morale priti mačke na okno, zdaj jih ni bilo nikjer več videti. Vražje mačke, vedno me strašijo ponoči, to je menda maščevanje, ker jih ne morem trpeti. Treba bo le skleniti kako premirje z mačjim rodom, če hočem, da bom lahko mirno spal pri odprtem oknu.

A tisti glas, ki sem ga bil slišal? To se mi je pa moralo sanjati. Ah, malo preveč sem pil; alkohol, to ni nič za mene.

Zaprli sem okno in se spet lepo zleknil v Minkino mehko posteljo...

A me je vnovič nekaj prebudilo. Imel sem občutek, ko da je nekdo v sobi. Da... Tam se je premikala senca; od postelje tja proti oknu in zdaj nazaj proti vratom.

Skočim iz postelje in posvetim. Halo, bil je moj znanec s Sel, mladi motoklist, tak kakor sem ga bil srečal snoči doli pod klancem, v baiacu in avbi. Trenutek da sva se spogledala, ko me je udarila njegova pest v čelo; lodec, da sem se na mestu sesedel in

mi je svetiljka zletela iz roke. On pa je izginil skozi odprta vrata.

Ko sem prišel spet k sapi, sem stopil ven na mostovž in prisluhnil. Spodaj nekje so zaškrpale duri, nato je bilo spet vse tiho ko prej. A šel sem dol po stopnicah. Tam je mirno ležal pes Mik, zvit v klobčič, in samo malo notrkal z repom, ko sem šel mimo njegga.

V veži pa sem nenadoma zadel ob Zavrharja.

Rekel sem:

— Zdelo se mi je kot bi nekdo hodil po hiši...

Rekel je:

— Tudi meni se je tako zdelo. Pa ni nič.

Oba sva bila malo v zadregu in menda drug o drugem imela slabo misel... Sploh: Čudna noč! Meni je brenčala glava. In v postelji sem potem premišljeval: Kaj je fant iskal tukaj? Saj je moral vedeti, da Minke ni v kamrici. Ali ga je privabil eramofon? Ali pa ga je poslala ona, Minka, da bi me strasil in pregнал iz niene postelje? Zdaj mi je bil jasen tudi dogodek z mačkami.

Ne boš me, bratec! Zdaj je okno zaprto in vrata zaklenjena.

Ampak jutri — sem mrmral že v spanju, z obema rokama tiščaje čelo; dec, ki me je bolel, — le počakaj ti na glavec, jutri obračunava. Tako ali tako.

(Nadaljevanje prihodnje nedelje.)

Josip Fr. Knallič.

Drame smrti v Alpah

Dva samotna planinca — Smrt zaradi nahrbtnika — Izčrpanost — Dva brez poguma

Mnogo planinskih nesreč se odigra trenutoma. Prizadeti človek trpi jedva toliko, kakor če bi ga bila zadela kap. Druge katastrofe pa se pripravljajo počasi, neizogiba se začne pri malenkostni napaki in konec je strašen in mučen. Primeri se, da na takšen način umre sam samcat turist, ki se je odpravil brez družbe v planine; so pa tudi slučaj, ko nastopi smrt po krivdi sopotnikov, prijatelja ali brata, ki s tem za vse življenje obremeni svojo vest. Časih pa se tudi zgodi, da silijo vse okoliščine k formalno neodvrtljivi smrti.

Samotni potnik na Parseierjevi smrti.

Pred nekaj leti se je povzpela mlad odvetnik iz Monakovega sam na Parseierjevo konico pri Landecku. Planina je komaj takšna, da bi se lahko smatrala za težko dostopno. Kot najvišjo točko Severnih Alp pa jo zelo obiskujejo in ker ravnaajo pri tem preveč površno, ni čuda, da je zahtevala že dokaj žrtve. Naš planinec je bil odložil svoje brašno v Augsburški koči in je klub svarilom odinil sam dalje. Okrog poldneva ga je videl neki vodnik iz koč nad Dawinovi ledenikom, samo ni mogel razločiti, če gre mož proti vrhu, ali če se vrača z njega.

Ker je bil mož zapustil kočjo dokaj pozno, so ga pogrešili šele zvečer, ko že ni bilo več časa za pozivedovanje. Naslednji dan so ga našli mrtvega na vznožju Fernerjeve stene v zgornji Gasilovi globeli.

Zaradi nahrbtnika.

Nesreča se je morala zgoditi kmalu potem, ko je bil vodnik videl moža nad ledenikom. Sledovi krvi in raztreseni predmeti za opremo pripovedujejo s strašno jasnostjo o tragičnem koncu samotnega planinca. Dan je bil svetel, pot mu je morala biti znana, zakaj bil je eden izmed inteligentnih in izurjenih turistov. Predmeti, ki so se mu raztresli na zadnji poti, pričajo, da je izgubil nahrbtnik, ki ga je hotel zopet pobrati.

V ta namen si je bil sezul čevlje, katere so našli najpogreje na zgornjem robu odlomljene stene, ki se izgublja v ledeniku. Dokaz torej da se je bil mož sezul tukaj z namenom, da bi preplezal steno. V spodnjem delu stene ga je moralo spodnesti. Padel je v globoko. V globini Gasilove globeli je ležala vsebina nahrbtnika raztresena daleč naokrog, planinca pa ni bilo nikjer. Samo mlaka krvi in krvavi sledovi so kazali, kam je zletel.

Ponesrečenec je moral po padcu ležati nekaj časa nezavesten, potem se je pomikal skozi globel v pravcu proti ne več daleki koči. Strašni padec ga je neusmiljeno razmesaril. Kričati ni mogel več, zakaj če bi bil klical na pomoč, bi ga bili gotovo slišali; v koči in mu pomagali v pičli uri časa. Moč ga je sigurno jela zapuščati. Lezel je po kamenju. Tam so našli drugo mlako krvi. Potem je krvava sled kazala dalje in se vlekla kakega pol kilometra v daljavo. Truplo je slednič obležalo pri studenčku, ki je curčil niz skalo. Nesrečnik se je tu umiril in si izpral rane ter v bližini ljudi samotno umrl. Ugotovili so razpoko na čelu, dve rani na temenu, nos pa mu je bil popolnoma vtisnjen. Smrt ni nastopila zaradi teh ran, temveč zavoljo notranjih krvavitvev. Usodepolna je bila rana v bližini bokov.

Podobna smrt.

Nevarno samotarenje po gorah je zakrivilo to smrt. A kdor ga je enkrat okusil, ga jame ta način potovanja po planinah opajati kakor sladek strup, ki mu človek zapade ne da bi se tega zavedal. Ne smemo namreč pozabiti, da so vtisi, ki jih dobi planinec, kadar je sam samcat v gorah, največkratnejši, torej zamamni in vabljivi — baš zato pa silno opasni.

Kakor samotar na Parseierjevi konici je storil neki drugi mož, ki se je takisto neustrašeno ustavljal nevarnostim gora, žalosten konec. Podal se je v znani Gesäuse v zgodnjih poletnih mesecih l. 1905. Bil je profesor z Dunaja, previden in pameten alpinist. Ko se ni vrnil več dni v šolo, so obvestili Admont, da se ni vrnil ter vprašali, če vedo tam kaj o njem.

Štiri dni pozneje so slučajno prišli štirje planinci tja, kjer se je izgubil profesor. Na ulu jim je udarilo čisto rahlo klicanje na pomoč. Šli so preiskali teren ter našli na vznožju neke stene profesorja čisto izčrpanega in oslabelega. Siromak je bil že brez moči. Eden izmed četvorice je brž hitel po pomoč, a preden je prišla rešitev iz Johnsbachja, je profesor umrl.

Tri dni in tri noči med življenjem in smrtjo.

Truplo ni kazalo nobenih zunanjih poškodb, tudi nobenih kostolomov. Morali so torej biti notranji vzroki, ki so izzvali smrt. Tri dni in tri noči je revež zmrzoval brez hrane. Podnevi je solnce tako pripekalo, da je trpel neznošno žejo; ponoči pa je pritisnil v višini 2000 m nad morjem takšen mraz, da je revež omedlel. Bolečine so ga trpinčile podnevi in ponoči. To in pa dejstvo, da se nahaja na kraju, kjer pride mimo le vsakih toliko in toliko tednov kakšen planinec, ga je tako potrla, da je naravnost videl, kako se mu bliža neizogibna smrt. Njegove moči so se naposled izčrpale in bela žena ga je pobrala in odpeljala brez posebnega prizadevanja.

Tovariši brez poguma.

Primer strašne tragedije se je zgodil tudi 24. septembra 1897 v italijanskih Alpah. Rečene dne je odšel planinec dr. F. z dvema bratoma Z. okoli polnoči iz Cravieggja. Trojica je bila namenjena na Cridone. Tura velja za razmeroma lahko, to se pravi vsaj ne težko. Brata Z. sta bila kaj malo izurjena turista in tako je trojica dosegla vrh šele opoldne. Treba je bilo premagati še tri zobe grebena. A preden se je to zgodilo, je nastopila tema. Začelo je še snegiti in potegnili je mrzel veter od severa.

Brata Z. sta omagala. Pogum jima je upadel, postajala sta čedalje bolj nesigurna in kmalu se je pojavila pri njih gorska bolezen. Dr. F., njun sopotnik, se v tem stanju ni upal dalje čez ostro rez, ki je bila povrh tega še zasnežena. Smatral je, da je pametnejše, če se trojica vzpenja naprej po grebenu, meneč, da se bo na ta način sama od sebe našla najprikladnejša pot v dolino.

Počasi, polagoma so turisti napredovali. Ob štirih je trojica dosegla naslednji zob grebena ins tem imela za hrbtno tretjino poti. Vsem pa je postalo očito, da ne bodo dosegli zaželenega cilja pri dnevi svetlobi. Zato je dr. F. smatral za najumestnejše, če se spuste naravnost po strmem kamenitem žlebu, ki se je iztekal v globok prepad.

Smrt v noči.

Medtem se je bilo znočilo. Ob šestih zvečer so turisti sklenili, da bodo prenočili na kameniti polici pod grebenom. Oba brata Z. sta bila že takrat zelo slaba. Obhajala ju je tolika slabost, da sta jela misliti na smrt. Pri starejšem so se kmalu pojavili znaki izčrpanosti. Dr. F. si je prizadeval na vso moč zanj, storil je vse, kar se je dalo, celo fročral ga je, da bi ga poživil. Toda navzlec fročaji in masaži je postajalo njegovo stanje vedno obupnejše. Apatija se je stopnjevala. Opolnoči je padel v nezavest, ob 1. ponoči se je začel delirij s strašnimi pojavi in eno uro zatem je nastopila smrt.

Preživela sta čula do sedmih zjutraj pri mrliču, potem sta nadaljevala pot. Nanovo zapadli sneg je še bolj oviral

napredovanje, ki se je vršilo skrajno počasi. V dveh urah sta prišla turista komaj 500 m daleč. Proti 10. uri sta končno premagala najhujše, a tedaj je bil nesrečni brat umrlega že popolnoma izčrpan. Sedla sta, da bi se odpočila in dr. F. je napravil s svojim tovarišem zadnji poskus.

Drugi pade.

Na desni je ležal strm žleb s svežim snegom. Dr. F. je privezal sopotnika na vrvi in ga pustil nekaj časa sedeti na snegu, medtem pa ga je držal na vrvi, da ne bi telebnil v prepad. Potem je oni šel naprej, dr. F. pa za njim. Tako sta napredovala kakšnih 50 metrov, kar se oni spredaj prevesi, natagne vrvi in se zagrebe z rokami v sneg. Dr. F. je takoj hitel doli, a je našel tovariša že v nezavesti. Nič ni pomagalo, opešal je in čez eno uro je bil mrtev. Privezal je mrliča na kamen in se sam vrnil v dolino med ljudi.

Vzrok smrti obeh bratov je bila lahna obleka in dejstvo, da nista bila brata vajena hoje po planinah. Zato se nista mogla upirati vremenskim neprilikam in nista mogla prenesti ture brez večje škode. Strah je bil poleg mraza in utrujenosti tisti činitelj, ki sta mu podlegla, ker se nista bila dovolj primerno oborožila za pohod na planine.

Socijalna politika

Rumunski zakon o delovnih pogodbah

Rumunija je naša sosedka. Njena gospodarske prilike so podobne našim in rumunsko gospodarstvo se ima boriti z enakimi težavami kakor naše. Zakonodajalci sosednjih držav nas mora vedno zanimati, ker moramo stremeti za tem, da v pogledu napredka ne zaostajamo za sosedmi in da ne izgledamo, kakor črna pika na belem blagu. Zakonodajalci v sosednjih državah nas mora bodriti k posnemanju, zlasti ako so prilike v bistvu tam iste, kakor pri nas.

Pri nas se danes mnogo govori in piše o potrebi reforme socialne zakonodaje. Čuli smo razne predloge, zlasti iz ust delodajalskih organizacij. Zato je gotovo zanimivo, ako sredi splošne kritike, da naša sedanja socialno-politična zakonodaja ne odziva gospodarskim prilikam, vemo, po kakšnih potih na polju socialne zakonodaje hodijo one sosednje države, ki se imajo z nami vred enako težko boriti za gospodarski napredek.

V Rumuniji je od 28. marca 1929 v veljavi zakon o delovnih pogodbah. Zakon v kodificirani obliki ureja vse kompleks vprašani, izvirajočih iz najemnega delovnega razmerja, isto zahtevajo naša delavska zastopništva za naše delavstvo. Kar je pri nas zakonitih določb v varstvo delavskega razmerja, je razporejeno po najrazličnejših zakonih, nepregledno in neenotno. Zato je kodifikacija celotne tozadevne zakonodaje potrebna, ker bo povečala pravno enakost in olajšala praktično izvajanje.

Rumunski zakon ureja individualne pogodbe, skupinske in kolektivne delovne pogodbe. Z zakonom je vpeljan za industrijsko delavstvo in za delavstvo, zaposleno v trgovini in obrti z nad 10 nameščenimi obligatorni plačani dopust od 7 do 14 dni. Plača za časa dopusta znaša povprečino vseh prejemkov v zadnjih treh mesecih. Kdor bi dopust izkoristil s tem, da bi bil za časa dopusta drugod zaposlen, izgubi pravico do plače in do dopusta.

Delavec osebno jamči za poškodbo na materialu in orodju, ako se mu dokaže malomarno izpolnjevanje dolžnosti. Denarne kazni lahko znašajo do 10 odstotkov plače in so namešene v poseben fond za socialne potrebe delavstva. Seznan izrečnih kazni je treba predlagati inspekciji dela.

V času stavke ali izprtja je delavna pogodba samo suspendirana in je v tem času razrešitev službenega delovnega razmerja nemogoče. Za časa stavke ali izprtja ima delavec pravico do nadaljnjih naravnih prejemkov, ki jih je imel prej. Zakon pozna obvezna razsodišča v primeru sporov.

Posebno zaščito nudi zakon nameščenecem. V primeru boleznih ali nezgode obdržijo nameščenec plačo skozi 30 dni, po tem času je dopustna odpuščanje predpisanim odpuščanjem rok. Dopust traja od 10 do 30 dni.

Kolektivne pogodbe morejo sklenati delavske strokovne organizacije. Pogodbe morajo biti registrirane pri Delavski zbornici. Veljavnost kolektivnih pogodb je določena na 5 let. Individualne pogodbe doleč kolektivnih pogodb ne morejo spreminjati. — djb.

Potreba po stavbinskem delavstvu v Franciji je čedalje večja. Sedaj stopi v veljavo zakon z dne 13. avgusta 1928, ki boč dvigniti stavbeno delavnost predvsem v uložitev stanovanjske krize. Ker je zakon dober in zagotavlja stavebnim gospodarjem veliko državno pomoč, se splošno pričakuje najaktivnejšo stavbeno delavnost. Primanjkuje pa delavcev. Zvezo stavebnih podjetij in Zveze stavbinskih delavcev so se zedinile na tem, da se v državo pokliče potrebno število novih delovnih moči. Pogajanja s posameznimi državami so se že pričela.

Kako Holandija plačuje delavce iz Poljske. Med obema državama je sklenjena pogodba, po kateri holandski državni rudniki sprejmejo v delo večje število rudarjev iz Poljske. V pogodbah je delavcem (kvalificiranim) zagotovljena mezda 5.70 hol. goldinarjev na štih in 4 glid mesečne doklade za vsakega otroka. V pogodbah je zajamčeno stanovanje s kurjavo in razsvetlavo proti 20 glid. mesečne odškodnine. Podjetja plača o pot tja in nazaj.

**Darujte za
Jugoslov. Matico**

MLADO JUTRO

D. Vargazon:

Pozimi

Vzel Cirilček je sami,
vanje vpregel je konjička,
Sultana seveda — psička —
zdaj med polji z njim drevi.

»Urno«, pravi, »tja pod klanec,
kjer se sanko otročad!«
Menda bi pred deco rad
pobahal se — neugnanec.

Tam ob cesti mož stoji:
koš ima na beli glavi,
a obraz njegov norčavi
nos — korenček mu kazi.

Psička čuden srd prevzame,
—hav! — zalaja, zarenči,
ker pa mož se še reži,
k njemu zdajci teči jame.

Divje vanj se zapraši
—joj! — Cirilček že zavpije
in že v snegu ves se skrrije,
da le glava ven moli.

A sankalcev trop nadležni
s klanca se čez polje usuje
in se revčku posmehuje:
Dober dan, možiček snežni!

Milojka Virantova:

Zakleta kraljčina

Nekdaj je živel kralj, ki je imel lepo hčerko. Imenovali so jo Marjetico. Kraljčina je bila lepa kakor jutranja zarja, a tudi hudobna in trdega srca. Če je videla berača pred gradom, ga je kaj kmalu zapodila. Njen oče pa je bil dober in blag in nešteto krat je svaril hčerko, naj ne bo okrutna s siromaki. Glas o lepi, a hudobni kraljčini je šel po vsej deželi. Na kraju dežele pa je živel stari čarovnik Katripus. »Bog ve, morda pa ni tako hudobna, kakor pravijo ljudje!« si je mislil čarovnik. Odločil se je, da pojde sam v kraljevi grad in se prepriča, kaj je resnica.

In res se je preoblekel v starega siromašnega berača in se napotil v grad. Tri dni in tri noči je hodil in naposled je truden prišel do kraljeve palače. Pozvonil je in kraljčina sama mu je prišla odpirati vrata.

»Česa želiš, umazani starec? je zavpila nani.

»Oh, kraljčina, tako lačen sem in truden! Ves dan sem hodil in ničesar še nisem jedel. Prosim te, daj mi nekaj vbozajme!«

Kraljčina se je na ves glas zasmejala, ga sunila čez prag in zavpila: »Spravi se mi izpred oči! Da te le ni sram

beračiti! Delat pojdi!«

»Ne morem več delati, kraljčina! Star sem in napol slep. Pomagaj mi in Bog ti bo vse bogato povrnil!«

Tedaj pa je Marjetica poklicala stražarje in jim ukazala, naj spode starca. Stražarji so takoj izvršili ukaz in starček je hitro zbežal proti gozdu. Kraljčina je gledala s praga in se smejala. Opazila je še, da se je starec obrnil in ji zažugal s pestjo.

»Naj le žuga! Kaj mi pa more!« si je mislila in počasi zaprla vrata.

Minili so meseci. Marjetica je bila že davno pozabila na starega berača in je brezskrbno živela tja v en dan. A ča-

rovnik je mnogo mislil na mlado kraljčino. Naselil se je bil v bližnjem gozdu in tam snoval načrte, kako bi spreobrnil hudobno kraljčino v dobro dekle. In zgodilo se je nekaj strašnega!

Bilo je lepega majskega dne in mlada kraljčina je šla v gozd na izprehod. Hodila je sem ter tja, a kmalu je izgrešila pravo pot in ko se je zmrčilo ni vedela ne kod ne kam. Jela je moliti k Bogu, a Bog ne posluša prošnji hudobnih otrok. V gozdu se je kmalu čisto stemnilo. Kraljčino je postalo groza in jela je jokati kakor majhno dete. Tedajci pa zagleda v daljavi lučko. »Oh, gotovo stanujejo tam palčki!« si je mislila Marjetica. Takoj pojdem tja, oni mi bodo pomagali!« Vsa vesela je odhitela proti razsvetljenemu okencu. Kmalu je prišla do majhne kočice. Potrkala je na vrata in velika črna mačka ji je odprla.

»Kje je tvoj gospodar?« je vprašala kraljčina Marjetica.

»Tako bo prišel.« je zamijavkala mačka in skočila v sosednjo sobo. Tedajci pa je prišel, kaj mislite, kdo je bil? — stari čarovnik, oblečen v siromašnega berača. Marjetica ga ni takoj spoznala.

»Dobri mož, pomagaj mi!« je dejala. »Izgubila sem se v gozdu in ne najdem več poti domov. Kraljeva hčerka sem, moj oče te bo bogato obdaril!«

A stare berač se je zagrohotal: »Tvoji oči me bo bogato obdaril? Ha, ha, ha! Jaz sem ti nekoč obljubil, da te bo Bog bogato obdaril, če mi pomagaš, pa mi nisi hotel! Zdaj je prišla ura kazni. Hokus pokus, ciper, coper!«

Komaj je čarovnik to izrekel, se je spremenila kraljčina v ostudno zeleno žabo. »Tako,« je rekel čarovnik. »Takšna hodi po svetu, dokler ne srečaš dečka, ki te bo vzel v roke in vrgel v zrak! Zdaj se pa izgubi izpred mojega praga!«

Lahko si mislite, kako je bilo kraljčini-zabi pri srcu. Spoznala je bila berača, spomnila se je bila svoje okrutnosti in iz vsega srca se je kesala svojega grdega dejanja. A nič ni pomagalo. Treba je bilo trpeti in bežati.

Minula so leta in kraljčina je živela v gozdu kot grda žaba. Njen oče je žaloval za hčerko-edinko in obljubljal sistem, kdor jo pripelje domov, pol kraljestva in še Marjetico za ženo, a nihče je ni mogel najti.

Stari čarovnik pa je še vedno živel v gozdu. Nekega dne je dejal:

»Dovolj je bilo kazni! Prepričan sem, da bo odslej Marjetica dobra in plemenita!«

In je napravil tako, da je šel kraljevič iz sosednje dežele v gozd. Kraljevič je bil mlad in lep in vsi so ga imeli radi, ker je bil dobrega srca. Hodil je po gozdu in mahoma zapazil zeleno

žabo:

»Uboga živalica,« je dejal, »kaj pa tako smešno skačeš svojo pot?« In vzel jo je v roke. Ko je pa začutil, da je mrzla in mokra, jo je vrgel od sebe.

In glej, tisti mah se je žaba izpremenila v kraljčino. Stopila je k mlademu kraljeviču, mu povedala svojo zgodbo in obljubila, da ne bo nikoli več hudobna in trdosrčna. Mladenič pa jo je privel k sebi in odvedel domov.

O, kako se je razveselil kralj, ko je zagledal svojo hčerko živo in zdravo! Podaril je kraljeviču pol kraljestva in mu dal hčerko za ženo. Nekaj dni kasneje so praznovali poroko, na katero je bil povabljen tudi stari čarovnik Katripus in berači iz vse dežele. Menda še danes svatujejo tam za deveto goro.

Ksenija Prunkova:

Tička in strah

Babica in štiriletna Tička sta sami doma. Tako udobno je. Svetel krog luči pada na belo pogrnjeno mizo. V peči poje ogenj. Babičine pletilne igle žvenkljajo druga ob drugo. V mračnem kotu se spravlja kanarček spat, kdaj pa kdaj tilho cvrkvute in pretegne peruti, nemirno išče pravo paličico, da suho odmeva v žicah kletke. V Tičkinih rokah včas zaškripljejo velike nerabne škarje, s katerimi reže podobne gospe in gospodičen iz starega modnega časopisa; polaga jih v dolgo vrsto predse na mizo. Gospe in gospodične imajo modrikasto zelene obleke, sinje kakor nebo in rdeče kakor malinovec. Klobuki so pa kakor košarice polne novejih peres.

Tička zareže v obrise nove figure. Zlate rože so vtakane v gospejino obleko, čez pas je tanka kakor osa, na rokavi ima dolge, bele rokavice. Ta gospa je najlepša. Tička jo izredno natančno in pazljivo izrezuje.

»Tička, volna mi je pošla, stopi v mojo sobo po nov klobčič!« se nenedoma oglasi babica. Mrzlično žvenklja z iglami — še zadnji konček nogavice, še parkrat na okrog, pa bo gotova. A Tička, kakor da je ni čula.

»Nu, Tička, pojdi,« ponovi babica in jo bežno pogleda, preko naočnikov. A Tička se ne da iz tople sobe, od lepe, zlato pretkane gospe, po dolgem, mrzlem hodniku v babičino temno sobo; zato se potuhne, saj je vseeno, če babica danes konča nogavico ali jutri; plete že ves ljubi dan, naj malo počije.

A babici je prav za oni zadnji košček nogavice, kakor Tički, za njeno zlato pretkano gospo. Zato babica vstraja in podraži Tičko: »Ali misliš, da te bo strah snedel? Beži no, beži, saj strahu zunaj nič ni, znotraj je pa votel!«

Tički omahnejo škarje iz roke. Spet ta »strah!« Ondaj je Kati v kuhinji o njem pripovedovala, zdaj govori še babica o njem. In, kar je najbolj zagonetno: »zunaj ga nič ni, znotraj je pa votel!« — Ko bi si mogel človek to predstavljati! Ali je tak kakor mišja luknja ali luknja v nogavici? Teh »nič ni, znotraj se pa votle.«

Sam Bog vedi, zakaj si je Tička dolej predstavljala strah takole: izredno dolg, suh, grbast mož je, z rdečo kapo, kakor jo imajo postreščki. Tudi postrešček ima napisano nad čelom, prav kakor pravi postreščki. Ves siv je, roke ima dolge in lopataste, z njimi smešno klati okrog sebe. Njegova senca je dolga in siva kakor on. Vleče se za njim, kakor da bi jo imel prišito na pete. Prav za prav je smešen! — Ali to novo, da ga »zunaj nič ni, znotraj je pa votel!«, to je Tičko zbegalo. Kakšen je po tem takem?

Morda ni tako suh, kakor si ga Tička misli, morda je celo zelo debel. Sama tenka koža ga je, bledikast meh, ki je napihnjen kakor balonček; tak otroški balonček, kakor jih prodaja mož na ulici ob vogalu; le da ni tako prijazen, rdeč in majhen.

Da, »strah« najbrže ne sliči postreščku, ampak napihnjenemu melu, ki je znotraj votel. Seveda, kožo mora imeti, drugače ne bi mogel biti votel. A zakaj je babica dejala, »da ga zunaj nič ni?«

Tako premišljuje Tička, ko stopa po dolgem hodniku v temi babičine sobe se pritiplje do klobčiča na predalniku in krene nazaj.

Nekdo je bil privel plinovo svetiljko da pomežikuje; plin zamožko poje in žvižga. »Da le ne bi babice tačas zamikalo in ne bi izrezala zlato pretkane gospe!« zaskrbi Tičko.

A tam, kjer hodnik zavije na levo, se Tička zdrzne, ostrmi in se zave: to je strah! Na steni, pod blede, mežikajočo svetiljko je velika zarumenela, prašna lepenka; na njej je naslikana roka. Da, odsekana roka, s stegnjenim kazalcem. Bela manšeta z gumbom se je drži in kos višnjevega rokava. Pod roko je nekaj napisano.

Tički je zastala sapa. Kako da se je

zavedla te roke prav danes, saj visi na steni, kar pomni. Da, to bo strah! Zunaj ga nič ni, znotraj je votel. Natanko se ujema. Tudi tisto, da ga zunaj nič ni. Le roka je, a nekaj mora biti, drugače ne bi ljudje govorili o »njem!«

Ko bi znala Tička brati, bi lahko brala zagonetne besede pod roko. Goto-vo tam je napisano: Jaz sem Strah. — Hu! Če bi roka oživela in bi prs' požugal! Ali če bi se usločila palec in kazalec in bi jo prijala za nos! Seveda, tega se je babica bala, zato je njo poslala tod mimo po klobčič!

Tička se ne more ganiti. Negibno strmi v roko, roka negibno kaže.

Naposled zbere ves pogum, steče in plane v sobo. Ali se ni za njo nekaj stegnilo, da bi jo potegnilo za krilo? Srce bije v grlu, ko položi klobčič na mizo. In babica, ko da se ni nič zgodilo, vzame klobčič, ga naveže na staro nit in molče plete dalje...

Svetel krog luči pada na belo pogrnjeno mizo. V peči poje ogenj. Babičine pletilne igle žvenkljajo druga ob drugo. Kanarček je med tem že zaspal.

V Tičkinih rokah spet zaškripljejo nerodne škarje okoli zlato pretkane, najlepše gospe.

Na hodniku pa preži roka.

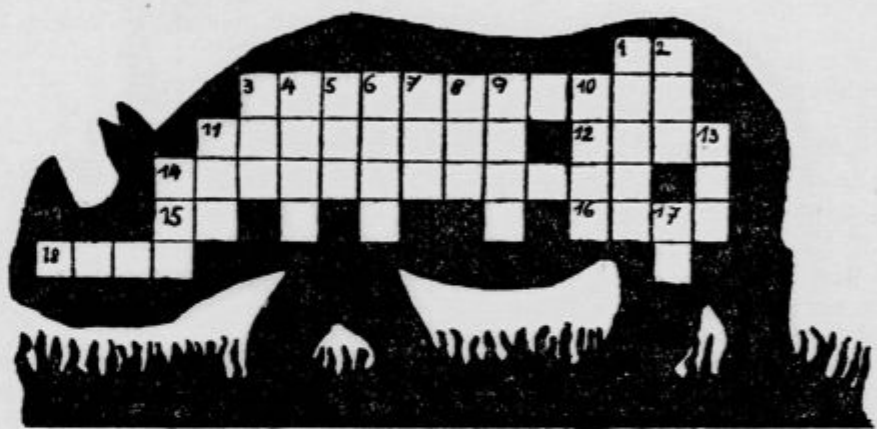
**Kupujte knjige za deco
v Tiskovni zadrugi!**

Križanka „Nosorog“

Pomen besed

Navpično: 1. del vojne ladje; 2. oblika glagola »dati«; 3. namizna oprema; 4. ime norveškega prestolonaslednika; 5. evropska reka; 6. škotski plemenski poglavar; 7. uin; 8. sluginja boginje Freje; 9. pritok Rena; 10. nočna ptica; 11. žensko krstno

ime; 13. vzklík; 14. napitnina; 17. nikalnica. Vodoravno: 1. predlog; 3. evropska država; 11. komična maska; 12. začimba; 14. mesto na Madagaskarju; 15. egiptski bog; 16. zidarska potrebščina; 18. vulkanski izmeček.

Sivko

Volčji roman

Tuljenje mu je še drugi dan rojilo po glavi; nemirno je tekal okoli, strigel z uhlji, vohljaj je in raztresen je bil. Hiram, ki je bil tisto jutro slabe volje, ga je srdito nahljil.

Sivkovo srce je bilo ob tem času bolj raztrgano ko kdaj poprej. Nočno tuljenje mu ni več dalo miru.

Podnevi je opravljal svojo službo. Mislil je na oči, ki so ga bile pogledale, ko je bil v stiski. Dolg ga je družil z ljudmi!

A kadar se je ponoči vzdignilo tuljenje, ga je izpreletela znoja. Tedaj je pozabil na ljudi. Če je vstal, je bil drugo bitje. Oči so mu žarele in v njegovih notranjosti je vrelo. Ako se je pokazal Hiram, se mu je naježila dlaka na hrbtu; a tedaj se je kaj zgodilo — zažvižgalo je, počila je puška — in Sivko se je potuhnil.

Neko noč je stekel Sivko po snegu. Našel je sled svojih bratov. Zaduhal je njihov vonj.

Sled je bila sveža. Sivko je šel za njo in naletel na tobo sivih volkov, ki je tekla po snegu. Devet volkov drug za drugim; ena siva senca je šla za drugo in stopala v njene stopinje. Vodja je te-

kel na čelu.

Volkovi se niso zmenili za Sivka. Dišal je po volku. Sivko je počakal, da so ga sence minile, in se je kot zadnji pridružil vrsti. Kakor prvih devet, je stopal tudi on v sledove svojega prednika. Prvi korak, ki ga je napravil v družbi volkov, je bil volčji korak.

Kakor da ni bil nikoli nič drugega ko divji volk!

Neslišno je tekla tolpa. Kdaj pa kdaj se je vodja ustavil in opreznil in tolpa za njim je obmrla. Vsi volkovi so gledali na vodjo.

Ko se je spustil v dir, so se vsi spustili v dir. Mesec je stopil izza oblakov. Zdaj so se lesketali vsi pršeci snežni kristalki in z vsakim volkom vstric je tekla njegova senca. Na robu nekega griča se je pokazal kojot in po bliskovito izginil.

Kmalu nato se je v dalji oglasila kojotova pesem in nekaj drugih kojotov je pritegnilo. Vodja sivih volkov je obstal. Veter je pihal v stran od volkov, da niso mogli dobiti duha. Potuhneni so ležali v snegu, le uhlji so jim gibali. Tedaj je vodja zatulil. Puh je šel iz žrela in ledeni veter je odnašal zategnjeno tožbo. Sivku je jela kri utripati pod kožuhom; uhlji so mu drgetali.

Vodja je iztegnil vrat in prisluhnil. Stekel je sem, stekel tja in spet zatulil.

Tedaj je zaživela tudi tolpa. Eden je potegnil z vodjo in Sivko je pričel drugi. Tulil je s takšno strastjo, da je vsa tolpa ponorela. Vsi so zagnali tuljenje; bilo je, kakor da mrtvi vstajajo iz grobov.

Tedajci pa so utihnili. Komaj slišno je prišel iz daljave kratek glas. Vsi so

ga poznali. Lajanje psov!

Veter, ki je pihal proti psom, jim je bil prinesel duha po volkovih. Slišali so bili tuljenje. Psi so prihajali. Vodja je bil dosegel, kar je hotel.

Tolpa je stekla po svoji sledi nazaj; nato je vodja zavil v stran. Zdaj so tekli v skok, drug za drugim. Tekli so tako brzo, da si videl samo sivo črto, ki je nalik puščici letela po snegu. Lajež psov je bil zamrl v daljavi.

V loku so zavili na nasprotno stran. Tam jim je prišel veter naproti; zadišalo je po ovcah. Tedaj so odprli nozdrvi in lakomno potegnili vase novi duh. Tekli so hitreje, čedalje hitreje. Divja pijanost jih je obšla. Njih dihanje se je izpremenilo v hropenje.

Ko so pod oblakom sopare zagledali na snegu temno gmoto ovčje črede, so kakor iz uma navallili nanjo. Vodja je zaklal prvo žival, nato je padla druga, tretja, četrta.

Vse na okoli so skakale ovce pokoncu in prestrašene tiščale vkup. Kraj, kjer so bili volkovi naskočili se je izpraznil. Tam je zdaj ležalo deset ali dvanaest mrtvih ovac, a volkovi si niso privoščili toliko oddiha, da bi bili utegnili polokati vročo kri, ki je drla iz raztrganih grl. Krvoločna pijanost jih je obsedla.

Udrli so jo za ovčami in jih davili drugo za drugo. Skakali so preko hrbtov ubogih živali, ki so se iz strahu vse bolj in bolj stiskale na kup, in jim trgali vratove. Žive ovce so teptale po zaklanih in same padale drugim pod noge. Naposled se je gneča vdala pritisku: vsa čreda se je zganila in v slepi grozi zdvijala na vse strani.

Tedajci pa je počil strel. Volk, ki je visel eni izmed dirajočih ovac na hrbtu, je poskočil v zrak in grgraje telebnil na hrbet. Žarek svetiljke je zaplaval po kraju; ovčar Ole je priklobuštral, repetiral s puško, pomeril in ustrelil v drugo. Svinčenka je udarila tik pred Sivka ter ga obsula s snegom in prstjo.

Dva volka sta jo ubrala nazaj na prerijo. To je bilo njuna poguba. Njiju osamljeni temni telesi nad belim snegom sta ponujali Oletu dober cilj; ustrelil je trikrat zaporedoma. En volk je padel na prvi strel, drugi je bil obstreljen, padel je, se spet pobral in se hotel splaziti na varno; tedaj ga je tretji strel mrtvega podrli v sneg.

Ob prvem strelu je bil vodja volkov izginil. Z mogočnim skokom se je zagnal čez štiri ovce v sredo vrveža, po bliskovito smuknil med stotinami ovčjih nog in prišel tako na drugo stran črede.

Sveti štefan, prosi Ti, da b' naši konji zdravi b'li!

Kot marsikje širom naše domovine, tudi pod tihimi Gorjanci se niso povsem izginile lepe šege in navade naših poštenih dedov. Vse pridobitve civilizacije niso zamogle iz našega ljudstva izkoreniniti one stare vere, ki se je rodila z narodom, z njim živela, mu lajšala obstanek in ga delala zadovoljnega. Pomembni in zanimivi so ti običaji in vredno je opozoriti nanje.

Evo, kaj sem imel priliko opazovati o minullem božiču na belem šentjernejskem polju!

Dan po božiču, na praznik svetega Štefana okoli 10 uri dopoldne. Prostrani šentjernejski trg, ki se je po jutranji maši že davno izpraznil, spet oživlja. Moški, ženske, staro, mlado se gnete in postaja pred pošto in pred trgovinami. Otroci se kepajo za šalo. Od vseh strani pa prihajajo strumni konjeniki, mla-

Jerneju na Dolenjskem. Brigo za to vodi tamkajšnje jahalno in dirkalno društvo. Po vseh dolinskih vaseh menda ni gospodarja, ki ne bi se mogel izkazati vsaj z eno diplomato ali medaljo za umno konjerejo. Tako je ta svetošestfanski pohod razumljiv. Kake skrbi in koliki stroški, če konji niso zdravi. Zato, sveti Štefan, prosi Ti, da bi konji naši zdravi bili!

V lepi in prostorni podružnični cerkvi je namreč eden izmed stranskih oltarjev posvečen temu zaščitniku naših plemenitih domačih živali.

Cerkev stoji zunaj na precejšnjem hribočku in obkrožuje s svojim divnim položajem vso okolico. Tik cerkve ho-

deniči iz okoliških vasi, klobuk po strani, na čilih konjih, ki so danes posebej lepi in snažni in okinčani, kot bi šli »na ohceto«. Uzde se svetijo, sedla so kot nova; če pa teh ni, jih pokrivajo lepo zložene odeje, za uhliji miglja šopek, vihrajo pisani traki in kdo ve kaj še. Vsak je storil, kar se je dalo, da bosta konj in njegov jecdec najlepša. Zdej, potem spet leto dni ne več, je prilika, da se izkažeš. In deklet je toliko na trgu in tako so zala in tako se muza jo...

Na kraju vasi med kastelom in šolo se zbirajo. Nekaj minut pred deseto se oglašijo zvonovi, nemir na trgu narasča, od daleč se začuje godba. Vse zre doli po trgu. Spreved se bliža.

Vedno bliže, vedno glasneje. Spreddaj v četverstopih šentjernejska društva. Daljši presledek. Nato šentjernejska konjenika. Na čelu štaba »general« v slavnostni uniformi. Eleganti škornji, ostroge, široke lampas-hlače, sinji vojaški jopič s številnimi svetlimi in pisanimi rodovi neznanega porekla in v generalskem klobuku z bujno perjanico. V desnici maršalska palica — jahalni bič. In njegov konj! Kar sveti se, tako je lep, živahen in ponosen. Za štabom pa se vrste v parih na ozaljšanih konjih fantje iz cele šentjernejske fare s šopki seveda. Naštel sem 74 parov, bilo jih je pa tudi že do sto parov, kot so mi pravili.

Prava konjska razstava je to, najrazličnejše pasme, vsa mogoča starost! In jezdec! Eni sede kot vlti na konju, drugi kot Martin Krpan na svoji koblici, tretji pa živijo nagajajo; morda jih draži godba, da imajo ubogi dečki kar dosti dela, da se obdržijo v sedlu. Ti tvorijo navadno konec kavalade, da se prosto sučejo po cesti.

Mokče, strumno in ponosno jaha četa skozi St. Jernej in ven na polje in dalje v pol ure oddaljeno Dolenjo Staro vas k maši. Duhovnik se je bil odpejal tja že pred njimi.

Pred vasio čez cesto slavolok na dveh okrašenih mlajih z napisom:

»Sveti Štefan, prosi Ti, da b' konji naši zdravi b'li!«

Sveti Štefan je namreč patron konjerejev in poseben priprošnjik in pomočnik pri konjskih boleznih. In po tej dolini je konjereja zelo razširjena. Saj so znane vsakoletne konjske dirke v St.

B. Br.:

Skažen lovski dan

Povabili so me na lov v revir, kjer ti na vsak korak skoči izpred nog dolgohec, kjer ti vsak trenutek preseka pot zvitoropka in kjer je treba veliko premagovanja, da ohraniš smrtonosno kroglo za plemenitejšo rogato divjačino in le malo fantazije, da začuješ v gošči krunjenje ljutege nenesa. Po lovskem Tarasconu gre o tem lovišču glas, da ti divjačina kar sama nastavlja lopatice, da vanjo pošlješ svinčeno smrt. Se lovca so mi dali s seboj, moža, ki pozna vse steze in stečine, šege in navade repate, kljunate in rogate živali. Mahnila sva jo o prvem svitu, da prideva še dosti zgodaj s ceste v zeleno dobrovo. Preden zavije cesta v klanec, prereže njive lepa bližnjica, ki se po nekaj minutah hoda zopet strne s cesto. Na tej poti naju je zasačila usoda in nama že v kali obrezuspešila lov. Po klanecu nama je namreč prineslo naproti žensko, ki je spravišla mojega spremljevalca Janeza popolnoma iz sebe.

»Tristo vragov, gospod,« je zaklel Janez. »Glejte jo, žensko na klanecu, izmalčila nama bo lov. Kreniva po cesti, ona pojde gotovo po bližnjici.« Ženska je imela isto misel kakor midva; morda

je poznala lovsko vero, pa se nama je hotela izogniti. Tako smo zadeli skupaj na cesti. Lovec Janez jo je bil že prej spoznal in je ob srečanju izpustil kopo silnih kletvic na naslov drugega spola sploh in na to nesrečno žensko posebej. Ženska pa se je samo nekam potuljeno in zvito smehljala, rekla pa ni ne beže ne črne, da sem se čudil, kako možko prenaša Janezove srdite izbruhe.

»Prazno pot hodiva, gospod,« pravi lovec, ko se je ženska nekoliko oddaljila. »ta čarovnica nama je urekla ves lov. Najbolje bi storila, da se kar vrneva.«

»Kaj pa še, Janez,« sem zaprotestiral, »menda vendar ne mislite, da toliko dam na vraže. Če srečam žensko, ki gre po svojih poslih, zato še ne bom vrzel puške v koruzo.«

»Po hudičevih poslih hodi, vam rečem. Čarovnica je.«

»No, no, Janez, pred dvesto leti so zadnjo zažgali na grmadi v naši pobožni deželi. Kasneje ni bilo nobene več. Ne verjemite vendar takih neumnosti in čenč!«

»Dobro, boste že videli. Jaz odslej nisem več porok za uspeh lova. Ima že sam hudič parklje vmes.«

Vse moje pametne besede so bile bob ob steno. Lovske vraže so silnejše od

ba in ves konjeniški štab z »generalom« v sredini. Najstarejši »častnik« je med tem tam za pošto uredil svoj osedlani polk in v lahni trubi defilirajo jezdeci mimo svojega generala in se potem razidejo po svojih domovih.

Doma jih čaka božična pojedina, ki jo je na ta dan deležna tudi živina. In sladka zavest, da ima tudi plemenita naša domača žival svojega zaščitnika, vse to še dvigne božično razpoloženje in narod uživa, ko je poleti garal.

Prastar je ta svetošestfanski običaj.

V džunglah demona Chao Kam Hoa

Naš rojak g. inženjer Ferdo Lupša, siamski vseučiliški profesor in državni svetnik, pripoveduje naslednjo zanimivo zgodbo iz svojih bogatih doživljanj in vtisov s pohodov po notranjosti Zadnje Indije:

Prekoračili smo nekaj gorskih grebenov in dospeli po trudopolnem pohodu v kazensko naselbino Ban Kalata, važno postojanko za karavanski promet iz Siamu v Birmo. Odtod smo prišli v ozemlje, kjer gospoduje gorski demon Chao Kam Ho. Le počasi se je mogla pomikati naša karavana ob potoku, ki je z divjo silo drvil čez skalnata tla. Džungla je bila ob obeh straneh mestoma tako gosto zarastla, da nismo videli niti vode v potoku, dasi smo hodili skoro tik struge. Večkrat smo morali potok prebresti, da smo mogli naprej. Kadar smo bili sredi potoka, smo imeli pred seboj krasno sliko. Skozi temni oblok rastlin se je zrcalila bistra voda, iz katere se je tu pa tam zasvetil zelenkast odsev. Čez potok je bilo treba skakati od skale do skale, drugod smo bredili vodo čez kolena. Marsikatero neprijetnost in težavo smo morali premagati na tem potovanju. Naši sloni pa vsega tega niso občutili: enakomerno in mirno so se pomikali naprej, trgali spotoma z rlicem veje na desni in levi in jih nosili v svoje žrela.

Po strmih pobočjih smo počasi prišli na vrh gore Doi Kam Ho. Oko se mi je ustavilo najprej na visoki razjedeni skali, ob kateri je bila naravna kamnita stavba, ki se je videla od daleč, kakor bi bil nekdo posadil velikanski lonec na tri ogromne kamne, nekako tako, kakor delajo domačini, kadar kuhajo riž. Pravljica pripoveduje, da je tu ognjišče, kjer kuha demon Chao Kam Ho človeško meso. Nekaj sto korakov stran od karavanske poti je studenec, kjer zajema vodo. Iz tega studenca ima voda svoj podzemski odtok in se spaja nekje z gorskim potokom, čigar šumenje se sliši iz prepada. Kaj čudna naravna tvorba na tem kraju!

O demonu Chao Kam Ho nam je pripovedoval v šatorišču v Ban Kalata ob večernem ognju sivolasi Karenec Ja To pravljico, ki se je ohranila med njegovim rodom in izvira brez dvoma iz prazgodovinske dobe.

Pravljica pripoveduje, da je pred davnim časom živel v tem gorovju plemenec, ki je bivalo po brlogih in lovilo divjačino. Temu plemenu je bil poglavar Kam Ho, ki se je hranil s človeškim mesom. Njegovo bivališče je bilo v podzemski jami najvišjega vrha, vhod vanj pa sta čuvala velikanska bela kača Ngu phi, pisan in orjaški tiger Sōa phi lok.

V te kraje so se pozneje v severa priselili Karenci. Bavili so se s pridelovanjem riža, ki ga črnici niso poznali. Kam Ho je s svojimi divjimi tolpami plenil po naselbinah in ugrabil vse, kar mu je prišlo v roke. Marsikatera žena se mu je morala vdati in marsikateri mož je padel kot žrtev teh ljudožrcov. Kam Ho in njegova družba sta bila strah Karencov.

Nekoč je divjak ugrabil tudi hčerko karenskega poglavarja Srinaga, Naradi po imenu, in jo odvedel v svoj podzemski dom. Bila je znana kot najlepša devotka. Njen sivolasi oče si v obupu ni znal pomagati; pulil si je lase in jokal. Prišel pa je v hišo mladenič iz sosednega karenskega rodu, po imenu Radi, in se ponudil Srinagu, da reši devotko

ki pa je tam v osemdesetih letih popolnoma zaspal. Nekako pred četrto stoletja so ga trije podjetni šentjernejski spet obudili k življenju. Prvo leto so jahali k maši le trije možakarji, naslednje leto je bilo že nekako petinajst jezdecov, potem pa se je započela temeljita propaganda širom cele fare in že prihodnje leto se je postavil »general« s sto jezdeci. Sedanj »general«, debelušni in dobrodušni šentjernejski pek, šestdesetletni Anton Lampe, pa se lahko pohvali kar s sto pari konjenikov.

in ubije nasilnega ljudožrca. Bil je krepak, pogum se mu je isknil v očeh, lice mu je gorelo in prsi so se mu širile, ko je stal pred nesrečnim poglavarjem.

Vzel je ščit, nekaj otrovnih pšic in ostro bodalo iz bambusa, pa se je odpravil v gore. Torbo si je napolnil z rižem in na slonce posušenim mesom, da se bo z njim preživljal, če ne bi našel divjega sadja in korenin.

Že nekaj dni je blodil po džungli. Utrujen je sedel kraj gorskega studenca, iz katerega je pil hladno vodo. Ko je hotel naprej, je zapazil zlato ptičje pero, ki je ležalo na zemlji. Pobral ga je in obkudoval. Takrat pa je tih za njim v vejah nekaj zašumelo. Mladenič se je ozrl in zagledal prelepo devotko, ki je stopila iz džungle. Bila je vila The-

Ing. F. Lupša

Posnetek v indijski džungli

va Karnika. Iskala je zlato pero, ki ga je bila malo prej izgubila. Mladenič ji ga je rad vrnil. Vila si je iztrgala iz glave las in ga dala mladeniču, češ naj ga hrami, ker mu bo za varstvo pred strašnim Kam Ho. Nato je izginila.

Džungla, po kateri je Radi prodiral proti najvišjemu grebenu, je postajala vedno bolj gosta. Hodil je in hodil, dokler ni prišel na majhno goličavo. Ob nasprotnem robu je širila pečina, v kateri se je videla temna duplina. Ko je prišel bliže, je v svoje veliko začudenje zapazil, da leži v duplini velikanska bela kača. Bil je takoj uverjen, da je to kača Ngu phi pisan, o kateri je bila med Karenci razširjena govorica, da čuva podzemsko rove, ki vodijo v bivališče ljudožrca. Mladenič je obstal, napol lok, pripravil zastrupljeno pšico in se oprezno blizdal duplini. Kača je dvignila glavo, oči so se ji zasvetile kakor najlepši biseri v solčnih žarkih, iz žrela ji je švilgal ognjen jezik.

Mladenič je nameril lok in sprožil pšico, ki je obtičala globoko v napetem vratu kače, ki se je bliskovito vrgla proti njemu in udarila z repom po skali. Udarec je bil tako silen, da je odkrhnil

od skale gručo kamenja, ki je zasulo duplino in zaprlo mladeniču izhod. Strup pšice pa je deloval tako hitro, da je kača obledela mrtva, še preden je dosegla mladeniča.

Uverjen, da je na pravi poti, je plezal Radi po skalnatih ruševinah in iskal podzemeljskega rova. Prišel je odkriti kamenje, a takoj se mu je zdelo, da ga obhaja neka nadnaravna moč, ker sicer bi tako težkega kamenja ne mogel odkriti. Ko je odmaknil najtežji kamen, se mu je odprl vhod v notranjost gore.

Brez pomisleka je stopil v temni rov. Dolgo je že hodil, ko je prišel v bajno razsvetljeno dvorano, v kateri je ležal orjaški tiger Sōa phi lok. Ko je tiger zagledal mladeniča, se je poglaval in divje zarjovel, oči so mu zažarele, z repom je mahal sem in tja. Mladenič je o pravem času pripravlil lok in pšico, ki jo je sprožil v trenutku, ko se je tiger sklonil, da bi v divjem skoku planil nanj. Zastrupljena pšica je pogodila tigra v žrelo, da se je zgrudil na tla mrtve.

Radi je šel naprej in prišel v veličastno dvorano, polno dragocenosti in zemeljskih zakladov. Sredi dvorane je sedel na kožah divjih zveri Kam Ho; krog njega so bile mlade deklice, s katerimi se je kratkočasil. Med njimi je bila tudi Naradi. Kam Ho je bil črne polti in skoraj nag, le okoli ledij je nosil leopardovo kožo. Ko je uzrl mladeniča, se je naglo dvignil in vrgel sulico proti njemu. Radi je spretno nastavlil ščit, ob katerem se je sulica zlomila. Sedaj je divji Kam Ho planil proti njemu, da bi ga pobil na tla z grčavim batom. Mladenič je mirno počakal, potegnil bambusovo bodalo in ga med spopadom porinil divjaku v srce, da je padel mrtve po tleh. Njegova kri se je razlila po dvorani.

Tako je pogumni Radi rešil karensko devotko Narado in vse druge ugrabljene deklice.

Hudobni duh nasilneža pa še vedno ne najde miru. Od roda do roda straši kot demon Chao Kam Ho po gorovju. Tu in tam se pojavi v podobi starega tigra, ljudožrca, drugod zopet v podobi divjega lovca. Večkrat se sliši po džungli njegovo vpitje, ki je podobno stokanju, rožljanju, smejanju in tuljenju viharja.

Ta pravljica, ki gre med Karenci od ust do ust in od roda do roda, nam jasno priča, kdo so bili prazgodovinski prebivalci teh krajev. Moja domneva, da je živel v prazgodovinski dobi po zemlji Zadnje Indije raztreseno plemo Negritov, čigar ostanki so se našli tudi na Malajskem polotoku (Sakai in Semang), na ozemlju Shanov in drugje, dobiva v tej pravljici nekako zgodovinsko potrdilo. Pravljica omenja samo, da so bili ti divjaki še ljudožrci, s katerimi so se priseljenci Karenci morali boriti za obstoj. Karenci so bili inteligentnejši in so sčasoma popolnoma izpodrinili manj inteligentne Negrite.

G. inženjer Ferdo Lupša izda letos v založbi Vodnikove družbe eksotično knjigo »V džunglah belega slona«, kjer popisuje svoje čudovite dogodivščine v deželah Laotov, Shanov in Karencov, ki jih je proučeval nad 15 let. Knjiga bo opremljena s krasnimi slikami. Poleg te knjige izda Vodnikova družba še tri knjige, med njimi Vodnikovo pratio, in to za članarino 20 Din.

ko se je moj lovec otajal, se primaknil bliže in mi zaupal tajnost najinega neuspeha.

»Veste, gospod, tista ženska je Štalarjeva Marička.«

»Vi ste pa Liščev Janez,« sem odvrnil s ponarejeno nejevoljo.

»Sem Liščev Janez, nimam opravka z nečistimi močmi, kakor Štalarica.«

»Nečiste moči, bežite s temi čenčami,« sem mahnil z roko.

»Seveda, gospoda naših kmečkih stvari ne verjame, resnične so pa le. Vidite, ta Marička je bila nekdanja dekle.«

»Pa vas je pustila in Janez je še sedaj jezen nanjo in jo obrekuje. Ni lepo to početi za poštenjaka, ni lepo.«

»Bog ve, da je ne obrekuje. Še nikomur nisem povedal, da je Marička čarovnica, vendar vsa vas ve, ker marsikdo trpi od njene moči. Ona je mora! Kdor se ji kaj zameri, pa ga ponoči tlači. Moja pokojna mati so jo poznali in niso dovolili, da bi se z njo pečal. Vsako noč jim je sedela za vrat in jih dušila. Jaz nisem verjel, dokler se nisem sam prepričal, da imajo mati prav; seveda sem potlej ljubezen razdril.«

»Kako ste se neki prepričali?« vprašam z razločnim dvomom.

»Nikomur še nisem povedal, vam pa

bom, ki ste priljuden gospod. Našo lipo poznate, je-lite? V senci sem čakal in na Maričkino kajžico sem gledal. Ona ni vedela, da sem doma. Ko tako gledam, vidim mahoma, da se vežna vrata pri Štalarjevih odpro in Marička pride iz hiše. Kakor metljava se opoteka po poti proti Mikšajevim. Mesec je svetil, da sem jo videl kakor na dlani in po prstih sem šel za Novakovim plotom tilo za njo. Bil sem že blizu Mikšajevih in razločno sem slišal, kako so v sobi hropili in smrčali. Bil je čas košnje in ljudje so spali ko ubiti. Pod okni je malo temačno, ker oreh in slive delajo senco, in tu je Maričke nenadoma zmanjkalo. Oknice so bile zaprte, ko sem prišel do stene. Kar naenkrat je stari Mikšaj začel vzdihovati in stokati na peči, da mi je bilo neprijetno. Čez nekaj časa si je stari oddahnil in spal mirno naprej, zato pa sta po vrsti začela stokati mlada dva. Gledal sem v sobo, pa nisem mogel nič razločiti. Ko je pa stokanje nehalo, je bila Marička, kakor bi iz tal zrastle poleg mene. Prijel sem jo za roko in jo potegnul izpod oreha. Kakor da je mesečna in da se je ravnokar zbudila, me je pogledala.

»Tak taka si,« sem rekel, »dobro da vem, da si vseča, ki jemlje poštenim ljudem počitek in spanec.« Ona pa me

Trije zanimivi kotički v Berlinu

Wertheim, Mokka Efti in Vaterland

Nisem bil baš zadovoljen z Berlinom, ko sem ga prvič pregledal. Prav nič nemški se mi ni zdel. Proj ameriški. Dolge, neskončno dolge ulice, sicer lepo zasajene z drevoredi, ampak enakomernost in dolgočasnost. Tistih par spomenikov in palač, muzejev in teatrov v renesančnem stilu, dvori in razni spomeniki cesarjem in vojskovodjem pruske armade so se mi videli jako lepi, vendar kakor prenešeni od drugod, kjer imajo za arhitekturo in umetnost več smisla nego tukaj. Kakor zavojevani material, ki so ga pruski vojski širom sveta nagrabili in prinesli domov vpliva vsa ta, prav nič nemška umetnost. Tukaj vidite Italijo, tam Francijo, tam spet Firenze, nekje Versailles in tako dalje. Vaše oko zaman išče tisto, kar je tipično nemško, iz duše, življenja in genija naroda ustvarjeno. Berlin je internacionalno velenje in živi temu primerno.

Ljudje delajo od zore do mraka, stamujejo daleč in računajo s časom bolj pazljivo nego mi z denarjem. Saj morajo, ker ima čas tukaj veliko veljavo. Kamorkoli hočeš, na vse strani je jako daleč. In če računaš za svoj opravke v tem in tem uradu recimo pol ure, moraš pridržati zraven še pol ure poti tja in pol ure poti nazaj. Včasih pa so ti distance še znatno večje. So ljudje, ki potrebujejo cele ure vožnje od doma do mesta kjer imajo opravke. Seveda je potemtakem čas dragocen. In kdor zna ugoditi ljudem, da prihranijo na času, ta uživa simpatije velenestne publike.

Veletrgovina Wertheim na Leipzigerplatzu se lahko ponaša s tem, da lahko ljudem v vsem ugoditi. Ta veletrgovina je tako velika kakor pri nas približno cel mestni okraj. In vse se nahaja v eni sami palači, petnadstropni seveda, ampak nenavadno praktično urejeni. Tukaj lahko dobiš človeka vse, kar potrebuje in mu ni treba letati od trgovine do trgovine in ko se utruji v gostilno na kosilo. Vse, prav vse dobiš v hiši. Tudi mu ni treba hoditi po stopnicah. Saj to vendar utrufa. Ne le, da ima na razpolago več liftoev, ampak so vse stopnice gibljive, se neprenehoma premikajo. Je treba samo stopiti na spodnjo stopnico in ostati na njej, ona te sama prinese na vrh. Take, premikajoče se stopnice so zdaj moda v Berlinu in uvajajo jih vse večje trgovine, javna poslopja in uradi. Kajpada ljudem v prihranek energije, ki bi jo sicer morali uporabljati, če bi hodili peš.

In kako lepo je urejena taka trgovina! Kakor semeni. Vse je praktično razloženo po mizah in vse lepo razdeljeno. Tukaj ta vrsta robe, tamkaj ona. Zvečer pa je vse to bajno razsvetljeno. Toliko električne luči, kolikor je porabi ta trgovina, je pri nas ne potroši nobeno mesto v enem dnevu. V trgovini je pošteno brzojavni urad, restavracija, bar, plesišče, kopališče zdravnik, verande in vrag vedelj kaj še. Karkoli človek potrebuje. Cel trg n. pr., kjer lahko kupiš zelenjavo, sadje, cela ribarnica z vedno svežimi ribami v akvarijih, mesnice. Torej vse mogoče trgovine v eni sami. In človek lahko pride zjutraj vanjo, hodi po njej ves dan (in še si vsega ne bo ogledal), obeduje notri, če hoče kupi kaj, če ne, ni treba in jo zvečer, ko trgovino zapro, zapusti. Vse praktično, da ni treba ljudem izgubljati časa in včasih še zastoji. Spodaj vprašaj, kje bi lahko dobil to in to robo in takoj zveš za oddelek, se pelješ tja in si v četrte ure poslužen, za kar bi trajaš po mestu okoli in iščeš, kar si hotel kupiti, izgubil pol dneva. Vse je seveda bleščeče razstavljeno, saloni se vrstijo za saloni, pozlačene dvorane za okusno dekoriranimi prostori, skoraj vedno v stilu blaga, ki je tu na prodaj. Večkrat na leto se prirejuje razni tedni blaga, enkrat boljši teden, drugič plavalni teden, tretji zopet (ta je baš sedaj na vrsti) plesni in karnevalski teden. Oh, koliko toalet! Koliko svile in brokata, koliko in kako čudovito lepega žamet! Ni čuda, če se revnim ljudem cedijo sline, ko romajo skozi vse te bajne dvorane, skozi to bogastvo in si ne morejo tega privoščiti. Gledal sem obraze mladih deklet, brž-

je samo proseče pogledala in kakor iz sna odgovorila:

»Tiho bodi, Janez, ne povej nikomur. Jaz sem sama dovolj nesrečna. Saj ne delam rada, kar prime me, pa moram. Morda sem mesečna.«

»Vsaj mater mi na miru pusti, saj vidiš, da jih je le še senca.«

»Bom, Janez, bom. Deni jim pod zglavje šibo iz velikonočne butare. Ti sam jo moraš dejati.«

Pa se mi je izvilja in stekla domov. Nikomur nisem črhnil besedice, ker sem imel dekle rad in se mi je smilila. Oljčna vejica pod zglavjem je pa materi prav dobro pomagala, odšel so imeli čudno mirno spanje. Škoda je dekleta, da so jo obsedle nečiste moči, jaz bi jo bil prav rad vzel. Tako sem pa sam ko stara gabrova grča.

Janez bi se bil razjokal nad svojo nesrečo, da je v teh moških letih še kaj solza. S skrhanim glasom je nadaljeval:

»In današnji lov nama je tudi ona spridila.«

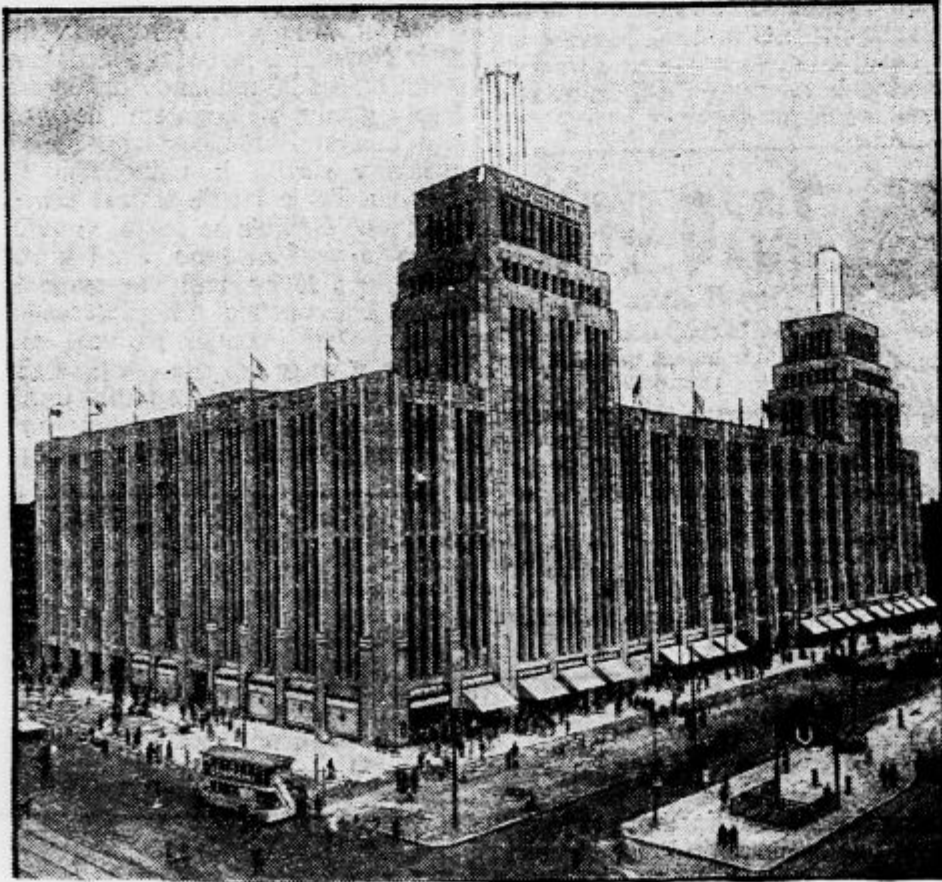
»Nič ne de, Janez, ztao sem pa vesel, da sem zvedel stvar, o kateri nisem imel pojma.«

»Pa ne pravite tega okoli, samo vam sem zaupal.«

»Ne bom pravil, Janez, ne bom!«

kone kje iz predmestja, iz Norda, kakor se tukaj pravi delavskemu delu mesta, kako so bili žalostni in v trpeče gube nabrani. Mimo njih so se vrstile manekinke v razkošnih oblekah, vse kakor film, hitro, komaj slišno, elegantno in zapeljivo. Moderna Sodoma in Gomora. In blazirani, mladi gospod v brezhibnem fraku je recitiral cene. Pa stopi dama, v bogat in težek kožuh oblečena naprej in pokaže na toaleta, ki ji je ugajala. Sto rok se zgane, sto glav se prikloni. In tako dalje. Ko je videla deset, dvajset toalet, odide v svoj avto, ki jo čaka pred vrati in se bliskovito odpelje. Ali nič manj bliskovito se v trgovini vse pripravi in komaj je dama prispela domov, je avto trgovske hiše Wertheim prijeljal za njo in toaleta, i šiviljo i modnega strokovnjaka.

Pa tam v veliki dvorani ples v teh in takih toaletah! Kakor da si na najfinjši reduti. In vse to ni nič drugega nego reklama za sezono. Plesalci in plesalke in orkester in cela dvorana vse je angažirano in aranžirano samo za reklamo. Pa razsvetljava! Vsa jugoslovenska gledališča skupaj nimajo toliko in takih reflektorjev. Denar, denar, denar — sveta vladar! Kaj demokracija, kaj socialna politika, kaj republika, kaj carizem — ljudje so zmeraj enaki! Samo trda se menja.

Karstadt-Haus, hiša, v kateri dobiš vse

Vse torej izkorišča čas. Tudi tista minuta obeda, ali popoldanske kave je dragocena in škoda jo je izgubiti. Sicer pa kdo tukaj obeduje? Nihče. Kdo utegne jesti? Mišim, tako počeno, po domače, kakor Bog zapoveduje? Nihče. Ni več časa za to. Velestni človek komaj čaka, da izumijo praktične in za vsako lačno potrebo primerne kroglice ali pilule, kajti s to nesrečno jedjo se izgubi toliko dragocenega časa. In po nepotrebnem, takorekoč. Zadnje čase je sicer vse polno avtomatičnih in drugih sličnih buffetov, kjer za male solde in v naglici, stoji seveda, lahko kaj poješ, ampak vendar ni to tako praktično, kakor jo je potuhlat lastnik Mokka Efti.

To je kavarna ali restavracija, ali kar hočete. Udobni, mehki fotelji povsod. Draperije v turškem stilu za berlinski okus. Povsod debele preproge, da se ti noga kar udira vanje. Kako prijetno je to, kako se lepo odpočije noga po napornih hoji po tlaku, ali parketih, ko se pogreza v te temnordeče tkane preproge. Povsod gibljive stopnice. Kamorkoli se oko ozre ali upre, povsod blagodejne barve. Sedrvari. Vodskoki. Nenavadno diskretna, s finim okusom napravljena svetloba. Čuvajte živce ubo-

Moderna stanovanjska kolonija v berlinskem predmestju

gega velestnega človeka! Ugodite njegovim trudni nogi! Tiho. Vse sedi udobno v foteljih, srka kavo, ali je kaj in — dela. V hiši je namreč na razpolago vse, kar deloven človek potrebuje. Dvorana s stenodaktilopistinjami v vseh svetovnih jezikih. In med tem, ko piše človek kavo, narekuje poslovno pismo v francoščini, angleščini, španščini svojemu kompanjonu, ali drugemu poslovnemu človeku v Francijo, Anglijo ali države Južne Amerike. Če teh jezikov ne zna, lahko vse pove v nemščini in dá v stranski sobi prevesti na kakršenkoli svetovni jezik. Čas je prav lepo izrabljen. In če misli, da je pismo prepočasno, stopi v bližnjo sobo, tam je potni in brzojavni urad in telefonira ali telegrafira iz kavarne naravnost v Južno Ameriko ali Avstralijo. Pa mu sploh ni treba niti vstati. Samo, za to nalašč odredenega boya pokliče in telefon mu prinesejo k mizi. Vse, prav vse je v kavarni. In vse se da opraviti od mize, kjer sedi.

Zato tudi sedi tukaj od zore do mraka vse polno ljudi, ki tolaže svoje lačne želodce opravljajo ob enem svoje posle. In pa umetniki! Za nje je tukaj Eldorado. Zunaj je mrzlo, tukaj pa lepo za kurjeno, mehko postlano, sedi kakor baron in delaš. Lahko okupiraš svojo mizo zase, nihče ti ne bo rekel besede. In na razpolago je vse, kar potrebuješ. Pri mizi speniš pesem, jo daš v sosednji sobi prepisati na stroj in v poštnem oddelku jo odpošlješ uredništvu.

Za vse je preskrbljeno, kajti hiša je velika. Od čistila čevljev, ki ima v pritličju svojo lično hišico, do privatnih sob z močno tapetiranimi vrati za seje v

ni videti, ampak smoking ali frak sta neobhodno potrebni obleki, če hočeš zvečer kam v teater ali na zabavo. Tudi na kosilo v kak boljši restavrant. In Berlinčan je že tak. Magari najhuši socialist ali komunist, zvečer bo v večerni obleki in bo gledal po strani človeka, ki pride vsakdanje. Tudi te vratar premere od pete do glave preden vstopiš. A vratarjev je tu vse polno. V čudovitih livreh in paradnih oblekah. Vse bleščeče. Večinoma so ruski inteligentje in plemiči, generali ali admirali. Uniforma jim kaj lepo pristaja. Tudi jezike znajo in dober nos imajo. Kmalu te pogrnatajo kateremu jeziku si najbolj podoben. Mene so imeli za Španjolca.

Na Potsdamerplatzu je Kempinskega restavrant »Vaterland«. Velikanska stavba v najmodernejšem stilu, s kupolo, ki je ponoči močno razsvetljena, s širokim vhom in mramornimi stopnicami. Znotraj ekspresionistično zlato in srebrno pobarvana, vsa v mehkih preprogah, s čudovitimi, modernimi lestenci, svečniki in drugim lesketajočim se bogastvom, da se ti zavrti v glavi, ko vstopiš. Ne veš, kam bi pogledal. Povsod blešk, blešk, sam blešk. Livrirani slugi letajo neslišno sem in tja. Snemajo elegantno gornjo obleko, kožuho, cilindre, damske plašče — kdor jih ima, kdor jih nima pa navadne trench coat karpak — spravljajo vse v garderobe in ti dajo svojo številko. Ko odhajaš, pa ti zopet prinesejo in te pomagajo obleči.

Zvečer je v restavrantu vstopnina, da ne pride preveč ljudi samo zijala prodajati, pit pa nič. Ampak je zares imeniten restavrant. Berlinčanje sicer pravijo, da za nje ni to nič posebnega in da je cela reč napravljena več ali manj kot atrakcija za tujce. Vendar je zmeraj polno in zanimivo. Torej v vi palači si lahko izbereš restavracijo po volji in greš recimo ali v čisto navadno oštarijo, kjer piše prava italijanska vina, ješ italijanske jedi, poslušajš italijansko muziko, poslušaš je italijanski natakariji, vidiš italijanske pejsaže (Napoli, Capri etc.), imaš torej vse v resničnem stilu in se počutiš, kakor da bi bil kje v Italiji; ali pa si izbereš kak Wild west bar, kjer je vse leseno, igra prava zamorska muzika jazz, poslušaš Indijanci, pišeš razne cocktaile, sediš na stolicah prepletenih preko slonila z bambusovim ločjem itd. Lahko pa se tudi napotiš v dunajski Grinzing »zum Heurigen« in imaš na razpolago originalne šnicle in originalno vino in originalno dekoracijo, in tam daleč razsvetljen Dunaj s minijaturami sem in tja letajočimi tramvaji in Riesenradom, ki se vrti seveda in prave dunajske pevce-komike in originalni šramel in avstrijskih (prejšnjih) uniformah. Kakor da bi bil zares na Dunaju. Vse, vse do najmanjših podrobnosti je v stilu. I kuharji i natakariji, izgovorjajo (dunajski dialekt) pesmi, policaji, vse, vse, In tudi razpoloženje je dunajsko. Tja proti polnoči že vse poje: Da holt ma letztes Kranerl und spüht mir auf zum Tonz...

In tako dalje. Tam v ozkem hodniku, narejenem kakor ozka toledska ulica je bodega. Kitare. Španjolk. Bodega ima zgoraj hodnik, mizice izrezane iz sodov, sode namesto stolcev. Špansko vino. Španske obleke, špansko razpoloženje, Črnolasa in črnooka Carmen.

Druga od nekje, na veliki terasi »Rheinland«. Vinske gorice, rensko vino, oblaki, dež, pravi dež, vse steče mahoma pod roke. Potem spet sonce. Rensko razpoloženje. In velika pijača.

Od nekod trobi plehmužika. Pokukamo notri. Münchener Loewenbräu. Vse v stilu zopet, seveda. Dekleta, ki poslušaš v narodni noši, bavarski dialekt, plehmužika prav z Bavarskega, s svojim karakterističnim razstimanim pihanjem, bavarski lončeni vrči lirske mere in bavarsko zvonjenje zvonov in bavarske gore v ozadju. Vse. Z eno besedo, vse.

In dalje: turška kavarna. V Carigradu ni več take. Vse prav do najmanjših piščice tako kakor je v resnici. Tudi arhitektura. Prava mavrska. Originalne turške preproge. Mize. Blazine. Služabniki. Odalščiki. Bobni in frule. Pisk in pa blažen mir. Harem in džamija.

Komur se ne dá hoditi po teh deželah, lahko vstopi v takomenovani »Palmen-

saal« ali »Krystalisaa« in ima najmodernejši kabaret in bar in najrazkošnejše revije, kjer plešejo in pojejo za čudo lepe ženske, gole, docela gole v pikantnih čevljičkih, ravnih vrstah, prerjavajoče se in skakajoče kakor gladke kače... Dvorana je vsa v kristalu, razsvetljena v vseh mogočih barvah, fotelji mehki in globoki, mize obložene z napikantnejšimi in najredkejšimi dražili za... velestnega blaziranca. Orkester prvovrsten, prostor za ples gladek kakor zrcalo. In nikoli konca. Do zore, do jutra, do kadar se ti zljubi...

Vaterland se imenuje ta hiša. »Bodi

zdrava domovina« sva jo lomila jaz in moj prijatelj, ki me je peljal vanjo, zakaj jaz s svojo valuto ne bi si mogel tako temeljito ogledati tega raja na zemlji, če me on s svojo krepko roko in polnim žepom ne bi bil podprl. Pa navsezadnje ni niti tako drag ta »špas«. Dva do trikrat tako kakor kak restavrant božje sorte. Tako približno. No, livrirani služabniki so nam prinesli obleke. Gremo spat. Čas je že. — Avto! Avto! Tisto besedo, ki bi morala slediti, namreč »taksi«, se po navadi izpusti.

In smo se imenitno pripeljali domov ob jutranjem svitu in smo imenitno spali. Jaz še sanjal nisem nič. Niti o »Vater-

landu«.

Rado Pregarc.

Kdor oglašuje,

ta napreduje!

Slovanski svet

Razmerje med Čehi
in Slovaki

»Česke Slovo«, glasilo češkoslovskega ministra zunanjih del dr. Edvarda Beneša, je te dni priobčilo zanimiv članek, ki se bavi s staro napako slovanskih narodov, da se ne morejo med seboj sporazumeti.

V članku prihaja na razmerje med Čehi in Slovaki ter piše: »Avstrija in Ogrska sta bili enako nasprotni stremljenju čeških in slovanskih rodoljubov, da se vzpostavi češkoslovska vzajemnost. Prav tako sta sovražno nastopali tudi proti srbohrvatskemu in hrvatsko-slovenskemu zbliznanju. Na loga obnovljene češkoslovske države, naj bi bila, da čim prej odstrani vse zlo, ki so je zagrešili Slovanom sovražni elementi. In spoji vse, kar je bilo prej nasilno in na umeten način razloženo. Tej svrhi bi lahko služila upravna reforma, ki bi bila temelj za narodno ujedinjenje in bi spojlila vse one življe, ki spadajo skupaj ne samo po svoji enaki duševnosti, kakor predvsem na temelju enakih življenjskih pogojev. Čehe so ločile od Slovakov pokrajinske meje med Moravsko in Slovaško. Jasno je bilo, da bi se narodno in državno edinstvo najlažje doseglo, ako bi čim prej izginila, meje med posameznimi deli naše republike. Najboljše sredstvo za to bi bila odprava meja med historičnimi pokrajinami in Slovaško. To bi se dalo doseči potom upravne reforme, ki bi spojlila one dele države, ki žive v enakih ali vsaj sličnih razmerah. Na Moravskem so kraji, ki imajo v jezikovnem in fizičnem oziru mnogo stikov s sosednjim slovaškim ozemljem. Župna ustava bi z lahkoto premagala deželne meje in bi bila sredstvo za državno edinstvo. Odločili smo se, da za nasprotno. Župe smo odpravili in deželno ustavo smo uvedli celo tam, kjer je prej ni bilo. Izneverili smo se s tem tudi tej nalogi najbolj naprednega slovanskega naroda in smo dovolili, da so nas drugi prehiteli. Jugoslavija se je odpravila imenu Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, odstranila je pokrajinske meje in uvedla banovine, ne da bi se brigala za stare meje med Hrvatsko in Srbijo. Kako daleč smo danes zaostali za krepko enotnostjo bratskega naroda enake krvi! Nismo napravili niti koraka naprej, pač pa smo se v slovaškem vprašanju z uvedbo pokrajinske ustave vrnili zopet v predrevolucionarni, madžarski štadij.«

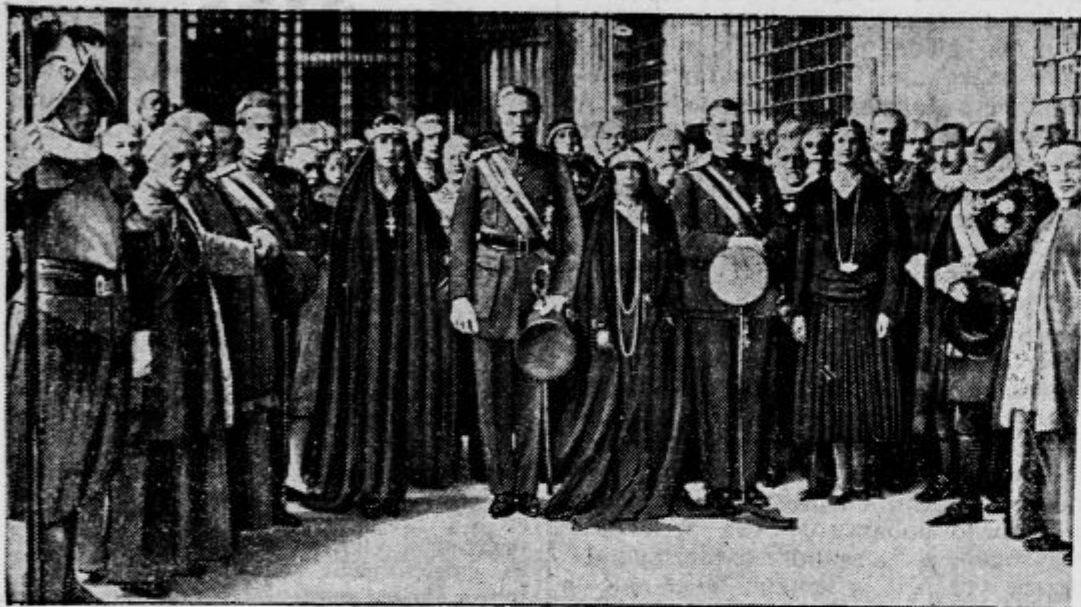
Iz tega članka je razvidno, da odobravajo celo v socialističnih krogih na Češkoslovaškem sedanje stanje v Jugoslaviji in samo obžalujejo, da se niso na Češkoslovaškem že svoj čas odločili za enak korak.

Poljski parlament v številkah. Sedanji poljski parlament šteje 444 poslancev. Izmed teh je 350 Poljakov, 44 Malorusov, 21 Nemcev, 15 Židov, 12 Belorusov, 1 Čeh in 1 Rus. Del Malorusov, Belorusov, Židov in češki poslanec pripadajo vladnemu bloku, dočim so ostali poslanci narodnih manjšin v opoziciji proti vladi. Po poklicu je v parlamentu največ kmetov in sicer 89. Na drugem mestu so pravniki, ki imajo 43 mandatov, nato javni uradniki z 38 mandati, nato veleposelstniki s 27, privatni uradniki s 26, učitelji z 21, industrijci in trgovci z 21, nato inženirji, delavci in zdravniki. Duhovniki vseh ver imajo v poljskem parlamentu 11 mandatov, vojski pa 9. — Poljski senat šteje 111 mandatov, od teh jih pripada Poljakom 84, Malorusom 12, Židom 7, Nemcem 5 in Belorusom 3. Nad 70 % senatorjev imajo višjo izobrazbo, 11 odstotkov srednje šole in 11 % nižjo izobrazbo. Po poklicu je največ senatorjev pravnikov, to je 16. Tudi duhovščina je v senatu razmeroma krepko zastopana: ima namreč 8 mandatov. Značilno je, da vojaški krogi v senatu nimajo nobenega zastopstva. Še ena okoliščina je zanimiva: največ senatorjev z visokošolsko izobrazbo ima kmečka stranka poslance Dembskega.

Štrajna slika. Sofijski »Mir« je 3. t. m. priobčil uvodnik pod naslovom »Naša kriza«. Ta uvodnik se nanaša na razmere, ki vladajo sedaj v Sofiji in na vsem Bolgarskem. J. to tako strajna slika, da nam zastaja kri v žilah. Cujmo, kaj pravi pisec tega članka Georgij Brčkov: »Mi smo priče umorov, vulkarnih in političnih, umorov po mestih in vaseh, na cestah in ulicah v prestolnici, umorov v rodbinah in v šolah: žena mori moža, mož ženo, sin nana profesionalne morilce in s sekiro razbija glavo svojega očeta, oče ubija svojega ženo in tri sinove, mladenič svojo ljubico — šestnajletno gimnazistko... učence — bodoči državljani — strelja na svojega učitelja, mati, ne da bi trenila z očesi, zadavi svoje dete... Umori, uboji na vseh koncih in krajih države, celo po več na dan so na dnevnem redu. So to umori iz maščevanja, iz ljubosumnosti, zaradi rodbinskih nesoglasij, umori erotičnega in partizanskega značaja, roparski umori... da ne govorimo o vzajemnem samoubojevanju med sinovi bratske namakedonije. Vse to je tragika usode... Staro rimsko cesarstvo je propadlo ne zaradi finančne in gospodarske krize, ne vsled izgubljenih vojn, marveč zaradi razpadnosti, zapravljivosti, epikurejskega in podkupljivosti. Ali vodi tudi naša pot v ta propad?« — Zdi se, da že sami Bolgari uvidevajo, da rode metode, ki so jih uvedli »makedonstvuščiji«, grozne sadov, in da je rešitev Bolgarije v tem, da se že vendar enkrat otrese »makedonstvuščiji« in njihovih strašnih metod.

Smrt slovanskega diplomata. Nedavno je v Varšavi umrl Erazem Pilc, poljski politik in diplomat, izrazit slovanofil. Pred vojno je bil znan kot sotrudnik petrogradskega poljskega časopisa »Kraj«. Ob koncu vojne je bil na mirovnih obojanjih v Parizu, potem pa predstavnik Poljske v Beogradu. Bil je dober prijatelj našega rojaka dr. Ilesiča, ki je bil čisto nieroov gost v njegovi vili v Milanovki pod Varšavo. Pilc je bil poljski poslanik v Pragi leta 1920, med poljsko-beliški vojni kot tak si je pridobil velike zasluge za ublažitev poljsko-čeških sporov, ki so se takrat močno noostriili zlasti zaradi tešinske Slevije. Nagrobni govor je imel omočnik ministra za znanje pod Adam Wvsocki, ki je dolgo vrsto let sodeloval s Pilcem in ga je najboljše poznal. Izdal mu je spričevalo, da je bil nekdo eden izmed najboljših poljskih diplomatov.

Iz življenja in sveta

Belgijski kraljevski svatje na sprejemu pri papežu

V sredi slike je videti tri dame in tri gospode v uniformah. To so po vrsti od leve na desno: Princ Leopold, nevesta prestolonaslednika Umberto, Marija José, kralj Albert, kraljica Marija, princ Karel in princesa Astrid. Poleg slednje stoji (z obvezo preko očesa) papežev ceremonijar, levo in desno od belgijske skupine pa je videti vatikanske duhovske funkcionarje. Na levi v ospredju stoji stražnik švicarske garde v starj zgodovinski noši.

Nekaj najzanimivejših rekordov

Današnji svet ceni napredek po rekordih. Povprečneža zanima, da je ta in ta letalec dosegel nebotično višino šele tedaj, ako je obenem potolkel do tedanja največjo doseženo višino. Takisto ne pomisli nikoli na to, da je nekaj odstotkov ljudi, ki stalno stradajo, pač pa glad zanj dobi šele vrednost pozornosti, kadar kdo ne gladije tako rekoč zaradi gladi samega, marveč je napovedal gladovno stavko ali pa se kaže kot umetnik v stradanju. Podobno je skoro v vsaki panogi, zato prinašamo nekoliko rekordov, koristnih in škodljivih, slučajnih in nameranih, ki so časopisi ob začetku novega leta z njimi postregli senzacije željnim ljudem.

Rekord letalca

Pariški aeroklub je ugotovil da je med vsemi letalci prevozil največ kilometrov in prebil največ ur v zraku šele 32letni Jacques Corsin. Ta je v 12 letih svojega poklicnega letalstva preletel 1.000.000 km in bil v tem času v zraku 6533 ur, kar znaša 272 dni in noči. Prevozil je na poletih kakih 10.000 potnikov in ni imel nikoli manjše nezgode. Najboljše njegov polet je bil, ko je preletel progo Pariz-London v eni uri in pol.

Prvenstvo v reševanju ljudi

Imajo brez dvoma ladje angleškega reševalnega društva, ki so prošle leto otele smrti v valovih 363 oseb in obvarovale pred potopitvijo 32 ladij. Od ustanovitve družbe je preteklo 106 let in v tem času je družbino brodovje rešilo življenje skupno 62.122 osebam, kar znaša povprečno po 11 rešenih oseb na teden.

Prvo mesto v zločinih

To žalostno slavo si je pridobilo ameriško velenje Chicago, kjer se na dan zgodi po 80 zločinov (ropov, umorov, izsiljevanj, tatvin), tako da odpade na vsakih 20 minut po en zločin.

Največja nepismenost

Po podatkih ljudskega štetja iz leta 1929. je v Turčiji na 740.000 štirjaških kilometrov 13 in pol milijona ljudi. Od vseh teh jih zna čitati arabsko pismo le 10 in pol odstotka. Odkar pa so uvedli latinico in se ne smejo izdati več publikacije v stari pisavi, pa je pismenost padla globoko pod en odstotek.

Duhovnik — tihotapec

Turška policija se je trudila že več let, da bi prišla na sled tihotapski tolpi, ki je uganjala tihotapljenje tobaka v velikem slogu. Končno je odkrila

nje glavno skladišče. Nahajala se je v veliki mošaji v Bergami, v vilajetu Aidinu. Na prižnici, v mihrabu (molilni duplini) in sploh na vseh najsvetnejših mestih mošaje, ki so se zdeli tihotapcem varni pred policijskim nosom, je ta nos izvohal velike množine tobaka. Policija je ob tej priliki aretirala tudi poglavarja tihotapske tolpe, mošajskega imama Sefketa.

Najsilnejši požar

Že osem mesecev traja požar na rumunskem petrolejskem polju v Morrenju. Na milijarde je že škoda, toda tudi vsi poskusi zatreti ogenj so stali že milijone in vsi naporu gašenja so brezuspešni. Požari na petrolejskih vrtiliških niso baš redki, toda takega obsega doslej še ni dosegel noben požar. Sedaj kopljejo 80 metrov pod zemljo predor, da bi v globini zadušili ogenj. Predor bo dolg 236 metrov in je do malega že gotov. Kadar bo predor dosegel izvirno luknjo, bodo mehničnim potom porinili vanjo poklopec iz jeklenih plošč, pod katerim naj se zadušil ogenj v izvirnem rovu. Podoben način gašenja je prvi v zgodovini požarov petrolejskih vrelcev.

Največja naprava za tok visoke napetosti

Nečavno so bila končana dela pri stavbi obratovališča v Kelsterbachu rensko - vestfalskih elektraren. Pri tem je prišla prvič v promet napeljava z 220.000 volti. Elektrovod sam je zgrajen celo za napetost 350.000. Naprava bo oddajala tok velikemu delu Južne Nemčije ter bo napeljana celo v Avstrijo.

Najvišji mož

V Chicagu živi Jaek Earl, ki meri 253 cm v višino in zanj ni dovolj dolge postelje v nobenem hotelu. V vsem mestu je samo ena tako velika postelja, kjer mož lahko spi s skrčenimi koleno. Hotel, kjer stanuje, ima ogromno banjo in še v tej se dolgin je sede lahko koplje. Za 3 cm večji je bil velikan O' Brien, ki pa je umrl že v svojem 22. letu in tako prepustil rekord Jacku Earlu.

Čudni romar

Nenavaden slučaj somnambulizma so opazili na nekem epileptiku na Poljskem. Bolnik šteje 20 let in je v nezvestem stanju izvršil celo dolgo potovanje peš — iz Krakava v Varšavo. Ko je tja prišel se je šele vzbudil in je povedal, da ima večkrat na leto takšne napade, ki ga vedejo na dolga potovanja, ne da bi o tem kaj vedel in ne da bi se utrudil. Prejšnje leto je na takšen način prišel celo na Slovaško.

Dve zanimivi ameriški pravdi

Ameriški justici se je primerila pomota, kakršnih je malo. V Kolumbiji je zahtevala neka ženska ločitev svojega zakona in pa to, da ji prisodijo sina, ki ga ima iz tega zakona. Sodnik ji je ugodil, smola pa je hotela, da je v razsodbi zamenjal imena in da je ločil ženo od sinu, prisodil ji je pa — moža. Žena se je seveda takoj pritožila, a vzklicno sodišče je odločilo, da pomote ni mogoče začasno popraviti, ker če bilo zasedanje sodišča prve stopnje takoj po tisti razsodbe preloženo za nedoločen čas. Nesrečnica mora počakati do prihodnjega zasedanja, ko bo lahko vložila ponovno tožbo za ločitev zakona. Juristični položaj od matere ločenega sinu je med tem dokaj nejasen. Komentarji, ki jih podaj adnevno časopisje g tem slučaju, pa niso prav nič nejasni in se ameriški justični birokratizem z njimi ne more ponašati.

Zanimivo ločitveno pravdo imajo ta čas tudi na Kubi. Tam se pripravata dve materi, bela in črna, da-li so jima v porodnišnici zamenjali otroka ali ne. Tožbo za ločitev zakona pa je vložil mož bele žene, ker mu postaja novorojeni sin vsak dan temnejši in vidi v tem dokaz, da se mu je žena izneverila s kakšnim zamorcem. Ker pa je isti čas kakor bela žena porodila v bolnišnici tudi neka črnka, meni prva, da je strežnica radi nepazljivosti zamenjala obe deteti in ju izročila vsako nepravni materi. Sodišče bo moralo sedaj odločiti, kaj je na stvari in od razsodbe je odvisno, da-li bo zakon bele žene ločen ali ne.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt.

Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si guren in trajen. Cena stelenici brez poštne Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radičeva (Duga) ul. 32.
Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Knjižnica samomorilne literature

Avgsburška mestna knjižnica si je pridobila eno najbolj čudnih knjižnih zbirk, kar jih je na svetu. Gre za knjižnico samomorilne literature, ki jo je osnoval avgsburški domačin dr. Hans Rost. V te knjižnici so drugi narodi zastopani prav tako dobro kakor Nemci in baje spada med najbolj zanimive kose baš knjiga o samomoru, ki jo je bil napisal bolgarski nadškoj Metod iz Stare Zagore. Sploh so cerkveni krogi posvečali mnogo literarne pažnje samomorilnemu problemu. Seveda je cenzura vseh dežel posvečala svojo pažnjo spet literaturi o tem problemu sami. Posebno stroga je bila napram njej ruska carska cenzura in sedanja boljševiška ji je vredna naslednica. V splošnem pa je veliko več del, ki govorijo proti samomoru, nego takšnih, ki bi se zavzemala zanj. Dr. Rost je izdelal tudi obširno bibliografijo o samomorilnem slovstvu, ki obsega 4000 števil in ki je razdeljena v 60 poglavij. Svojo zbirko je opremil z ekslibrisom, ki kaže smrt na znamenitem mostu samomorilcev v Grosshesseloheju.

Redek primer poselske zvestobe

Za današnje čase precej redko zvestobo do svoje delodajalke je pokazala neka 23letna Ana Ferchländerjeva na Dunaju, ki je služila že več let pri lastnici trgovine z mešanim blagom Matildi Demarlejevi. Demarlejeva, ki ji je bilo 56 let, je trpela že dolgo vrsto let radi težke in boleste bolezni. Ko se je vrnil te dni nje mož zvečer domov, je našel ženo v postelji in služkinjo v kuhinji mrtvi. Zastrupili sta se s svetlimim plinom. V poslovnem pismu je dekle zapisalo, da ne more več gledati, kako nje gospodinja trpi in da pojde zato ž njo skupaj v smrt.

Proslava tisočletnice s pretepi in ranjenci

Islandija je mirna dežela, nikoli še ni bilo slišati kaj razburlivega od tam. Nje tla so med najbolj ognjenimi na svetu, saj so kar posuta z vulkani in vulkanskimi pojavi, toda nje prebivalstvo slove po svojem mrzlem temperamentu. In vendar so imeli Islandčani te dni tudi svoj razburljivi intermezzo. Poštna uprava je bila izdala novo serijo znamk v proslavo tisočletnice islandske države. Pred poštnim uradom v glavnem mestu Reikjaviku se je zbralo na stotine filatelistov in prekupčevalcev z znamkami, ki so hoteli priti do teh znamk. Nastalo je prerivanje, iz prerivanja pretep, iz pretepa strahovit pretep z izgredi in ranjenci. Rezultat je bil ta, da ni nihče dobil niti ene znamke.

Albanski kralj Zogu

Češka služkinja podedovala 26 milijonov dolarjev

Češka služkinja, po imenu Ana Šlaisova, ki se je pred nekoliko leti priselila v New York, je postala dedič ogromnega imetja 26 milijonov dolarjev in cellega gradu v bogatem newyorškem predmestju Port-Chesterju. Šlaisova je prišla v službo k milijonarju Franku Savinu. Ta je bil že trikrat poročen, a radi lepe Čehinje se je dal vnovič ločiti in jo je vzel za ženo. Pred kratkim je umrl in ji je zapustil vse svoje imetje. Tako ji je postala Amerika res obljubljena dežela. Vendar pa vsaj za sedaj ne bo v miru uživala svoje sreče, ker so se vsi Savinovi sorodniki in njegova dazdedinjena sina, zarotili, da bodo nastopili za razveljavljenje oporoke.

„Pri „Jutru“ sem dobila lepo, srčkano kolo!“

Kakor smo poročali že zadnjo nedeljo, je sreča naklonila prvo nagrado za pravilno rešitev naše božične nagradne nagode za male prijatelje »Jutra« osemletni učenki Desanki Dularjevi iz Ljubljane. Korajžna punčka je prišla kar sama po

nagrado, lepo dvokolo, poklonjeno od znane in ugledne ljubljanske tovarne »Tribunac«. Seveda se je kar takoj odpeljala in komaj smo jo preprosil, da je počakala vsaj toliko, da smo njo in kolo še lahko vjeli na fotografsko ploščo.

Na 1000 prebivalcev se izvrši porok:

na Ruskem 9.8

v Belgiji 9.2

v Nemčiji 9.2

v Združenih državah 8.4

v Franciji 8.3

na Japonskem 8

na Angleškem 7.7

na Holandskem 7.7

v Italiji 7.4

na Norveškem 5.7

Double štofe

biago za obleke, fini tirolski loden za lovske obleke, pelerine itd. oddajamo vsako množino po globoko znižanih cenah.

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Zaloga energije

Dostikrat zaradi prevelikega napora upade moč tudi pri tistih ljudeh, ki navadno mnogo izdrže. To se lahko dogodi vsakemu, ki ne razpolaga z zadostno zalogo moči — tako tudi Vam! Zatorej je škodljivo poživljati živce s kakršnimi koli razdražujočimi sredstvi, pač pa je treba skrbeti, da se jači organizem in da se nabere nova rezervna telesna moč. OVOMALTINE je naravna krepljena hrana, ki obsega vse najpotrebnejše sestavine, ki se nahajajo v jajcih, mleku in sladu.

Redna poraba OVOMALTINE ustvarja energijo, vztrajnost, živčni mir ter omogočuje, da prenašamo brez škode tudi napore, ki presežajo vsakdanjo mero. Kdor si hoče pojačevati sposobnost in voljo za delo, mora uživati vsak dan za zajtrk skodelico okusne OVOMALTINE.

Dobiva se povsod škaticla za 18.50 Din. — Zahtevajte brezplačen vzorec, sklicuje se na ta list, pri dr. A. WANDER, d. d., ZAGREB.

Gospodarstvo

Kako je treba vložiti prijavo za pridobnino

Dne 5. februarja imajo, kakor znano, trgovci, obrtniki in industrijski vložiti prijavo za odmero pridobnine za l. 1930. v kolikor si niso izposlovali podaljšanje roka. Kakor čujemo, imajo tudi letos ti davčni zavezanci težave pri izpolnitvi posameznih razpredelkov.

Pravilna izpolnitev prijave je važna tako v stvarnem kakor tudi v formalnem oziru. Razpredelki, kjer je treba vpisati vrsto obrata, je važen za presojo, v katero skupino naj se uvrsti obrat, odnosno ali naj davkoplačevalec plača 10, 8, 6 ali 4 odstotke osnovnega davka (ali je obrat smatran za industrijo, ki plača 10 % ali na za obrat, ki plača 8 ali 6 %). Pravilnik določa, da so industrijska podjetja ona, ki predelujejo sirovino ali polfabrikate s stroji redno za zaloge, toda manj po naročilih, in ki uporabljajo človeško delovno moč največ le za nadziranje in upravljanje strojev. V prvo skupino obrtnikov (2-10 % osnov. davka) spadajo oni, ki proizvajajo najsi samo deloma nabavljeno izdelano blago; v drugo skupino pa ostali obrtniki, pri čemer plačajo 8 % osnovni davek oni, ki delajo s stroji ali z več nego 4 pomočniki ostali pa 6 % (vajejenci se nikoli ne smatrajo za pomočnike). Pri davkoplačevalcih 3. skupine, ki so samostojno drugim na službo so oni, ki nimajo stalnega lokala, pridobnine oproščeni, sicer pa plačajo 4 % v to skupino spadajo tudi kočijaži in vozniki z enim vozom, če pa vršijo posel z večjo delovno močjo in imajo več nego 1 voz, spadajo v prvo skupino.

Vsako podjetje in vsak obrat se smatra za poseben davčni predmet in je treba vložiti prijavo za vsak objekt in za vsako vrsto poslov (n. pr. posebej za centralo in za podružnico, ali za trgovino in tečenja pišče, ali za dohodek od obrti in od prodaje obitnih izdelkov). Pri več obratih ali poslih je tako izvrševanje zavezano vedno višji davčni stopnji.

Na višino vlozene glavne polaga zakon velik pomen, kajti višina vlozene glavne tvori eden glavnih kriterijev za oceno dosegljivega dohodka. Tu je treba omeniti, da je vložen kapital identičen z nabavno ceno, odnosno z izdatki za otvoritev obrata. Navesti je tudi višino tuje vlozene kapitala, pripomniti pa je, da obresti od lastne ali tuje glavne (glavne tibege družabnika) ne spadajo v režijske stroške. Število nameščenih pomočnikov je navesti tako, kakor je bilo povprečno tekom leta.

Končno je v prijavi napovedati kosmati dohodek v l. 1930. režijske stroške in čisti dohodek. Zakon smatra, da je čisti dohodek skupni kosmati dohodek, zmanjšan za odbitke iz člena 54. Vendar pa določa zakon, da kosmatga dohodka ne smejo zmanjševati: 1.) Zneski za povečanje podjetja, za povečanje glavne ali za poravnava dolgov; 2.) zneski za plačano pridobnino; 3.) namestek delovne moči rodbinskih članov, če živijo skupaj z davčnim zavezancem; 4.) darila in pogodbene nagrade; 5.) stroški za gospodinjstvo; 6.) obresti od lastne ali tuje glavne; 7.) dotacije raznih fondov, razen v fond za amortizacijo od zaračunane oproščenih zgradb, za stroje in za mrtvi inventar; 8.) izgube iz minulih let; 9.) povračila podpor (subvencij). Od kosmatga dohodka pa se smejo odšteti: stroški, potrebni, da se vzdržijo in zavaruje kosmati dohodek najemnine za lokal, plače in mezde pomožnega osebja v denarju ali v naravi (oceniti kakor za uslužbeniki davek; za pomočnike brana in stanovanje 4200 Din, za vajence 1500 Din); odpisi za amortizacijo zgradb, ki niso zavezane zgradbarini odpisi za stroje in mrtvi inventar; obresti dolgov, ki obremenjujejo posel, zlasti najetega obratnega kapitala; dejansko plačani posredni davki, takse, carine, davek na poslovni promet; prispevki za zavarovanje nameščenec; premije za zavarovanje zgradb, obrata, blaga in strojev; prispevki za pokojninske fonde nameščenec; katastrofični čisti donos zemljišč pri kamnolomih, apnenicah, kopanju peska itd. Seveda pa se kosmati ali bruto dohodek ne sme zmanjšati z letnim prometom ali izkupičkom, brez odšteti izdatkov za blago, sirovine itd.

Za davkoplačevalce, ki ne vodijo pravih knjig, predvideva zakon naslednje načine ugotavljanja davčne osnove: 1.) Primerjaje razpoložljivih podatkov in računov z obrati, za katere se je ugotovil čisti dohodek po knjigah; 2.) svobodna ocena čiste dohodka na podlagi davčne prijave, podatkov, ki jih je dal davkoplačevalec pri zaslusanju ali v vlogah, izročeni knjigi in podatkov davčne uprave. Davčni zavezane, ki hoče doseči ugotovitev dohodka po knjigah, mora priložiti začetni in končni inventar ali pa bilanco ter račun izgube in dohodka, s potrebnimi detaili posameznih računov (zaradi event. nedopustnih odbitkov).

Če se dohodek ne more ugotoviti z ocenitvijo, zadošča, ako davčni zavezane navede v prijavi samo dejanske in druge podatke, ki so potrebni za ocenitev, in sicer višino glavne, opravljenega prometa in možni dohodek. Najmanj te podatke mora torej navesti v prijavi. Po možnosti naj omeni po svojih pripomočkih tudi kemati dohodek in režijske stroške, da s tem olajša delo davčnemu odboru. Priporočljivo je prijavi priložiti tudi pojasnila glede podatkov o višini prometa in momente, ki vplivajo na dohodek. Trgovci ali obrtniki ocenijo v tem primeru najprej opravljeni promet, potem kosmati dohodek (to je izkupiček za blago po odbitku nabavnih stroškov), izkaže pa naj detailno režijske stroške.

Poleg prometa, ki mora soglašati s četrtletnimi izkazi o plačnem davku na poslovni promet, se lahko navedejo tudi drugi podatki, iz katerih se da sklepati na višino prometa (n. pr. potrošene piščice, zaklane živali, predelane sirovine). Vsi ti podatki pa morajo med seboj soglašati, da prijava ohrani značaj verodostojnosti.

Sestava prijave v taki obliki, da je davčni odbor po zakonu primoran jo upoštevati, je zelo težavna in tudi letos bodo zelo redki oni davkoplačevalci, ki jo bodo dejansko tako sestavili.

V vseh primerih, v katerih davčni zavezane nima urejenega knjigovodstva, omeni torej davčni odbor čisti dohodek po svobodnem prepravi. Vendar na je tudi v teh primerih dolžan, da upošteva pripomočke, ki so mu na razpolago, med katere spadajo tudi prijave davčnega zavezane, izjave,

podane na zapisnik pred davčnim oblastvom ali davčnim odborom in vloge, poslana davčnemu odboru ali davčnemu oblastvu.

Marsikdo pomišlja, ali naj vložijo prijavo, češ, saj jo itak ne more sestaviti tako, kakor to zahteva zakon. Riskira tudi povisek (3%, odnosno 10% davka), samo da si prihrani trud s prijavo. Izkušnja preteklega leta nam kaže, da to stališče ne sme postati pravilo, kajti navzile pomanjklivosti prijave so davčni odbori lani pogosto v polni meri upoštevali tudi prijave brez začetnega in končnega inventarja, odnosno brez bilance in računa izgube in dohodka, če so imele vsaj videz verjetnosti. V interesu vsakogar je torej, da po najboljši vesti sestavi prijavo in jo vložijo. Zlasti v večjih občinah člani davčnega odbora ne poznajo razmer posameznika tako podrobno, da bi mogli mirno presoditi, koliko je dejansko zaslužil in kakšne okoliščnosti so vplivale na njegov zaslužek (n. pr. izgube pri terjatvah, obresti za izposojen obratni kapital itd.). Posebno oni davkoplačevalci, pri katerih plačilo obresti od dolgov poslovanja značaja bistveno vpliva na izmero zaslužka, store prav, da vložijo prijave, ker sme davčni odbor te obresti upoštevati samo, če so posamezno in poimenovalno izkazane in dokazane (komu so plačane), odnosno če je priloženo dokazilo o dejanskem plačilu teh obresti.

Kdor se odloči, da vložijo prijavo, se mora truditi, da vložijo res tako, ki ima vsaj videz verjetnosti. Ako ne misli vložiti take prijave, potem je pač bolje, da vložitev opusti. Plača sicer 3% ali 10% kazenski davek (od odmerjenega davka), obvaruje na se kazenski posledice davčne utaje, ki ga zadenejo, če vložijo povsem neresnično prijavo.

Paziti je tudi treba, da davčni zavezane pravilno preračuna davku zavezani dohodek. Lani so posamezniki postopali v svojo škodo zelo malomarno. Tako so n. pr. v razpredelku kosmati dohodek navedli promet, izkazali režijske stroške in razliko prijavi kot čisti dohodek. Priporočljivo je, da se vsakdo, komur pojem kosmati dohodek ni docela znan, pred vložitvijo prijave posvetuje n. pr. pri svojem gremiju ali pri svoji družini, kako naj preračuna kosmati dohodek, da bo račun pravičen.

Poštna hranilnica v l. 1929

Vloge so prekoračile 1 milijardo Din. Čeprav Poštna hranilnica še ni izdala svojega letnega poročila za preteklo leto, vendar moremo že danes objaviti nekaj zanimivih podatkov o razvoju te naše odlične denarne institucije. Iz naslednjih podatkov je razviden razvoj Poštne hranilnice od leta 1922 naprej in sicer glede čekovnega prometa v posameznih letih glede stanja čekovnih vlog in glede števila čekovnih računov koncem vsakega leta (v milijonih Din):

	ček. promet	ček vlog	št. rač.
1922.	12.720	226	8.294
1923.	26.400	242	9.985
1924.	31.620	293	11.306
1925.	36.980	348	12.459
1926.	40.570	368	13.627
1927.	46.340	622	15.178
1928.	53.820	666	16.516
1929.	59.780	913	17.793

Čekovni promet se je lani ponovno dvignil za 5,9 milijarde na 59,7 milijarde Din (v letu 1928. je znašal prirastek prometa preko 7 milijard). V znatno večji meri kakor promet pa so se lani dvignile vloge na čekovne račune, in sicer od 666 milijonov koncem l. 1928. na 913,0 mil. koncem pretek. l. (samo tekmo dec. je znašal prirastek ček. vlog 139 milijonov Din). To ogromno povečanje čekovnih vlog je v zvezi z znatno likvidnostjo na našem denarnem trgu; glede decembrskega povisa pa je upoštevati tudi bilanco politiko naših denarnih zavodov, ki pred zaključkom leta disponirajo tako, da imajo čim večja žirovna dobroimetja, ki jih potem izkažejo v bilanci. Poleg čekovnih vlog pa je imela Poštna hranilnica koncem preteklega leta še 106,6 milijona Din hranilnih vlog na knjižice namram 36,4 milijona Din koncem leta 1928. in 23,0 milijona Din koncem leta 1927. Skupno stanje čekovnih in hranilnih vlog je znašalo koncem pretek. leta pri Poštni hranilnici 1020 milijonov Din.

Stanje čekovnih vlog in števila čekovnih računov pri posameznih podružnicah je bilo naslednje (v milijonih Din):

	1928.	1929.	1928.	1929.
Beograd	136	304	3150	3710
Zagreb	201	255	5068	5348
Ljubljana	135	165	4914	5165
Sarajevo	124	161	2706	2758
Skopje	15	28	678	817

Najbolj se je tekom preteklega leta povečalo stanje čekovnih vlog pri centrali v Beogradu, pri čemer je pa treba upoštevati, da je bilo stanje koncem preteklega leta zelo nizko. Tudi čekovne vloge pri ljubljanski podružnici so se dvignile na 165 milijonov Din. Glede števila čekovnih računov je treba omeniti, da je se v drugi polovici leta 1928. imela ljubljanska podružnica največ čekovnih računov in jo je šele koncem tega leta nadkrilila zagrebška podružnica. Končno bi bilo še omeniti, da je imela Poštna hranilnica skupaj lani samo v čekovnem prometu skoro 12 milijonov vplačil in izplačil.

Vinarski kongres

Kakor znano se bo 17. februarja vršil v Beogradu velik vinarski kongres, na katerem se bodo poleg strokovnih referatov obravnavala vsa preostala vprašanja vinogradništva in sadjarstva. Ta kongres je zlasti pomemben, ker se ima dan prest ustanovitvi centralna organizacija vseh jugoslovanskih vinogradnikov in sadjarjev, in sicer v obliki Saveza vinogradnikov in sadjarjev za Jugoslavijo, ki naj bi združil kot člane vse vinarske in sadjarske organizacije iz naše države.

Za kongres vlada v vseh delih naše kraljevine veliko zanimanje. Kakor se pričakuje, se bo kongresu udeležilo več tisoč vinogradnikov, sadjarjev in vinskih trgovcev. Samo banaški vinogradniški okoliš (Vršac-Bela crkva) bo odposlal na kongres kakih 500 udeležencev. Razpravljalo se bo o štirih najvažnejših vprašanjih našega vinogradništva in naše vinske trgovine, in sicer o posledicah vinske krize, o trošarinah na vino, o pospeševanju izvoza in o ustanovitvi

enotnega državnega saveza. Resolucije kongresa bo posebna deputacija predložila finančnemu in kmetijskemu ministru.

Na programu kongresa bodo naslednji referati: 1. Trsni škodljivci in njihovo pobijanje (Andrej Zmavc, Maribor), 2. Javne dajatve in vino (Bruno Moser, Zemun), 3. Ukrepi za povečanje izvoza vina (Georg Lederer), 4. Kako se naj dvigne jugoslovensko vinogradništvo (Stanko Ožanić), 5. O trsnih vrstah in pogojih za njihovo uspevanje (Prof. Rittinger).

Od posameznih vinarskih udruženj doslej edino udruženje iz Srbije še niso odgovorila na poziv za sodelovanje na kongresu. Te dni se je o pripravi na kongres razpravljalo na posebni konferenci Saveza vinogradarstva in vočara v Zagrebu, na katerem je bilo predlagano, naj se kongres, če udruženja iz Srbije ne bi sodelovala, vrši v Zagrebu. Istočasno je bilo sklenjeno, da se za časa

Gospodarska stran v čebelarstvu

Še nam je v živem spominu, kako je še nedavno šel glas po deželi: »Sad te hmelj! Hmelj nam prinese rešitev in blagostanje.« In sadilo so ga vprek, kjer je bil le košček zemlje. Suhe prekleje pričajo danes še o teh lepih sanjah, po hmelju pa sploh vprašati ne smes, če se nečes hudo zameriti. Ne vemo kdo je tej nesreči kriv, vidimo le da preti čebelarstvu nekaj podobnega, zato bomo sami krivi, če se ne zavarujemo pravočasno.

Na vse kriplje delamo, da se čebelarstvo vsestransko poglubi in razširi, da tako zares postane »važna gospodarska panoga«. Na najvažnejše pa pri tem najmanj mislimo: kako zagotoviti čebelarju, da bo svoj pridelek tudi primerno vnovčil. Prošlo leto je bilo nad vse ugodno; še par takih in Sloveniji preti prava medena poplava. Povsod se čuje, da se čebelarji svojega blaga ne morejo znebiti, razen za smešno ceno. Od trgovcev čuješ, da so z medom zaželeni, da pa ni primerne povpraševanja. Pri svetarju pa dobiš odgovor, da se je za ceno 10 — 12 Din z medom (in voskom) na dolgo dobo preskrbel. Kdo naj bo pri takih razmerah še idealist in prijatelj čebelarja, saj nihče neče trajno delati z izgubo.

Razumljivo je torej, da mnogi premišlujejo o tem in skušajo najti rešitve, preden pritisne najhujša sila. Vsiljuje pa se vprašanje, zakaj se ne zgane osrednje društvo, ki je za to v prvi vrsti pozvano. V strokovnem glasilu pa čitamo, da vodstvo za to vprašanje nima znanja (g. R. G. v Slov. Čeb.). Čitamo, da se vršijo redne seje vodstva, ne dotaknejo pa se naj bolj perečega vprašanja.

Veččebelarji svoj pridelek večinoma po ugodnejših cenah prodajajo v inozemstvo, kjer imajo svoja tržišča. Ni jim mar, kako si pomaga mali čebelar, zato je tem manj dopustno, da društvo zanemara po trebe malega čebelarja. Ne gre tu razpravljati, kakšno delo je potrebno; polje je široko in kdor ima voljo, bo našel tudi sredstva, da ga temeljito in uspešno obdela.

Naš pravi namen je, pravočasno pozvati podružnice, naj zdaj sredi zime resno vzbudijo v pretes vprašanje organizacije razpečevanja medu, da pokličejo v odbor ljudi, ki imajo voljo in zmoglost zastopati splošne koristi čebelarstva, predvsem malih čebelarjev in da pridejo tudi v osrednji odbor moške dela in zastopniki malih stvar naj odločuje, ne oseba. Čebelar

= Dobave. Strojni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. rondube glede dobave 2000 komadov brezovih metel. 500 komadov omele. 10 komadov kralja za pisalni stroj in 150 komadov podnožne iz slame.

BORZE

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 11. januarja. Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet manjši kakor v prethodnem tednu zlasti ker je borza zaradi praznika v ponedeljek poslovala le štiri dni. Skupni tedenski promet je znašal 17,7 milijona Din napram 20,0. 15,9. 17,1 in 16,7 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Tudi v preteklem tednu je švicarski frank inter. valutarno dalje ponušal. Ker pa je naš dinar v stalni relaciji s švicarskim frankom, so se tudi pri nas težaji deviz dvignili. Tako se je deviza New York dvignila od 56,88 na 56,44, deviza Berlin od 13,48 na 13,51, deviza Praga od 167,12 na 167,23 itd.

Dodatno k že obavljenim podatkom o deviznem prometu ljubljanske borze v preteklem letu, je zanimivo še omeniti, da te Narodna banka od skupnega prometa 979 milijonov Din dala lani le za 357 milijonov Din deviz napram 529 milijonem v letu 1928. Privatna ponudba je krila torej v preteklem letu znatno večji del potrebe po devizah, kakor v letu 1928.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda poslednji teden ponovno cvignila, in sicer od 439 na 441. Uvedena je bila, kakor znano, kotacija obeh Blairovih posojil kakor tudi zastavnih listov Državne hipotekarne banke iz leta 1927. (Selgmanovo posojilo), od prometa je prišlo le v 7% Blairovem posojilu po 78,5 in 79. V ostalem se je od državnih naprjev trgovalo še investicijsko po 85 do 85,5.

Bančne vrednote so dalje prilično čvrste, vendar ni prišlo do večjega prometa. Zaključki so bili v Prastedionu po 925, v Unionbanki 201, v Jugobanki 85, v Srbski po 159, v Zemaljski po 129 in Pohodski po 66. Med industrijskimi papirji je prišlo od prometa v Trboveljski po 460 — 465, v Dubrovniški po 425 — 430, v Slavonski po 90 in v Dravi po 280, pozneje pa po 300 do 305.

Devize in valute.

Ljubljana. (Prosti promet.) Amsterdam 22,77, Berlin 13,51, Budimpešta 9,8943, Curih 1095,9. Dunaj 7,954. London 275,34, New York 56,44. Pariz 22,25.

Curih. Zagreb 9,12875, Pariz 20,285, London 25,1325, New York 516,15, Milan 27,10, Praga 129,65, Dunaj 72,61, Budimpešta 90,30, Berlin 123,25, Madrid 68,10, Amsterdam 207,825, Varšava 57,80, Bukarešta 3,06875, Sofija 3,725.

Blagovna tržišča

Žitni trg

Ljubljana, 11. januarja.

Čvrsta tendenca, ki je nastopila na našem trgu pred dobrim tednom, se je tudi v preteklem tednu obdržala. Zadnje dni so sicer cene v Budimpešti nekoliko popustile, kar pa ni moglo uplivati na razpoloženje na našem domačem tržišču. Vzrok leži v tem, da so dovozi zaradi slabih cest postali zelo majhni in so producenti sploh rezervirani, ker pričakujejo, da bodo v dohodnem času lahko vnovčili svoje še preostale zaloge po ugodnejših cenah. Tudi zanimanje konzuma se je v zadnjem času povečalo, kar je povzročilo oživiljenje prometa. Pšenica se nadalje izvažala, deloma v Bolgarijo in ostale balkanske države, deloma pa po Dunavu nazgor. Gornje Baške pšenice stane 205 do 207,50 Din franko nakladalna postaja za 78 kg težko blago poljske pšenice v šlepu pa je sev. da razmetoma dražja.

Tudi izvoz koruze v Italijo, Avstrijo in balkanske države je oživel. Cene so sicer ostale še v glavnem nespremenjene, vendar je pričakovati, da se bodo v dohodnem času dvignile, ker so znatno pod paritetu drugih izvoznih držav. V Chicagu so se tečaji za koruzo še vrh tega poslednjih dni nekoliko dvignili. Prav čvrsta tendenca vlada tudi na tržišču moka, kjer je povpraševanje po moki »0« v primeri z ostalimi vrstami še vedno večje, kakor bi odgovarjalo produkciji posameznih vrst. Zato so se cene moki »0« ponovno nekoliko dvignile.

+ Novosadska blagovna borza (11. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 18 vagonov pšenice, 18 vag. koruze, 1 vagon ovs, 2 vag. ječmena, 5 vag. moka. Pšenica: baška 77 kg 197,5 — 202,5; 78 kg 202,5 do 207,5; gornjebaška, 78 kg 205 — 207,5; poljska šlep 207,5 — 212,5; gornjebaška, 78 kg 200 — 205; sremška, 77 kg 190—195.

Ječmen: baški 120—125 Oves: baški 137,5 do 142,5. Kuruza: baška 100 — 102,5; s kakovostno garancijo 100 — 105; za februar 107,5 — 110; za mare, Dunav 120 — 122,5. Moka: baška »0« 310 — 320; »2« 285 do 295; »4« 240 — 245; »6« 185 — 190; »7« 140 — 150. Otrobi: baški in banaški 90 do 95.

+ Budimpešta (11. t. m.) Tendence neodločna; promet živih. Pšenica: za mare 22,99 — 23, za maj 24 — 24,02; koruza: za maj 15,06 — 15,07, tranzit za maj 14,52 do 14,55.

SPORT

Letošnje drsalne tekme

Zaradi nepovratne dosežane zimske sezone mora SK Ilirija sprejeti prvotno določene termine za tekme v smučarskih drsanjih.

Za tekmo za prehodno darilo dr. Gilberta Fuchsa 18. in 19. leta 1930 so predpisane obvezne vaje: spirala št. 7 n. v, dvojna trojka št. 41 n. v, okret št. 31 in 32 n. v, viljuža-zanka št. 59 in 60 n. v, viljuža - protitrojka št. 67 in 68 n. v. Prosto drsanje 3 minute. Rok za prijavo do 16. t. m. opoldne, prijavina 25 Din.

Sporodno s to tekmo bo izvedla Ilirija iste dni tekmo dam z obveznimi liki: viljuža št. 15 in 19 n. v, dvojna trojka št. 39 n. v, dvojna trojka št. 40 n. v, trojka št. 12 in 13 n. v. Prosto drsanje 2 minuti. Rok za prijavo do 16. t. m. opoldne, prijavina 10 Din.

Nadalje tekmo juniorjev z obveznimi liki: loki št. 3 n. v, spirala št. 6 n. v, osmica na eni nogi št. 22 in 23 n. v, trojka št. 12 in 13 n. v. Prosto drsanje 2 minuti. Rok za prijavo isti, prijavina 10 Din. Za juniorje se priznajo drsalci, ki pred 1. oktobrom 1929 niso dosegli še nobenega 1. mesta; 1. mesto v klubskih tekmah se pri tem ne upošteva.

Tekma seniorjev za prvenstvo Jugoslavije in tekma dam za prvenstvo Jugoslavije 25. in 26. leta 1930. Obvezni liki za možko državno prvenstvo: osmica na eni nogi št. 24 in 25 n. v, okret št. 31 in 32 n. v, zanka - viljuža - zanka št. 83 in 84 n. v, protitrojka - viljuža - protitrojka št. 87 in 88 n. v. Prosto drsanje 4 minute. Prijavni rok do 23. t. m. opoldne, prijavina 25 Din. Obvezni liki za žensko državno prvenstvo: osmica št. 22 in 23 n. v, trojka št. 12 in 13 n. v, zanka št. 14 n. v, viljuža - dvojna trojka št. 55 in 56 n. v. Prosto drsanje 3 minute. Prijavni rok do 23. t. m. opoldne, prijavina 25 Din.

Sporodno z drž. prvenstvom izvede Ilirija iste dni tekmo seniorjev skupine II. z obveznimi liki: spirala št. 7 n. v, zanka št. 15 n. v, protitrojka št. 37 in 38 n. v, dvojna trojka-viljuža-dvojna trojka št. 79 in 80 n. v. Prosto drsanje 3 minute. Prijavni rok isti, prijavina 20 dinarjev.

Vse navedene tekme se vrše na sportnem drsalšču v Ljubljani. Prihaje za vse te tekme je nasloviti na spoznalni klub »Ilirija« v Ljubljani. Podrobni razpisi so razvidni na drsalšču Ilirije tekmovalni pravilniki s tabelo obveznih likov se dobe pri blagajniku JZSS g. I. Komarju oglasni oddelček »Jutra« po 25 Din.

Smučska tekma za prvenstvo mariborskega podsaveza

Zimskosportni odsek SPD Maribor-Ruše priredi v nedeljo dne 19. januarja smučsko tekmo za prvenstvo mariborskega podsaveza in za klubovo prvenstvo v štirih kategorijah: seniorji, juniorji, dame in izven konkurence.

V kategoriji seniorjev lahko tekmujejo vsi verifikirani tekmovalci klubov, vključenih v mariborskem podsavazu, ki so dopolnili 18. leto:

V kategoriji juniorjev tekmujejo vsi verifikirani tekmovalci klubov mariborskega podsaveza, ki so dopolnili 16. leto in še niso tekmovali v kategoriji seniorjev, kakor tudi se še niso plasirali v kategoriji juniorjev na prvih treh mestih.

V damski kategoriji lahko tekmujejo vse verifikirane članice mariborskega podsaveza, ki so dopolnile 16. leto.

Vsi ostali tekmujejo izven konkurence. Dolžina proge seniorjev 20 km, juniorjev 8 km, za dame 5 km.

Tekma se vrši s startom in ciljem za seniorje in dame pri koči na Klopem vrhu; za juniorje start pri koči na Pesku, cilj pri koči na Klopem vrhu.

Start za seniorje dne 19. januarja ob 8. uri, za dame ob 9. uri in za juniorje ob 10. uri.

Prijavnina 10 Din, naknadna prijavina 20 Din. Tekmovalci se prijavijo do 18. januarja do 18. ure v trgovini Stojec v Jurčevu ulici, oziroma do 21. ure v koči na Klopem vrhu oziroma na Pesku.

Vodstvo tekme: predsednik g. dr. Orožen, tein. vodja g. Vetršč, starterja pri Klopem vrhu: gg. Puma in Vogler, pri Pesku: g. Bezjak, časomerilci pri startu na Klopem vrhu: g. Maier, pri Pesku: g. dr. Bergovc, časomerilci pri cilju na Klopem vrhu: gg. dr. Sečur in inž. Koudečka,

sodnik: g. Golubović, zdravnik: g. dr. Sekula, glavni nadzornik proge: g. inž. Rungaldier, zapisničar: gg. Cingerlova in g. Golšek.

Objava doseženih uspehov kalor tudi razdelitev nagrad se vrši ob pol 18. uri v Rušan.

Po tekmi skupen odhod iz Ruš z vlakom ob 20.40 v Maribor, od koder skupni pohod do Gradske kleti, kjer se vrši prijateljski sestanek.

Tekma se po pravilih JZSS. Darila so razstavljeni v trgovini I. R. Babič v Gosposki ulici.

O mednarodnih nogometnih tekmah v l. 1929

Preteklo leto ni prineslo toliko mednarodnih srečanj kot prejšnja leta. Vsega je bilo odigranih 63 tekem; prvo mesto gre škotski, ki je odigrala po 7 tekem, v katerih je razen enega neodločnega rezultata dosegla same zmage. Med dobrih je treba omeniti švedsko, Nemčijo, Norveško, Rumunijo in države srednje Evrope Avstrijo, Madžarsko in Češ

Zvočni film

Pred 25. let bi se človek čudil in strmel, a danes v dobi mrzlično razvijajoče se tehnike se mi zdi povsem razumljivo, da imamo zvočni film. Ideja ni nova, že v dobi prvega razvoja filmske industrije, v času tropetajčih in migljajočih filmov, ko so nas po vsaki predstavi še močno skelele oči, so že filmska podjetja delala poskuse s filmi, katere je spremljal gramofon, ki pa tudi ni bil še popoln. Največje težave je povzročala pri teh poskusih istovrstnost ali sinhronizacija teka obeh aparatov. Glasba ali govor se nista vedno vzdržala z dejanjem na platnu. — Selo izum elektrotehnike in svetlobno električne celice, uporaba obeh v radiotehniki, ki ju je radio - tehnika izpopolnila s tako bliskovito naglico, je pripomogel, da so se aparati za zvočni film povzpeli do današnje stopnje popolnosti.

Glede snemanja in projiciranja optičnih slik filma se vse pri starem. Optični del zvočnega filma se v ničemer ne razlikuje od nemega filma; celo slike so ostale iste velikosti.

Kako nastane zvočni film? Snemanje optičnih slik se vrši na enak način. Tako se vrši na sledeči način: Zvoke sprejema mikrofoni in jih pretvarja v električne toke. Ti se s pomočjo elektronskega takoj nato močno ojačajo. Če bi jih v tem stanju dovajali zvočniku bi že slišali prvotni govor ali glasbo. Toda, ker hočemo zvoke odtisniti na film, poleg slik, jih moramo najprej še spremeniti v svetlobno energijo. V ta namen dovajamo mikrofonske toke iz ojačevalca v takozvano ultrafrekventno žarnico, ki ima lastnost, da njena svetloba utripa v istem ritmu in jakosti, kakor elek. tok, ki jo napaja. Zato je njena svetloba enkrat jačša, drugič šibkejša in se prenaša potom

raznih leč na rob filmskega traku. Na robu traka svetločutkega filmskega traku se ta svetloba odtisne poleg slike dogodkov, v obliki svetlejših in temnejših lis. Na ta način se zvok fotografira na filmskem traku. Osvetljeni film potem se razvijejo in kopirajo, pa je gotov za predvajanje.

Pri projiciranju je treba svetlobne nihajne zvočnega dela filma spremeniti nazaj v zvoke. V ta namen se uporablja fotoelektrična celica, pri kateri se s pomočjo svetlobe krmari el. tok, ki teče skozi njo. Ako namerimo tedaj skozi zvočni pas filmskega traku s lisami, ki jih je tamkaj zapustil žarek iz ultrafrekventne žarnice, oster pramen svetlobe na foto celico, bodo lise na filmu žarek prekinjale odnosno slabile. V istem ritmu bo naraščal in počelal kajpada tudi električni tok v celici. Ta spreminjajoči se tok se potem s pomočjo elektronskega zopet ojači ter dovalja zvočnikom, nameščenim za platnom, na katerega se projicirajo svetlobne slike.

Zvočni film je lep primer, kako se posamezne panoge tehnike izpopolnjujejo in spajajo v nove pridobitve. Gotovo se bo tudi na tem polju še mnogo izboljšalo. Že sedaj izborni aparati za predvajanje zvočnih filmov se bodo tekom časa razvili do danes še neslutene višine.

Milijon zločincev

Milijon zločincev živi v Združenih državah, trdi prof. Avgust Vollmer, predsednik Zveze ameriških policijskih predsednikov. Vollmer je v ostalem mnenju, da zloglasni Chicago nima tolikšnega števila zločinskih elementov, kolikor bi jih moral imeti v razmerju s številom svojih prebivalcev. Zdi se pa, da so čikaški zločinci sposobnejši in delavnejši nego njih ostali ameriški kolegi. Če pravi prof. Vollmer »milijon zločincev«, ima v mislih samo prav težke individue, kajti manjši nepridipravov je neprimerno več.

To vidimo že na tem, da imajo v Ameriki kakšnih 200.000 zakonov, policijskih odredb in prepovedi, ki jim je edina svrha pobijanje manjših malopridnosti. Vollmer pravi, da je že vsak deseti Američan kriv kakšnega pregreška in po vsej priliki sodi še — preoptimistično. Polovica vseh ameriških policijskih uradnikov je po njegovem naziranju neprimerna za izvajanje svojega poklica.

Osiveli maček

Posadka angleške ribiške ladje »Gladys« iz Lovestofta je bila kakor vsi mornarji praznoverna in je na ladji imela črnega mačka s seboj, da bi jo varoval nesreče. Med strašnimi viharji preteklih dni se je »Gladys« potopila. Posadka se je utegnila rešiti in ni pozabila niti na črnega mačka, katerega so imeli vsi radi. Toda črni maček je bil postal med avanturo čisto — bel. Strah mu je pobelil dlako kakor lase ljudem...

Z letali na slaničke

Na Norveškem so napravili te dni kot prvi prav zanimiv poskus, ki se je polno obnesel. Organizirali so v glavnem mestu Oslu brodovje letal, ki je poletelo nad obalo Zapadne dežele, da ugotovi, kako je kaj z letošnjim pohodnim slaničkom. Ko so se letala vrnila, so lahko podala tako točne informacije o slaniških armadah in o smeri njih pohoda, da je ribiško brodovje napravilo tako dober lov, kakor se nikoli. V bodoče bodo letala na Norveškem stalno v pomoč ribarstvu.

MORSKE RIBE

Danes velika izbira vseh mogočih vrst, posebna specialiteta dentali z maionezo

po reklamni ceni. Rižota z morskimi datumi. Morski polži (mušoli).

OPERA KLET, Gledališka ulica št. 2.

Sveže snežne
drž. razredne loto-
rije kupite pri
L. PEVALEK,
Ljubljana, Židovska
ulica. 1408

Poročne
prstane

v vseh oblikah tudi
Jos. Janko, Kamnik

INKASANT

z večjo kavcijo, trgovsko naobrazen, zmožen slovensčine, nemščine in srbohrvaščine, išče mesto v Ljubljani. Pomoč pri oddaji na ogl. odd. »Jutra« pod »Inkasant«.

Trgovski
lokali

na Miklošičevi cesti, v uporabi tudi za pisarne,

se oddajo v najem z avgu-
stom t. l.

Vprašati pri: Prometnem zavodu za premo-
g d. d., Ljubljana, Miklošičeva cesta 15/I.

Objava

Uprava državnih monopolov raspisuje za 10. februar 1930. god. treču ofertalno licitacijo za nabavku jedne električne centrale za Solanu in Ulejnju.

Uslovi i planovi mogu se dobiti u kancelariji Industrijskog Odeljenja — Uprave državnih monopolov svakog radnog dana od 11.—12. časova pre podne.

Iz kancelarije Industrijskog Odeljenja
I. M. Br. 22.045 od 14. decembra 1929. god.

Gustav Coriary javlja pre-
žalostno vest, da je sestra in te-
ta, gospodična

Berta Coriary

nadučiljica v pokoju

po dolgi mučni bolezni danes
preminula. Pogreb blage pokoj-
nice bo v ponedeljek 13. t. m. ob
pol 16. uri iz mrtvašnice splošne
bolnice na pokopališče k Sv.
Križu.

Ljubljana, dne 11. januarja 1930.

Zalujoči ostali.

Garoše in
snežke
strokovniško in v
popravilu ZAL. KAR
Gospodstva 8

Premog in drva
popolnoma suha
dostavljajo na dom
trdka Jerančič
Karlovška cesta 8
Telefon št. 3437 288

Tovarna g asbil in gra mofonov

MEINEL
&
HEROLD

MARIBOR št. 101

Na
obroke
5
dni na
poskušnjo

dobite naše gramofone. Zahtevaj-
te takoj naš brezplačni katalog
gramofonov A, iz katerega boste
razvideli, da smo izredno poceni.
Samo 90.— Din plačate mesečno
in v 4 mesecih je gramofon Vaš.

ŽIVČNI GLAVOBOL

Vsi, ki trpite na
živčnem glavobolu, migreni, nahu, gripi itd. ter se radi tega počutite utrujene in nesposobne za vsako delo, nabavite si takoj

„Nosal“

prašek za
nosljanje

Z uspehom boste zadivljeni!
»NOSAL« prežene bolečine,
vam razbistri in osveži glavo
da se prijetno počutite in se veselje
skoro povrne.

Pomnite! Nosal ne škodi
želodcu, srcu, ledvicam
itd.

ker se ne zauživa temveč vdihava
(snofa).

Zahtevajte v lekarnah
orig. omot »NOSAL«
Bahovec po Din 10.—
z napisom proizvajal-
ca: Apoteka Mr. Ba-
hovec, Ljubljana.

Zahvala.

Ob nenadni in težki izgubi našega nepozabnega in predobrega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Franca Goričarja,

trgovca in posestnika v Ljubljani,

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu posamezniku zahvaliti.

Zato izrekamo tem potom in sicer preč. g. P. Dr. Romanu Tomincu za tolažila in duhovno pomoč v njegovi zadnji uri, preč. duhovščini sv. Petra za opravljene pogrebne ceremonije, odličnemu pevskemu zboru »Ljubljana« za turobne žalostinke na domu in ob razhodu, redu očetov Franciškanov, č. sestrin in gojencem Marjanišča, Sentspeterski prosveti z zastavo, moški meščanski kongregaciji pri sv. Jožefu, vsem darovalcem cvetja, vsem, ki so nas v težkih dneh tolažili in nam stali ob strani, vsem meščanom, prijateljem in znancem za tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti, našo najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1930.

Zalujoča soproga Ivanka Goričar z otroci.

ZAHVALA.

Za premmnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi naše nadvse ljubljene mame, stare mame in tašče, gospe

Filomele Senekovič,

vdove po gimnazijskem ravnatelju in vladnem svetniku

ter za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa smo dolžni banu dravske banovine g. inž. Dušanu Sernecu, enako pomočniku bana dravske banovine g. dr. Otmarju Pirkmaierju, uradništvu kr. banske uprave za krasen venec, uradništvu mestne občine ljubljanske, častni dvorni dami ge. Franji Tavčarjevi, družbi sv. Cirila in Metoda, športnemu klubu »Ilirija« ter končno vsem številnim znancem in prijateljem, ki so drago nam-pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1930.

Zalujoči ostali.

SALONIT

ZA POKRIVANJE STREH
ZA OBLACANJE ZIDOV
ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE
CEVI ZA KANALIZACIJE

Na svidenje!

Če hočete imeti dobre in nepokvarjene nežne čevlje, galoše in vseh vrst gumijaste čevlje se popravljajo v prvi strokovni delavnici. Imam razne barve gumija na zalogi.

AVGUST ŠKOF, strokovnjak
IGRISKA ULICA 2

Oblastveno koncesijonirana

ŠOFERSKA ŠOLA

I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite.

LJUBLJANA, Bleiweisova 52.

Moderna

parna pekarna

z enonadstropno novo hišo in gostilniškim lokalom v lepem mestu Vrbaške (Banjaluške) banovine se proda iz proste roke. Pobljše informacije daje lastnik: Domovinska industrija mlina d. d. Vel. Bečkerek. 1850

Za smučarje!

Tirolski in češki loden v veliki
izbiri priporoča

A. & E. Skabernè
Ljubljana

GLASBILA

direktno iz tovarne!

zah evajte takoj naš

brezplačni glavni cenik

MEINEL & HEROLD

tovarna glabli gramofonov in harm. nik

pod. MARIBOR t B 101

Violine od 95 Din, mando.

flae od 136 Din, gitare od

297 Din, ročne harmonike

od 85 Din, gramofoni od

345 in tamburice od 98 Din.

Trgovino

z mešanim blagom

najbolje vpeljano, na najprometnejši točki, v industrijskem kraju v bližini Ljubljane, s takoj razpoložljivim stanovanjem, od dam za daljšo dobo, radi bolezni, takoj v najem. Letni promet ca. Din 3.000.000.—, Prevzem zaloge po dogovoru. Ponudbe na:

Anton Arhar, trg. in gosp. pisarna, Ljubljana, Kolodvorska 28.

Naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je naš nepozabni sin, brat, svak, stric, gospod

Leo Knez

v petek, dne 10. januarja 1930 po dolgi mučni bolezni za vedno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se boe vršil v ponedeljek, dne 13. januarja 1930, ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Št. Rupert, 10. januarja 1930.

Zalujoča rodbina Fr. Kneza.

Arthur Bernède:

BELFEGORPustolovski roman
TRETJI DEL

In vsa blede je dodala:

»Kaj če bi bil spet ljubinski strah!«

»Ali, ubožica,« je dejala družabnica, »nikar si ne vtepaš takih stvari v glavo. Prikazni ne bo več semkaj... Gospod Chantecoq me je čisto pomiril zastran tega. Česa naj bi še iskal pri nas?«

Komaj je Elza Bergenova izrekla te besede, je zdajci ugasnila podstropna luč, tako da so gorele v vsem atelierju samo še sveče okoli mrtvaškega odra. Obeh žensk se je polastil silen strah... Nobena ni mogla spraviti glasu iz grla. Odreveneli sta, z očmi nepremično uprtimi v mala tapetna vrata v ozadju prostora. Ta vrata so se jela počasi odpirati in so nato sunkoma odletela.

Julietti in Elzi Bergenovi se je izvil prestrašen vzklik. Prikazen je stala na pragu.

Skandinavka je omedlela.

Julietta, vsa iz uma od groze, je hotela z dušecim se glasom zaklicati na pomoč. Pa ni utegnula. Belfegor je planil nad njo in jo udaril s svojim strašnim pobijačem po tili. Nesrečnica se je zrušila na tla. Nato je stopila prikazen k Simoninemu truplu, ga vzela v naročje in izginila z njim skozi vrata, skozi katera je bila prišla.

Julietta, ki ni bila popolnoma izgubila zavesti, je hotela vstati, pa ni imela toliko moči. Po kolenih se je zavlekla k vratom, ki so vodila na vrt in jih z nečloveškim naporom odprla. Z vreščecim glasom je trikrat zavpila v temo:

»Pomagajte! Pomagajte! Pomagajte!«

Maurice de Thours, ki je že dremal, je po bliskovito planil na noge in pritekel v atelier.

Juliette se ga je kakor blazna oklenila in zahropela:

»Strah... je pravkar... odnesel... gospodično...«

Kakor da ga je strela zadela, je Maurice de Thours uprl oči na divan, kjer so se med razmetanimi cveticami še poznali odtiski ugrabljenega trupla.

Sklonil se je k spletni, da bi jo vprašal, kako je bilo mogoče. Toda moči vrliga dekleta so bile pri kraju. V nezavesti je ležala na tleh.

ČETRTI DEL

1. poglavje

Okoli devetih zjutraj je stopil baron Papillon, oblečen v razkošno svileni pidžamo, v svojo delovno sobo, kjer ni seveda nikoli delal. Med drugimi vrati se je pokazal lakej v veliki livreji.

»Povejte mojemu tajniku, da ga pričakujem,« je ošabno velel plemič.

»Gospoda Lüchnerja ni doma.«

Nato je sluga podal baronu pismo na srebrnem pladnju, rekoč:

»Tole je pravkar nekdo prinesel za gospoda barona.«

Papillon je vzel pismo in vprašal:

»Ali čaka odgovora?«

»Da, gospod baron.«

»Prav, pogledal bom.«

Papillon je zdaj prebral pismo, ki je imelo tole vsebino:

Gospod baron,

Slišal sem, da iščete za svojo zbirko, ki je najlepša v vsej Evropi, minijature slakarja Dumonta, predstavljajočo Marijo Antoinetto...«

Glej, glej! To pa ni karsibodi,« je rekel baron, ki se je pismo laskalo njegovi domišljavosti in njegovi strasti obenem. In bral je dalje:

»Nalašč sem prišel z Nizozemskega na Francosko, da vam pokazem to minijature. Edinstvena je... In prav vi ste prvi, ki jo boste videli.«

Sprejmite, gospod baron, izraz mojega najodličnejšega spoštovanja.

Jakob Levy-Nathan, starinar v Amsterdamu.«

Papillonu so kar oči zasijale od poželjenja.

»Dumontov portret Marije Antoinette!« je vzkliznil sam pri sebi.

»To mora biti biser! Niti v Louvru nimajo takega.«

Neutegoma je ukazal, naj spuste starinarja k njemu.

Mož, ki je stopil v sobo, je imel izrazito orientalsko lice. Kodrasta brada mu je pokrivala spodnji del obraza, čelo pa gosti sivi lasje. Pretesna črna obleka in oči, ki so se lesketale izza velikih želvovinskih naočnikov, so ga delale še bolj sličnega novodobnemu Shylocku, ki je vzbujal več strahu nego zanimanja.

Toda baron Papillon je bil v tesu svojega zbiralskega življenja naletel že na vse drugačne ljudi. Zato ga pogled na čudnega gosta nikakor ni plašil.

Sedel je za pisalno mizo in nekam odglavno pokazal na stol, ki mu je stal nasproti. Jakob Levy-Nathan je privzdignil škrice in se na moč ponižno in boječe spustil na stol. Baron je vzel veliko povečevalno steklo in dejal:

»Nu, oglejmo si minijature.«

Na starinarjevem obrazu se je pokazala zadrega.

»Oprostite, gospod baron, minijature nimam.«

»Kaj pravite?« je vzkliknil zbiralec. »Ali se mislite norčevati iz mene?«

Starinar, v katerem so naši bralci gotovo že spoznali Chantecoqa, je ponižno odvrnil:

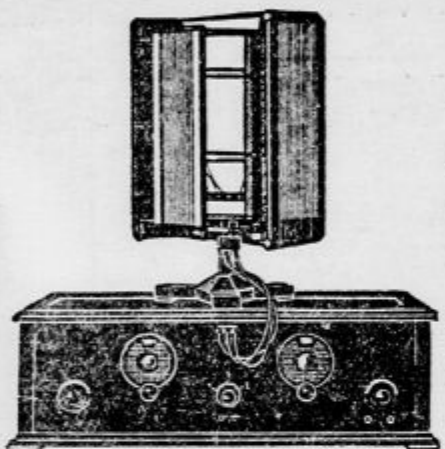
»Minijature je bila sam... pretveza, da ste me sprejeli.«

Papillon je ves besen vstal... S kretnjo, da niti najslavnejši igralec Comédie-Française ne bi bil zmogel bolj tragične, je pokazal kupcu vrata, rekoč:

»Spravite se gospod! Če ne, pokličem slugo, da vas vrže iz hiše.« Chantecoq, ki je, kakor vselej, sijajno igral svojo vlogo, je sklenil roke in z jokavim glasom dejal:

»Nikar se ne jezite, gospod baron, imenitno kupčijo sem vam prišel pomuditi... Na vse, kar mi je svetega, vam prisežem, da vam bo žal, če me odslovite, ne da bi me bili poslušali.«

Lažni starinar je govoril tako prepričljivo, da se je baronova jeza mahoma polegla.

Vi imate radio starejšega tipa, ki ne odgovarja več Vašemu okusu.**Obiščite nas in naši strokovnjaki bodo ocenili vaš aparat in vam svetovali, kateri aparat vam je treba in bodo vzeli stari aparat proti primerni odškodnini na račun. Tako boste z malimi izdatki končno imeli aparat, ki vam ga je treba. Zahtevajte naš brezplačni Radiokatalog, zahtevajte brezplačno listo priložnostnih nakupov.**

PRVA RADIO TRGOVINA

Kastner i Uher, Zagreb

največja trgovska in izvozna tvrdka v državi

Uživanje
toda s preudarkom!

Ako hočete, da vam bo telesna nega užitek in ako izbirate s preudarkom, tedaj boste vzeli Fellerjeva Elsa-mila zdravila in lepote, katerih delovanje tiči v njih zdravil, sestavinah »Elsa« mlo iz lilijnega mleka, posebno fino za najčistejšo kožo.

»Elsa« mlo iz lilijne kreme, blagih, svinatih pen, divnega vonja.

»Elsa« mlo iz rumenjakov, najboljša za otroke, popolnoma nevtralna.

»Elsa« mlo, glicerinsko, nenamerno za razpokane roke.

»Elsa« borakovo mlo, izvrstnega delovanja proti solnim pegam itd.

»Elsa« »stranovo mlo, za rast las, za neškodljivo razkuževanje.

»Elsa« mlo za brile, napravi hitre zabavno. Po pošti 5 kom. »Elsa« mila na izbero etane 62 Din.

»Elsa« Creme-pomada, proti solnim pegam in nečistoštem kože, za racionalno nego kože.

»Elsa« pomada za rast las, krepi lasišče ter pomiljuje lasce. Po pošti 2 lončka ene ali po en lonček vsake »Elsa« pomade etane 40 Din franko če se denar pošlje naprej po povzetju 50 Din.

Elsadont pasta, ki utrjuje biserne zobe, etane 1 tuba Din 8.80.

Dan za dnem negujte telo z Elsa preparati!

TO POMAGA!

Dobiva se povsod! Kjer ne, izvolite naročiti naravnost pri:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elsatrg 245.

Pozor gospodinje!**„S i d o l“**

že 30 let priznana najboljša sredstvo za čiščenje in poliranje vseh kovin, čisti tudi okna in ogledala. Pri nakupu pazite na zak. zaščiteno znamko in ime

„S i d o l“

Prehlad

kašelj, bronhitis, pljučni katar, angina in vse pljučne bolezni

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Če se ni kje uveljavil, se obrnite na izdelovalca

zdravi

v raznih bolnišnicah, pri zdravstvenih inštitucijah, odlikovan in patentiran

Iv. Hudovški,

lekarnar,

Na zahtevo dobite brezplačno brošuro raznih bolnišnic o izvrtnosti Hudovščina.

Niš, Vardarska ulica 4.

1 skatla 32, 3 skatle 75 Din skupno s poštnino

Za dobro upeljan znamkin predmet se išče za takoj mlajši, ne izpod 25 let star samski**POTNIK**

ki ima veselje do dela in je več slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi. V poštev pride tudi trgovski pomočnik specijertjske stroke. — Obširna ponudba z navedbo starosti, verolizpovedi in dosedanjega službovanja naj se pošlje pod »Stalna služba št. XXXX na podružnico »Jutraz, Maribor. 1825

INVENTURNA PRODAJA

blaga za obleke, plašče, suknje itd.

samo do 25. t. m.

Tvrška NOVAK

spec. trgov. sukna

LJUBLJANA, Kongresni trg 15

Oglejte si, okoristite se! Prihranite 20% in več!**Moč osebnega vpliva**

11 učnih pisem

za hipnotizem, sugestijo, telepatijo itd. Orig. amerik. metode. Popoln uspeh garantiran! Kraska knjiga z navodili in prilogi Din 28. Pošilja: »Veda in znanost«, CELJE, Razlagova ulica 8.

Iščem prvovrstnega zobotehnika

popolnoma zmožnega

v zlatu in kaučuku.

Ponudbe na upravo Jutra pod:

»Zobotehnik«

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sigurno eksistenco nudimo gospodom in damam,

ki se hočejo pečati s prodajo izbranih predmetov za juvelirje, modne salone, galanterijske trgovine in modistinj in ki imajo primerne zveze. Interesenti naj se obrnejo z obširnimi detajli pod šifro »107« na Jugosl. Rudolf Mosse d. d. Zagreb, Zrinjevac 20. 1529

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Zaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUŠTAR
lesna industrija in trgovina, parna žaga LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12.

MULTOR ROTARY

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Umrl nam je nenadomestljivi soprog, oz. očka, sin, brat, svak in stric, gospod

Karel Vojir

žel. uradnik v pok. in član orkestra Narodnega gledališča.

Materi zemlji ga izročimo v ponedeljek, dne 13. januarja t. l. ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice.

Ljubljana-Přibram, 11. januarja 1930.

Justi, soproga; Jožek, sinček in ostali sorodniki.

1838

Mezni pogrebni zavod občine Ljubljana

reumatizma, protina Iznebiti?

Trganje in zbadanje v udih in členkih, otekline udov, pohabljeni roke in noge, trganje in zbadanje v raznih delih telesa ter celo oslabiljenje oči so mnogokrat posledice revmatizma in protina, katere morate odstraniti, ker bolezen sicer vedno bolj napreduje.

Nudim Vam

zdravilno pijačo, ki razkaja sečno kislino, pospešuje izmenjavanje tvarin in izločevanje, torej ni to takozvani univerzalni ali tajni lek, ampak produkt, ki ga nudi mati narava v dobrobiti trpečega človeštva.

Vsak dobi brezplačno poskušnjo!

Pišite mi takoj, nakar boste dobili od mojih, v vseh deželah se nahajajočih zastopstev popolnoma zastoj in franko poskušnjo skupno s poljasnilno razlago. Na ta način se boste sami prepričali o neškodljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem učinku.

AUGUST MÄRZKE, BERLIN - WILMERSDORF

Abt. 19

Bruchsalersstrasse Nr. 5

Abt. 19

Selo Stepančikovo in njegovi prebivalci

Humoristični roman.

Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani

Vedra kakor pomladni dan je ta knjiga, polna, živalna in nasmejana — po pravici se trdi o nji, da je

najboljši humoristični roman na svetu.

Selo Stepančikovo je najprijetnejša pilula »Dostojevščine« za tište čitatelje, ki sicer ne marajo Dostojevškega, češ, da je pre malo umiljiv ali »prežalosten«.

Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani in velja brošura 44 Din, v platno vezana 56 Din.

Nova knjiga

Nova knjiga

Cene malim oglašom:

Za oglaš, ki služi v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelček »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglaš pridoben pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din.

Telefonske številke 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tiče 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

Cene malim oglašom:

Zenitve in dopisovanja ter oglaš trgovske in reklamne značajke: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati obnemem z naročilom, sicer se oglaš ne priobliži. Številka čekovnega računa pri Poštni hranilnici v Ljubljani, 11842.

Služba dobi

Prikojevalca

na spornice dele, zmožnega fah del in izpopolnjen, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Kombinacija«. 582

Učenca

pošten starš krepkega, ki ima veselje do trgovine, sprejemem v trgovino mešnega blaga na delu. Last. moročno pisane ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenec pošten starš«. 473

Starejšega gospoda

zmožnega, drsnega, ki bi akrljal za red in opravil karikaturne posle, v bližini Celja potrebujem. Službo je nastopiti s 1. februarjem. Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 455

Kongipijenta

samoostojno moč sprejme odgovornost pisarskega dela. Plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo prave osebnosti podatkov na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Dr. L. L. B.«. 175

Ženski pisar, moč

ki obvlada pisni stroj, enobratrsko in po možnosti tudi enačbeno korekcijsko, dobro razpisano, izpopolnjen v Mariboru. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Pisarna pisar«. 776

Šafar

trezen in pošten predelavalec, 25-30 let star, samostojno, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Dobro in zanesljiv šafar«. 645

Mesarski pomočnik

trezen in pošten, 20-30 let star, dobro službo. Ponudbe z navedbo službe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Gostilna in mesarija na delu«. 644

Natakarica

na račun, večja slovenskega in nemškega jezika, stara 20-30 let, brez tujih govornih zmožnosti, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Gostilna in mesarija na delu«. 643

Plačilno natakarico

zmožna nemškega in slovenskega jezika, s dobriimi spravedljivimi in lepimi oblikami, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Gostilna in mesarija na delu«. 643

Gospodična

lepa zunanost, poštena, priprava in sprejemem takoj kot natakarica (začetnica) v boljšo gostilno. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 859

Pridno učenko

za manufakturno, galanterijsko in modno trgovino, boljših staršev, močno in zdravo, veselo, zmožna, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenca«. 778

G. Th Rotman

Bratec Branko in sestra Mica

(Pravljica s slikami)

(Ponatis prenovljen)

70.

»Velja« je naglo rekel pridlikavec in spremljal Branka nazaj na njegov prostor zraven male princeske. Nato je odšel, a čez malo časa se je vrnil z vsemi ostalimi prijatelji. Strahljanska truma jih je bila! Slovesno so krenili po stopnicah navzgor in poklekali ob njih. Spretna dva sta vzela vsak po eno blazinicco in na njej krono. Bratec Branko in princesa sta vzela vsak svojo krono in si jo dela na glavo. Zdaj sta bila kralj in kraljica vseh pridlikavcev! Nato je prvi pridlikavski minister vstal in razvil pergament, na katerem je bilo nekaj napisanega.

1002

1003

1004

1005

1006

1007

1008

1009

1010

1011

1012

1013

1014

1015

1016

1017

1018

1019

1020

1021

1022

1023

1024

1025

1026

1027

1028

1029

1030

1031

1032

1033

1034

1035

1036

1037

1038

1039

1040

2 cirkularista

za izdelavo iriz, dobila takoj mesto. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Cirkularista«. 782

Trg. učenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme Jakob Dereani, trgovina z mešanim blagom. Zuzemberk. 466

Vajenka

za čevljarstvo obrt, s hrano in stanovanjem v hiši sprejme Bertonec, Ljubno — pošta Podnart. 806

Učenca

s vso okrobno, za čevljarstvo sprejme Karol Henigman, Toplice pri Novem mestu. 604

Modist. učenko

sprejme modni salon »Chic«, Ljubljana, Wolfova ulica 3/1. 761

Čevljar. vajenka

sprejme takoj Stano Grosnik v Vianji gori št. 31. 714

Izurnjeno pletiljo

sprejmem takoj, za motorni pletilni stroj. Naslov pove oglaš. oddelček »Jutra«. 744

Krojaški pomočnik

sedaj oddelži voj. službo, sprejme podružnico »Jutra« pod šifro »Dr. L. L. B.«. 175

Učenca

sprejmem takoj v trgovino mešnega blaga s primerno srednješolsko izobrazbo ter poštenih staršev. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe je poslati na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenec«. 790

2 čevlj. pomočnika

sprejemem takoj za boljša delo. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenec«. 810

Trgov. vajenka

zdravica, s lepo pisavo, po možnosti s meščanskim šolom, sprejemem takoj. Naslov pove oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenca«. 866

2 kovaška vajenka

z vso okrobno sprejme takoj Valentin Oblak, Kamnik. 887

Sedlarski pomočnik

se sprejme takoj. Izdelovanje plah, Rače. 885

Učenca

lepega, vednega sprejemem v slaščičarsko in krušno pekarnico obrt. Vstop takoj. L. Rajster, Koperje. 742

Dekle v pomoč

v kuhinji ter za opravila v vseh hišnih del. Sprejemem takoj. Služba stalna, plača dobra, nastop takoj. Zgledati ali ponudbe poslati na naslov M. Škerbič, Trbovlje 2. 741

Vajenka

dobro vzgojena in s primerno šolsko izobrazbo sprejemem za lakirarsko in sedlarsko tapetirsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Več se poizve pri Joze Grunprij, lakirarske in sedlarske tapetirskega mojstru v Novem mestu. 737

Vajenka

s primerno šolsko izobrazbo sprejemem v trgovino z mešanim blagom na delu. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 770

Pošteno dekle

stara 20-30 let, ki razume večji del kuhe in ki ima veselje prirediti se še kaj več fine kuhe, zdravo, enažno, urno in ubogljivo, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenca«. 966

Mizar. vajenka

sprejme J. J. Ljubljana. Cankarjevo nabrežje št. 33. 1002

Služkinjo

veščo kuhe in vseh hišnih del, sprejemem. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 1025

Kroj. vajenka

sprejme takoj Franc Balon, kroj. mojster v Ljubljani. Dunajska cesta 9. 990

Starejša pisarniška moč

event. vdova, po možnosti s kaveljico, dobi takoj stalno službo kot namestnica trgovca (šefa). Ponudbe z navedbo znanja na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Zaupno mesto«. 984

Trgov. pomočnik

zmožen slovenske in nemške jezikovne prost, sprejemem v trgovino z mešanim blagom na delu. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 1072

Boljšo služkinjo

ki zna tudi kuhati, sprejemem. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 1068

Gaterista

sprejemem takoj. Ponudbe z navedbo mesečne plače na inž. Ignacij Peihar, Ziri. 781

Vajenka

za šiviljo perila sprejme C. J. Haman, Ljubljana, Mostni trg 8. 788

Strojnega mizarja

perfektnega, iz Maribora, kateri se razume na stroje, sprejemem. Reflektanti naj se pošlje na 14. t. m. v Mariboru. Hotel Meran, odd. 12. do 8.43

Večje podjetje

spejre, stroke išče moč, ki je zmožna samostojno voditi pisarno. Imeti mora spravevala trgovine z mešanim blagom, katere položaji pri oblištih v službi kapitala se po dogovoru naj bi oddel. »Jutra« pod šifro »Zaupno mesto«. 777

Knjigovodja

verziranega, išče večja domača zavarovalnica. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra«. 381

Trgov. vajenka

pridnega in poštenega, s primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj Josip Gobec, trgovec, Ponikva. 922

Več dobrih šeparic

sprejme v stalno službo Ivan Prešerna, tovarna šepar, Kranj. 927

Perfektne kuharice

zmožne gospodinjstva sprejme dvočlanska družina na delu, ki plača 400 do 500 Din. Veščo službo imajo prednost. Dopise na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Jutrenja«. 796

Posredovalnica

Mrak v Ljubljani Sv. Petra cesta št. 8 rabi več natakarc in drugih deklet. 795

2 kovaška vajenka

z vso okrobno sprejme takoj Valentin Oblak, Kamnik. 887

Sedlarski pomočnik

se sprejme takoj. Izdelovanje plah, Rače. 885

Učenca

lepega, vednega sprejemem v slaščičarsko in krušno pekarnico obrt. Vstop takoj. L. Rajster, Koperje. 742

Dekle v pomoč

v kuhinji ter za opravila v vseh hišnih del. Sprejemem takoj. Služba stalna, plača dobra, nastop takoj. Zgledati ali ponudbe poslati na naslov M. Škerbič, Trbovlje 2. 741

Vajenka

dobro vzgojena in s primerno šolsko izobrazbo sprejemem za lakirarsko in sedlarsko tapetirsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Več se poizve pri Joze Grunprij, lakirarske in sedlarske tapetirskega mojstru v Novem mestu. 737

Vajenka

s primerno šolsko izobrazbo sprejemem v trgovino z mešanim blagom na delu. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 770

Pošteno dekle

stara 20-30 let, ki razume večji del kuhe in ki ima veselje prirediti se še kaj več fine kuhe, zdravo, enažno, urno in ubogljivo, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenca«. 966

Mizar. vajenka

sprejme J. J. Ljubljana. Cankarjevo nabrežje št. 33. 1002

Služkinjo

veščo kuhe in vseh hišnih del, sprejemem. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 1025

Kroj. vajenka

sprejme takoj Franc Balon, kroj. mojster v Ljubljani. Dunajska cesta 9. 990

Starejša pisarniška moč

event. vdova, po možnosti s kaveljico, dobi takoj stalno službo kot namestnica trgovca (šefa). Ponudbe z navedbo znanja na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Zaupno mesto«. 984

Trgov. pomočnik

zmožen slovenske in nemške jezikovne prost, sprejemem v trgovino z mešanim blagom na delu. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 1072

Boljšo služkinjo

ki zna tudi kuhati, sprejemem. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 1068

Kuharico

ki bi opravljala vso druga hišna dela, iščem za takoj. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 989

Oskrbnik

valpet, se išče za večje posredstvo na Gorenjskem, ki ima razven oblikirane kmetijske dole dobre večletne spravevala. Samce ali oženjen brez otrok. V slednjem slučaju bi bila žena družinska kuharica. Iščem se sprejme tudi vrtnar

Mlajšega uradnika

sprejme takoj, za čevljarstvo sprejme Karol Henigman, Toplice pri Novem mestu. 604

Službo natakarcice

v delavski kavarini dobi mlada in čedna gospodična večje nekočlo nemške. Prihoditi je slika, ki se takoj vrne. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Kavarna na delu«. 921

Kroj. pomočnika

mladega, za fino delo sprejme takoj Mihael Škorin, modno krojačstvo, Zid. razpolaga št. 14. Predstaviti se je osebno, ker na pisemne ponudbe se ne oziram. 1066

Učenca ali učenko

sprejme takoj trgovca Albin Izalaker, Trbovlje. 1068

Zastopnika za Bled

išče tamkaj še dobro vpeljano večjo zavarovalnico. Interesirati bi naj pošljete svoje ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Zastopnik - Bled«. 1063

Pletilja

sprejme delo na dom. Naslov pove oglaš. oddelček »Jutra«. 1017

Zastopniki

kateri so pripravljeni pod kontrolo nadzornika prepoznati celotno drvarstvo in podružnico »Jutra« pod šifro »Zastopnik - Bled«. 1063

Privatne stranke

koj obiskuje, dobi len za službo pri R. Čotiču, Ljubljana VII, Kamniška 10-2. 954

Bilance

za davčno napovedi sestavlja in ureja izvedenec za knjigovodstvo Drago Lunder v Ljubljani, Poljanska cesta 73. 1000

Ureditev knjigovodstva

zavestno, pošteno, sprejemem takoj. Ponudbe na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Učenca«. 983

Za hrano

ali denar bi inštruiral akademik srednješolske. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 800

Otvoritev

novih tečajev francosine, nemščine, angleščine, ruščine, italijanščine. Moderne metode; temeljito, hitro, zanimivo. Akademsko usposobljeni predavatelji. Vstop takoj. 12. 18-20. 47056

I. obl. kon.

Šolerska šola Cemerik, Ljubljana, Dunajska cesta 36 (Jugovost). Tel. 2236 P. v praksi ne vozi. 251

Gospodična

daje instrukcije po zmeri na oglaš. oddelček »Jutra« pod šifro »Instruktorica 9«. 932

Instrukcije

iz vseh predmetov daje inštruktorica izjemno usposobljena. Šolerska šola, Dunajska ulica št. 36. 979

Učiteljico

inštruktorico iščem za I. razred. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 966

Nemško govoriti

se po moji metodi naučijo mladi in hitro naučijo. Salendrova 4/II. 970

Akademik

inštruiram v vseh predmetih humanistične in realne gimnazije. Učitelj. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 1061

Knjige

Mayerjev konverz. leksikon najpogostejše izjave, popolnoma novo poimeno napredaj. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 965

Službe išče

možne stroke hojila s pomočjo moč, želi v mestu ali na delu službo. Naslov pove oglaš. oddelček »Jutra«. 783

Prodajalka

možne stroke hojila s pomočjo moč, želi v mestu ali na delu službo. Naslov pove oglaš. oddelček »Jutra«. 783

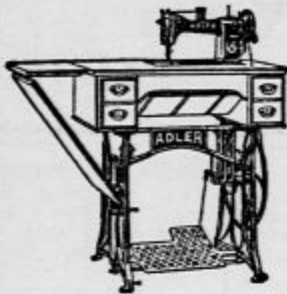
Radiotehnika Tone Poljšak,

Ljubljana, Aleksandrova cesta šte. 5

Najcenejša in najsolidnejša radio-čvrstka

SENZACIJA! Trocevni aparat za priključek na električni tok Din 1900—

Šivalni stroji

„Gritzner“, „Adler“

in kolesa najboljša v materijalu, precizna konstrukcija, krasna oprema ter po najnižjih cenah, kakor tudi pisalni stroji

„Urania“ so samo pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana — Tel. 2913

Ob vodi v bližini Prešernovega spomenika

Večletna garancija!

Pouk v vozeju brezplačen!

Pištrole za strašenje

lovske puške, floberte, browning pištrole, lovske in ribiške potreščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar

LJUBLJANA, Kongresni trg 9.

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana

Selenburgova ulica 6 I.

Izredno poceni 15-letna garancija

Telefon št. 980.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

TRIBUNA: F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Šoferska šola

Gojko Pipenbacher

Gospodarska cesta 12.

Tečaj: za poklicne vozače in amaterje. Dnevni in večerni tečaji. Posebni tečaji za dame. Na željo privaten pouk. — Najboljše reference, garantiran uspeh.

Travkar izšlo!

Naročite takoj!

Sinclair Gluck

Zlati panter

Najsifajnejši kriminalni roman našega časa

Skrivnostno nestajanje mladenk iz newyorške družbe

Tihotapei mamil in njihov „cesar“

Clayton išče svojo sestro in najde ljubezen Natalije van Cleef

Bitka policije z zločinci

V Ameriki milijonske naklade

Večano 35 Din,

broširano 25 Din

Naroča se pri

upravi Jutra v Ljubljani in pri

vseh knjigarnah

Z lasmi je, kakor z zobmi:

neguj jih, dokler jih imaš. Naročite »Ines«, ki je edino naravno sredstvo za negovanje lasišča. »Ines« je sestavljen vesten kemik in je torej zanesljivo sredstvo za rast las, proti izpadanju in proti osivelosti. — Lonček stane Din 38.—. Razpošilja po povzetju zastopstvo »Ines«, Ljubljana, Merosodna ulica 1/I.—12.

Politični memoari

spadalo med najprihujljivejša čtivo v vseh literaturah. Sem spada dr. Vošnjakova knjiga

U borbi za ujedinjenju narodnu državu

ki je izšla za božič in je silno interesantna in z ozirom na pravkar se vršече spremembe veletaktualna.

Jako elegantno opremljena knjiga obsega 410 strani in velja broširana Din 120.—, v platno vezana pa Din 140.—. Naroča se v

knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54

Potrebujemo 40—60 m popolnoma suhih mecesnovih plohov

500 cm dolgih, 25—30 širokih in 9 cm debelih, brez grč, gosta rast, dobavljivo tekom 30 dni. Ponudbe na »AROMATIKA« Novi Sad.

Umetne cvetlice,

posebne vence in šopke za neveste ter pajčolane v največji izbiri pri

C. Büdefeldt, Maribor, Gosposka ulica.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Izvežbano

stenotipistinjo

perfektno v slovenščini in nemščini, po možnosti z nekaj znanja srbohrvaščine, išče veliko stavbno podjetje v Ljubljani. Službo lahko nastopi takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Stalno mesto takoj«.

Tovarnarji, veletrgovci in glavni zastopniki!

Trvdka Braća Zorić, Šibenik, komisije in trgovska zastopstva, vam nudi svoje usluge pri placiranju vaših predmetov v primorskih krajih.

Elektromonterja,

sprejememo takoj za vzdrževanje motorjev in napeljave. Pismene ponudbe z zahtevo plače na ogl. odd Jutra pod „takojsnji nastop“

CENIK

bros-
placno
in
frankot

Din

49

Petletno
jamstvo

Din

64

A. KIFFMANN

Maribor 136/a

specijalist samo boljših ur

MLADOSTNA LEPOTA

CREME ROSE CENTIFOLIA, najljubše neja francoska suha krema — Daje močni, ljubki in nežni ten. Z redovno uporabo odstranimo vse nesnago s obraza postane mladostni, sveč in zategnit vse do kasne starosti. Po tretmaju vsaki moški in ženska, ki podlaga za puder in šminko za vse lice, ples in promenado — 40 Din

GOLD CREAM originalna angleška radioaktivna mast na nočno krema, katere lovršeno prodira v vse gube in tako tečno hrani in dnevno pomlaja obraz. Z naravnost frapantno hitrostjo odstranja vse gube in namrečno koto izoči oči in na slepobah pa je treba, da bo na vsaki toaletni mizi moderne dame 48 Din

RDEČILO novo in obraba tela vsakega grdega — S preparatom proti rdečilu novo odpravimo rdečilo. Nis in obraba postanejo sopot belci — Din 66.

CENTIFOLIA, kozmetički savod, Zagreb, Jurišićeva ul 8 — Zabljevaja brezplačno ilustrovane cenike!

Samo 49 Din

Št. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3letno jamstvo, Din 49.
Št. 105, ista, 19 cm visoka, Din 64.20.
Št. 106, ista, z radijskimi kazalci in urnikom, Din 76.
Št. 120, kovinska žepna ura, z dobrim kolesjem, polovena, in regulirana, 3letno jamstvo, Din 44.
Št. 121, ista, z radijskim urnikom in kazalci, Din 58.

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 4
Prešernova ulica 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

40 letna praksa je dokazala,
da so računski stroji

ORIGINAL ODHNER

najpopolnejši

LUD. BARAGA, LJUBLJANA

Telefon 29-80

Selenburgova ul. 6

Hišni posestniki graditelji

1422

Najdovršenejša s koksom kurjena peč. Samo 4 kg koksa za vsakih 100 kub. m za čas 24 ur.

AMERICAN-HEATING

glavno zastopstvo za Jugoslavijo,
AMERICAN HEATING — ZAGREB, Maravska 15

CITROEN - avtomobile

najnovejše 4 in 6 sedežne odprte in zaprte kakor tudi tovarne in avtobus-chassis

z odplačilom v 12 in 18 mesecih nudi trvdka

Sampret in drug, družba z o. z., Ljubljana, Nunska ul. 19

Sprejme se zanesljiva

natakarica

z osebno točilno pravico za prevzem gostilne na račun. Ponudbe pod šifro »Dober promet« na oglasni odd. »Jutra«.

1497

PODRUŽNICE

in iščemo zanje

osebe ali trvdke

kjer imajo svoj poklic in bivališče. Znanje, kapital ali skladišče ni potrebno. Mesečni zaslužek udobno ca. 5400—8100 Din. Ponudbe takoj na Ala Haasenstein & Vogler, Frankfurt am Main pod »Existenz 2312«.

Novozidana hiša,

dve sobi, kuhinja, klet in pribl. 2000 m² zemlje takoj prodam. Vselitev takojšnja. Naslov: Gostilna Rehberger, Studenci pri Mariboru.

1531

Na znanje gosp. trgovcem,

da dobe

1293

„Slavuj“ gramofone

lahko direktno pri graditelju istih za tovarniško ceno

V. VUJANOVIČ

izdelovalec gramofonov in glasbil

Karlovac, Radičeva ulica 16

1465

Tovrdka

Bolaffio in sinova

trgovina z vinom in žganjem

naznanja, da je pričela posloovati njena podružnica
v Moškanjcih pri Ptuiu

in se priporoča za nadaljno naklonjenost c. odjemalcev.